

vergadering **39**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 15 juni 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Els Sterckx, Klaas Slootmans en Jan Laeremans over een oproep aan het Brussels Parlement om het verbod op onverdoofd slachten goed te keuren – 1332 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	5
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van een knip in de bacheloropleiding	
ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zorgen van studenten en hogescholen naar aanleiding van de zogenaamde knip om naar het derde jaar te kunnen overgaan	
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe drempels in de studieloopbaan in het hoger onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het terugdringen van studieduurverlenging en ongekwalificeerde uitstroom in het hoger onderwijs met onder meer een zogenaamde knip	6
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omgevingsvergunning voor de ethaankraker van INEOS in de Antwerpse haven	14
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over fietslessen voor senioren met een elektrische fiets	18
ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het tekort aan tenten voor zomerkampen van jeugdorganisaties	23
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de overbruggingslening voor bedrijven die getroffen worden door de oorlog in Oekraïne	26
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het standpunt van de minister ten aanzien van het werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'	
ACTUELE VRAAG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tweede federale werkgelegenheidsconferentie	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de federale werkgelegenheidsconferentie	29

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpak van de tewerkstelling van mensen met een migratieachtergrond	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de sanctionering van langdurig zieken	29
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toename van het aantal jeugdbeschermingszaken bij de jeugdparketten	38
ACTUELE VRAAG van Ann De Martelaer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over perspectief voor personen met een handicap in prioriteitengroep 2 en 3	
ACTUELE VRAAG van Tine van der Vloet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebrek aan perspectief voor personen met autisme	
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachtlijsten voor personen met autisme	43
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aangekondigde maatregelen om de behandelingstermijn van dossiers voor een zorgtoeslag te verkorten	52
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	57
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Guinee betreffende het luchtvervoer, gedaan te Conakry op 2 april 2015 – 1072 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	57
Artikelsgewijze bespreking	57
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Australië betreffende de luchtdiensten, gedaan te Canberra op 23 november 2012 – 1073 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	57
Artikelsgewijze bespreking	58
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst betreffende het luchtvervoer tussen het Koninkrijk België en Burkina Faso, ondertekend te Brussel op 5 juni 2018 – 1141 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	58
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – 1264 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	65

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Els Sterckx, Klaas Sloomans en Jan Laeremans over een oproep aan het Brussels Parlement om het verbod op onverdoofd slachten goed te keuren – 1332 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	65
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Guinee betreffende het luchtvervoer, gedaan te Conakry op 2 april 2015 – 1072 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	66
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Australië betreffende de luchtdiensten, gedaan te Canberra op 23 november 2012 – 1073 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	67
ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst betreffende het luchtvervoer tussen het Koninkrijk België en Burkina Faso, ondertekend te Brussel op 5 juni 2018 – 1141 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	67
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – 1264 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	68
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	68
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	70
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	70

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Filip Dewinter, Joris Nachtergaele, Manuela Van Werde: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri, Alessia Claes, Piet De Bruyn, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Klaas Sloopmans, Lise Vandecasteele, Anke Van dermeersch: gezondheidsredenen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Els Sterckx, Klaas Sloopmans en Jan Laeremans over een oproep aan het Brussels Parlement om het verbod op onverdoofd slachten goed te keuren – 1332 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik zou met gebruikmaking van artikel 50 van het reglement bij hoogdringendheid een aanvulling van de agenda willen vragen met een voorstel van resolutie over een oproep aan het Brussels Parlement om het verbod op onverdoofd slachten goed te keuren – helemaal om minister Weyts een plezier te doen.

De voorzitter: Is het goed als we ons daar later over uitspreken? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de invoering van een knip in de bacheloropleiding

ACTUELE VRAAG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zorgen van studenten en hogescholen naar aanleiding van de zogenaamde knip om naar het derde jaar te kunnen overgaan

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de nieuwe drempels in de studieloopbaan in het hoger onderwijs

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het terugdringen van studieduurverlenging en ongekwalificeerde uitstroom in het hoger onderwijs met onder meer een zogenaamde knip

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u wilt een harde knip invoeren in de bachelor in het hoger onderwijs. Studenten die nog een of meerdere vakken uit hun eerste bachelor meenemen, zouden niet meer mogen beginnen aan hun derde bachelor, om zo verloren jaren tegen te gaan.

Minister Weyts, u wilt de 'eeuwige student' aanpakken en zorgen dat men niet meer eindeloos kan blijven aanmodderen. Maar u bent zelf natuurlijk het schoolvoorbeeld van de eeuwige student die eindeloos is blijven aanmodderen. U hebt negen jaar over uw studies gedaan, maar bent toch nog minister geworden. Ik zou bijna zeggen: het kan allemaal nog goed komen. Ik denk dat ze daar in het onderwijs anders over denken. We zullen daar niet in detail op ingaan.

Minister, studenten help je niet door hen tegen te houden met zo'n elitaire knip en de druk nog wat verder te verhogen, en al helemaal niet door dat aan te kondigen midden in de examens, en zo voor nog meer stress te zorgen. Studenten help je vooruit door hen te ondersteunen en te begeleiden. U spreekt daar wel over. U hebt het over het 'recht op studiehulp voor elke student'. In het decreet dat nu voorligt, lees ik daarover echter één zin, die luidt: "Elke student heeft recht op een gesprek met een trajectbegeleider." Dat is natuurlijk niet het recht op studiehulp, minister. Studiehulp, dat betekent ondersteunen, begeleiden, bijlessen en zo verder.

U zegt dat u met deze maatregel verloren jaren wilt tegengaan, maar ik denk dit net het omgekeerde effect zal sorteren. Studenten gaan zich nu voor een heel jaar moeten inschrijven op de universiteit om soms maar één vak in te halen. Of ze gaan stoppen met hun richting en aan een andere richting beginnen omdat ze dat nog wel mogen doen. En dat is dan, minister, voor de studenten die het kunnen betalen. Want diegenen die het niet kunnen betalen, mogen stoppen met studeren en gaan werken. Zij moeten het niet verder proberen. En dan zijn al die jaren waarin ze hun best hebben gedaan, voor niets geweest.

Minister, we zien dat dit in Nederland helemaal niet geholpen heeft om de studieduur in te korten. Daar is er al lang een knip in het hoger onderwijs en die heeft de studieduur niet ingekort. Mijn vraag is dus: hoe schat u de impact in op

de studentencijfers in de derde bachelor wanneer deze maatregel ingaat?
(*Applaus van Kim De Witte*)

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, ik denk dat we eerst en vooral, ondanks het warme weer, het licht van de zon niet mogen ontkennen en dat we ook wel moeten zeggen dat Vlaanderen het niet goed doet op het vlak van studie-efficiëntie. De OESO-rapporten tonen dat aan. Ik neem er één cijfer uit. Een op de vijf studenten verlaat na een, twee, drie, vier of vijf jaar de bacheloropleiding zonder een diploma te halen. Dat is niet goed voor de student, dat is niet goed voor de ouders, dat is voor niemand goed. We moeten daar dus iets aan doen. Het is goed, minister, dat de Vlaamse Regering en u daartoe het initiatief nemen. We moeten dat doen via een goede oriëntering, heroriëntering, studiebegeleiding, samen met de klassenraad, via de Columbustool, via de starttoetsen ...

Als fractie zijn we ervan overtuigd dat maatregelen om studenten efficiënter naar een diploma te leiden ook nodig zijn. De studenten en de instellingen zijn daar zelf eigenlijk ook van overtuigd. Dat is ook duidelijk. Maar voor ons is daarbij het basisprincipe dat die maatregelen wetenschappelijk onderbouwd moeten zijn. Daarnaast moeten ze zo vroeg mogelijk in het traject komen, zodat we studenten tijdig kunnen heroriënteren. Daarom zijn we heel blij dat die knip, waarover we een afspraak hadden in het regeerakkoord, weg is. Dat was een harde knip tussen de derde bachelor en de master, en dat was eigenlijk geen slimme maatregel.

Tegelijkertijd zijn we er ook van overtuigd dat we studenten tijdens dat traject moeten blijven ondersteunen. Dat betekent sterke studiebegeleiding en voldoende mensen hebben om die maatregel niet te doen ingaan. Want een knip zonder maatregelen is contraproductief. Ik vind die knip nog altijd geen echt goede naam. We moeten daar dringend vanaf. Het gaat niet meer helemaal om een knip.

Minister, er is er heel wat bezorgdheid op het terrein: bij de studenten en bij de instellingen. Ze vragen om meer in te zetten op begeleiding en op preventie en om ervoor te zorgen dat er geen administratieve overlast is. Het is ook duidelijk dat er technische zorgen zijn. Nochtans moeten we samen met het veld, met de studenten en met de instellingen, aan de slag om ons doel te bereiken. Zij hebben ook de expertise.

Daarom heb ik de volgende vragen voor u, minister. Kunt u duiden op welke manier u in overleg bent geweest met de studenten en met de instellingen? Hoe bent u aan hun zorgen tegemoetgekomen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): We zitten midden in de examenperiodes en onze studenten zwoegen ongelooflijk hard om het beste van zichzelf te geven en uitgerend op dat moment komt u met de aankondiging dat vanaf 2023 studenten na hun tweede jaar geen enkel vak mogen meenemen. Dat betekent concreet dat het stopt als je niet geslaagd bent voor statistiek in het eerste of tweede jaar, ook al heb je goede punten en zien de docenten vooruitgang. Het is einde verhaal: je krijgt geen diploma of je moet een nieuwe richting kiezen. De tijd van de eeuwige student die zeven, acht, negen of tien jaar over zijn studie deed, is al lang voorbij, minister. Laten we wel wezen. Ook Vooruit vindt dat het niet kan dat studenten ons belastinggeld verkwisten door jarenlang te feesten. Maar het idee waar u nu mee komt, is geen goede maatregel. U negeert het onderwijsveld en het is vooral een blind straffen van studenten. U laat jongeren vallen.

Onze oproep aan u, minister, is de volgende: luister naar de bezorgdheden. De universiteiten hebben hun systemen. Vertrouw erop dat ze de studenten op een goede manier naar hun diploma loodsen. Voor de hogeschoolstudenten zien we het grootste gevaar. Net die profielen die we het meeste nodig hebben op onze arbeidsmarkt, namelijk professionele bachelors, goedgeschoolde techniekers die ook bekwaam zijn in domotica enzovoort, dreigen met uw maatregel zonder diploma op de arbeidsmarkt te komen. Vooruit wil het anders. We willen een goede begeleiding naar een goede studiekeuze, desnoods ook een heroriëntering wanneer het niet blijkt te lukken, maar ook op tijd ingrijpen en goed begeleid worden in de studie.

Nogmaals: niemand wil de eeuwige student. Wat zult u doen om ervoor te zorgen dat de studenten hun traject kunnen blijven volgen en hun diploma halen wanneer u uw maatregel invoert, minister? (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, bij dit weer en bij deze hoeveelheid pollen voel ik mee met alle studenten. Dit zijn van die dagen dat je in de kelder kruipt om aan de warmte te ontsnappen en ook aan de pollen. De nieuwe knipregeling is niet bedoeld voor de studenten die nu aan het studeren zijn. Het is mooi en goed dat de studenten van vandaag ook rekening houden met de studenten van de toekomst, maar het gaat niet over diegenen die nu aan het studeren zijn.

Ik hoor collega Segers zeggen dat de eeuwige student niet meer bestaat. Ik moet u toch op de naakte cijfers wijzen. Het verbaast met dat u die niet kent. 27 procent verlaat het hoger onderwijs zonder diploma. Een op de drie haalt een bachelor in drie jaar. Mevrouw Segers, die eeuwige student bestaat wel nog door het systeem van het leerkrediet. Daar moeten we iets aan doen, niet alleen voor die student, maar ook voor de ouders die veelal de rekening betalen en voor de Hogeronderwijsinstellingen waarvan wordt verwacht om met iedereen aan de slag te gaan, maar sommige studenten zitten niet op de juiste plek.

Collega's, ik wijs erop dat de knip niet op zichzelf bestaat. De maatregel is ook niet nieuw, maar staat al in het regeerakkoord. Er zijn daar al actuele vragen over gesteld. De maatregel komt niet uit de lucht vallen. In het regeerakkoord staat dat we de adviezen van de klassenraad zullen meenemen, dat we Columbusproef die onder toenmalig minister Crevits is ingevoerd, uitvoeren en dat we de instapproeven doen evenals remediëring en heroriëntering. We hebben daarover al een groot debat gehad in de commissie voor Onderwijs waar je op dat moment niet aanwezig was. Die stappen zitten er allemaal in om dat geheel te vormen.

Ik begrijp dat er daar nu vragen over zijn en dat de studenten en ook de Hogeronderwijsinstellingen nog een aantal vragen hebben.

En dus, minister, is mijn vraag welke initiatieven u nog voorziet, naast het volledige traject dat we al hebben, om erover te waken dat het aantal studenten dat effectief met die knip geconfronteerd wordt – wat een noodrem is – zo klein mogelijk is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat is de doelstelling, in globo, van ons beleid met betrekking tot hoger onderwijs? We willen ervoor zorgen dat elke student terecht komt in de juiste opleiding. Wij zijn gezegend met een heel democratisch supertoegankelijk hoger onderwijs. In tegenstelling tot het buitenland is bij ons het enige toegangsticket tot het hoger onderwijs meestal een diploma secundair onderwijs. Als je vergelijkt met Nederland: daar is het wel even anders.

Maar we moeten verhinderen dat dit systeem ertoe leidt dat al te veel studenten terechtkomen in opleidingen die eigenlijk niet zo voor hen geschikt zijn. Dat is een verspilling van energie, talent, tijd, middelen ... Maar vooral leidt dat in veel gevallen tot persoonlijke drama's. Dat moeten we dus vermijden. We willen niet dat studenten meer buizen. We willen net dat studenten meer gaan slagen, dat er meer diploma's komen, door mensen toe te leiden tot de juiste opleidingen, op hun maat. En we willen dus ook uitstelgedrag vermijden.

Wat is vandaag de realiteit? Enkele cijfers: een op de drie, of 28 procent, verlaat het hoger onderwijs zonder diploma. De bacheloropleidingen duren drie jaar. Nog maar een op de drie haalt dat bachelordiploma op die termijn van drie jaar. 66 procent, de meerderheid, volgt eigenlijk de regel niet.

Het is vandaag de dag mogelijk om een vak uit het eerste jaar mee te slepen tot het vijfde jaar, en daar desgevallend te sneuvelen. Ik denk dat we niemand een dienst bewijzen door dat systeem in stand te houden, door dat uitstelgedrag de facto te gaan stimuleren. Ik denk dat men veel meer nood heeft aan structuur, aan duidelijke regels, duidelijke momenten. Ervoor zorgen dat je op het einde van je tweede jaar alle vakken van het eerste jaar met vrucht moet hebben afgelegd, betekent ook wel dat eenieder vier kansen behoudt voor elk vak.

Ten tweede – want er wordt een beetje een amalgaam gemaakt – staan er in het decreet uitzonderingen. We spreken over een regeling voor, wat men noemt, 'generatiestudenten'. Voor werkstudenten, zijinstromers, studenten met een topsportstatuut of een fysieke beperking, geldt dit niet. En ik herhaal nog eens: voor elk vak behoud je vier kansen.

Er blijft – ten derde – ook de mogelijkheid om op grond van persoonlijke omstandigheden een uitzondering te laten verlenen door de hogeronderwijsinstelling. Voor wie een persoonlijke tegenslag heeft gekend, of welke situatie dan ook, kan de hogeronderwijsinstelling zeggen dat het niet billijk is om dat hier te gaan toepassen.

Daarenboven, naast die knip, verankeren we ook het recht op studiebegeleiding. U bagatelliseert dat. Ik vind dat een grote stap. Het is eigenlijk al een kerntaak, maar die was niet verankerd als een recht in ons decreet. Enerzijds zorgen we dus voor die knip, zorgen we er ook voor dat we niet langer uitstelgedrag gaan stimuleren, maar aan de andere kant gaan we zorgen voor het verankeren van het recht van elke student op studiebegeleiding, zelfs al na de eerste examenreeks.

Men kan dan nieuw studieadvies krijgen en kan desgevallend van in het begin geheroriënteerd worden naar de correcte opleiding. Als al na de eerste examenreeks wordt vastgesteld dat de studie niet iets is voor de betrokken student, kan men heroriënteren naar deze of gene opleiding. Ook dat recht verankeren we.

Ik denk dat dit misschien niet populair klinkt of is, maar ik denk dat we de student hier een dienst bewijzen door er enerzijds voor te zorgen dat het meeslepen van vakken vermeden wordt, en dat je ten tweede het recht op studiebegeleiding gaat verankeren. Dat zal mijns inziens leiden tot minder buizen, tot meer slagen, tot meer diploma's. Want dat zal bijdragen tot de ambitie om ervoor te zorgen dat meer studenten terechtkomen in de opleiding die voor hen geschikt is.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, u gaf geen antwoord op de vraag over de aantallen. Ik neem aan dat u dat niet weet of misschien komt het straks nog.

Minister, het stoort me onwaarschijnlijk dat u zegt dat u die knip nu wilt nemen om te stoppen met het uitstelgedrag aan te moedigen. Dat is niet waar dit over gaat. De student met rijke ouders en uitstelgedrag, die zal het wel kunnen betalen om nog een jaartje extra te wachten om dat ene vak te kunnen opnemen.

Dit gaat over studenten die uit milieus komen waar het niet gewoon is om hogere studies te doen, die geen ouders hebben die hen kunnen ondersteunen, die het thuis moeilijk hebben. Dit is waar het over gaat, dat zijn de mensen die u zult raken.

U zult echt, echt geen verschil maken door hen het recht te geven op een gesprek van een kwartiertje met een trajectbegeleider. Ik ben nog nooit een trajectbegeleider tegengekomen die zegt: neen, ik zal geen gesprek met u hebben want u hebt daar geen recht op. Daar gaat dit decreet werkelijk niets aan veranderen.

Minister, u spreekt over Nederland. U wilt twee dingen doen om de studietijd te verkorten: meer selectie aan de poort en daarna zorgen voor een knip in de studies. Maar Nederland heeft de beide. U zegt het hier zelf, Nederland heeft meer selectie aan de poort en heeft een knip. En de studietijd is niet korter. Waarom denkt u dat het bij ons wel zou werken?

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Minister, u hebt een aantal belangrijke antwoorden gegeven. Ik pik er twee uit. Eerst en vooral is die knip geen harde knip meer – zonder dat we de naam knip nog moeten uitspreken. Laten we een andere naam zoeken daarvoor.

Er worden uitzonderingen voorzien, er worden mogelijkheden gegeven. Het is belangrijk dat we voor die uitzonderingen zoveel mogelijk het vertrouwen geven aan de instellingen, de docenten, de professoren en de studiebegeleiders zelf.

Ten tweede is er het recht op studiebegeleiding. Voor ons was dat een essentieel element. Het moet inderdaad een element zijn dat ten volle kan worden uitgedragen en in de praktijk kan worden omgezet. Studiebegeleiding verhoogt ook studie-efficiëntie. We moeten dat ook aan elke student kunnen garanderen.

Minister, heel concreet hebt u in de media al aangegeven dat er extra middelen zullen worden voorzien. Gaan die naar studiebegeleiding? Zullen dat voldoende middelen zijn om dit te garanderen voor studenten?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Niemand wil dat we bij de eeuwige student blijven, dat iemand maar blijft studeren zonder aan een diploma te geraken. Ja, we moeten werken aan een beter studiesucces. Daar zijn we het allemaal over eens.

We moeten ervoor zorgen dat jongeren beginnen aan een studie die het beste past bij hun talenten. We moeten hen desnoods heroriënteren wanneer het nodig is, maar we moeten hen vooral heel goed begeleiden.

Voor ons is het duidelijk dat we daarvoor moeten vertrouwen op de instellingen. We moeten erop vertrouwen dat het docentenkorps dat de studenten begeleidt, ziet wanneer een student welke begeleiding nodig heeft om ervoor te zorgen dat die dat diploma kan behalen.

Minister, u voorziet in het decreet het recht op studiebegeleiding. Dat is heel goed, maar u weet zeer goed dat het hoger onderwijs in een besparingsmodus zit. De klik wordt overgeslagen, de indexering misschien ook. Welke middelen

gaat u voorzien om de instellingen te ondersteunen opdat ze die begeleiding ten goede kunnen doen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk ook dat de benaming knip niet de meest goede benaming is. De KU Leuven gebruikt op dit moment voor dit systeem mijlpaal, richtpunt, ijkpunt. Het mag voor mij anders heten, maar het gaat er wel over dat je in die opleiding een bepaald punt zet om na te gaan waar je naartoe gaat.

Langs deze weg wil ik heel veel studenten aanmoedigen, maar ook instellingen hoger onderwijs en docenten bedanken voor alles wat er wordt aangeboden zoals remediëringlessen, oefenlessen, onlinelessen. Als ik met docenten spreek, geven ze aan dat niet alle studenten daarop ingaan. Zo'n mijlpaal kan ook motiverend werken voor studenten: oeioei, ik heb al twee zittijden gedaan, ik moet een tandje bijsteken.

Nota bene, ik stel ook vast dat heel wat studenten examens niet meedoen. Als je van de vier kansen die je hebt er een aantal niet meedoet, ja, dan wordt het op dat vlak niet zo interessant voor jezelf.

Minister, op welke manier kunnen de instellingen hoger onderwijs die met die groepen aan de slag gaan, nog meer doen dan wat er vandaag al gebeurt?

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, wij staan zeker achter het principe dat je geslaagd moet zijn voor alle eerstejaarsvakken vooraleer je naar de derde bachelor kunt gaan. Een student heeft in dat geval nog steeds vier examenkansen om de eerstejaarsvakken tot een goed einde te brengen. Bovendien kunnen zij ook nog eens gebruikmaken van die zogenaamde toleranties. Er moet inderdaad nu worden ingegrepen, want de studieduurvertraging is momenteel veel te hoog.

Studeren kun je eigenlijk vergelijken met een wedstrijd hordelopen. Wanneer je de eerste horde niet haalt omdat je bijvoorbeeld niet voldoende hebt getraind of omdat je eigenlijk geen aanleg voor de discipline hordelopen hebt, dan zul je uiteindelijk ook nooit de finish halen. Dus ofwel moet je beter je best doen, ofwel moet je een andere keuze maken. Ik begrijp trouwens niet waarom er nu plots commotie is ontstaan, want er bestaat inderdaad al een gelijkaardige regeling bij de KU Leuven en de UHasselt.

Wat we nu dus vooral niet moeten doen, is de lat weer lager leggen. Integendeel, nu moet er vooral duidelijkheid worden verschaft en moet de studieduurvertraging bij de wortel worden aangepakt. En dat kan via een betere studiebegeleiding, maar vooral via een betere bewaking van de instroom in ons hoger onderwijs. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Hogescholen en universiteiten doen vandaag al heel wat om de studievoortgang te bewaken. Ze zijn heel divers in aanpak, maar ook in de studenten die ze hebben. En daarom is het belangrijk dat ze de vrijheid en het vertrouwen krijgen om te doen wat nodig is in plaats van dat u hen een generieke maatregel oplegt. Dat zijn niet alleen mijn woorden, niet alleen wij staan daarachter. U hebt immers een werkgroep geïnstalleerd, namelijk de werkgroep Optimaliseren studievoortgang. Die werkgroep adviseerde ook om de hogescholen en universiteiten veel vrijheid te geven, om de doelstelling te

bewaken en zelf in te vullen wat ze denken dat nodig is. Met andere woorden: geef hen vertrouwen, bepaal in overleg de doelstellingen, maar laat de uitwerking over aan de eigenheid en de creativiteit van de specifieke instelling en de studentenpopulatie. Wat is uw reactie daarop? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Rutten heeft het woord.

Gwendolyn Rutten (Open Vld): Minister, collega's, soms is de slinger gewoon te ver doorgeslagen. En de afspraak is, mede ook in samenspraak met het terrein hoger onderwijs, om ervoor te zorgen dat die slinger weer in het midden komt.

Minister, onze steun hebt u in die plannen. Aanvankelijk waren ze heel erg fors, u wilde nog veel straffer zijn. Met de voorstellen die nu op tafel liggen, waarmee we een mijlpaal kunnen halen en een signaal kunnen geven, zijn we volgens mij de goede weg ingeslagen. Wat gas terugnemen is op dat vlak ook niet altijd zo erg.

Ten gronde is het natuurlijk wel zo dat de timing, minister, niet de ideale is: de studenten zijn bezig aan hun examens. En collega Daniëls, het gaat wel degelijk ook over hen. Zij verdienen het te worden gehoord. Namens onze fractie zouden wij dan ook willen vragen om in te stemmen met hoorzittingen, zodat de studenten ook zelf een stem krijgen. We zullen dat als parlement uiteraard zelf regelen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Eerst wil ik een cijfer meegeven over de toestand vandaag voor de masterstudenten. Vier op de tien masterstudenten slepen nog vakken mee vanuit de bachelor. Maar met deze regel krijg je vanzelfsprekend een ander gedrag en een andere planning.

Ten tweede, voor alle duidelijkheid: we zijn niet over één nacht ijs gegaan. We hebben ons laten adviseren door de betrokken expertencommissie en hebben herhaaldelijk, zo'n vijftien keer, overleg gevoerd met de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en ook met de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Dat heeft wel tot wat wijzigingen en aanpassingen geleid en ook tot afspraken inzake financiering. Het gaat over studiebegeleiding en remediëring, wat kerntaken zijn van hogeronderwijsinstellingen. Niettemin zullen we ervoor zorgen dat er extra middelen worden voorzien voor de hogeronderwijsinstellingen. We voorzien zeker een bedrag van 2 miljoen euro.

We zullen hen ook begeleiden, bijvoorbeeld op het vlak van de monitoring. We hebben voor elke hogeronderwijsinstelling ook een dashboard ontwikkeld, waarbij men de eigen doorstroom kan monitoren en vergelijken ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde, ten opzichte van vergelijkbare andere hogeronderwijsinstellingen. Ook daar voorzien we dus een goede begeleiding.

Uiteindelijk past dit allemaal in onze doelstelling inzake een betere oriëntatie, met wat wij een viertrapsraket noemen: ervoor zorgen dat je vanuit het secundair onderwijs wordt toegeleid naar de opleiding die voor jou het meeste geschikt is.

We doen dat ten eerste – dat is de eerste trap van de raket – op grond van het advies van de klassenraad, dus in het secundair onderwijs, op grond van de evaluaties in het secundair onderwijs. Het tweede instrument is de Columbusproef, waarbij we bijna spelenderwijs advies geven aan leerlingen in het secundair onderwijs over wat voor hen op grond van hun resultaten en interessegebieden mogelijk de geschikte opleiding zou zijn. Een derde trap van die raket gaat over de invoering van starttoetsten, zoals bijvoorbeeld bij de lerarenopleiding, waardoor je van in het begin goed zicht krijgt op de inhoud van

de opleiding en op de moeilijkheidsgraad. Op grond daarvan kun je keuzes maken. Wanneer op grond van die toetsresultaten blijkt dat je tekorten hebt, wordt ook aan die tekorten geremedieerd. Je krijgt ook dat recht op remediëring om ervoor te zorgen dat je dan wat bijgeschaafd kunt worden.

Een vierde trap van die raket is inderdaad desgevallend een heroriëntatie, al dan niet op grond van het studieadvies dat hier decretaal verankerd wordt. Dat kun je al krijgen na een eerste examenreeks of inderdaad in het geval van de 'knip'. Dan wordt de heroriëntatie gebruikt op grond van het gegeven dat je niet geslaagd bent op het einde van het tweede jaar voor alle vakken van het eerste jaar.

Maar in globa, los van alles, denk ik dat zo'n maatregel, als die dan nog eens gepaard gaat met extra rechten voor studenten op het vlak van studiebegeleiding, een goede zaak is. Want onderschat toch ook niet dat studenten, 18-jarigen, nood hebben aan structuur en duidelijkheid. Ze komen van een situatie in het secundair onderwijs waar alles toch een beetje gestructureerd is. Dan moet je toch vermijden dat je de boodschap 'vrijheid, blijheid' geeft. Het maakt niet uit. Staat dat vak je niet aan? Vind je dat een beetje moeilijk? Dat is niet erg. Je hebt nog jaren de tijd om daarvoor te slagen. Schuif dat maar voor je uit.

Met dat systeem bewijzen we niemand een dienst – niet de hogeronderwijsinstellingen, niet onze samenleving, niet onze economie, maar vooral en zeker en vast ook de studenten zelf niet.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, als u uw beleid moet verdedigen met karikaturen in plaats van met feiten en cijfers, dan vrees ik dat we met dat beleid niet ver gaan geraken. Uiteraard moeten we zorgen dat studenten de vakken niet te lang meenemen. Daarvoor heb je ondersteuning en begeleiding nodig. Buiten dat ene lijntje in dat decreet verandert er daarvoor bitter weinig. Minister, dat zal een impact hebben. Ik heb vandaag al veel berichtjes gekregen van studenten die zeggen: 'Ik twijfelde al of ik nog zou gaan studeren. En nu denk ik niet dat ik het nog doe. Want wat als ik dat derde jaar niet haal en ermee moet stoppen en dat die jaren voor niks zijn geweest?' Ik zeg het nog eens: dat zullen niet de bemiddelde studenten zijn waarvan de ouders met gemak een extra jaartje kunnen betalen. Dat zijn net diegenen voor wie het niet evident is om naar dat hoger onderwijs te gaan. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Mijnheer Daniëls, natuurlijk moet men een extra jaartje betalen als je niet naar je derde jaar mag als je nog één vak moet meenemen. Er is dus veel meer nood aan begeleiding en ondersteuning. Ik stel voor dat we absoluut het woord 'knip' behouden. Ik zal er een woord aan toevoegen. Het is een elitaire knip. Het is een elitaire knip omdat dit bepaalde mensen zal raken en anderen niet. En dat is een bijzonder slechte zaak voor de democratisering van ons hoger onderwijs. *(Applaus van Kim De Witte)*

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, laat ons een beetje fair blijven en verder doen op basis van objectieve gegevens. Dat vragen we ook van onze studenten. *(Applaus bij de meerderheid)*

We rekenen op onze studenten. We rekenen op onze universiteiten en hogescholen om de toekomst te vormen van Vlaanderen, om innovatief Vlaanderen te vertegenwoordigen. Minister, zij moeten ook op ons kunnen rekenen. U spreekt van een viertrapsraket. Laat ons daar een vijfde trap aan toevoegen om de

duidelijke boodschap te geven dat we voor studiebegeleiding staan en gaan. Laat ons ook naar de studenten en de instellingen luisteren hier in het parlement. *(Applaus bij cd&v en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister, u ziet studenten die lanterfant en het uithangen. Ik zie vooral studenten die keihard werken om voor elk examen geslaagd te zijn. En ja, tegenslag hoort daarbij. Onze jongeren zijn onze toekomst. Ze zijn een verzekering van onze toekomst en onze welvaart. Maar de ondoordachte maatregelen die u hier neemt, dreigen volgens ons veel talent weg te gooien. Die gaan blinde drempels opwerpen. Die ontnemen de moed en de hoop van alle jongeren die staan te popelen om hun studies aan te vangen en met succes te finaliseren.

En ja, begeleiding en een goede oriëntering zijn cruciaal voor de garantie op studiesucces. Maar zolang u de instellingen niet vertrouwt en onvoldoende ondersteunt om dat ook te doen, zal die knip niet uitmaken. Integendeel, dat dreigt zeer nefast te zijn voor de hogeschoolstudenten die nu zonder diploma op de arbeidsmarkt dreigen te komen, maar het is ook nefast voor onze samenleving. Minister, daarom roepen wij u op om opnieuw aan tafel te gaan zitten met alle onderwijsinstellingen en hen te ondersteunen en meer middelen te geven in het belang van onze studenten. *(Applaus bij Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik heb hier alle partijen behalve de PVDA horen zeggen dat men de doorgeslagen flexibilisering wil aanpakken. Dat is al een goede zaak, denk ik. Het is in het belang van de student, in het belang van de ouders, in het belang van de maatschappij, en in het belang van de docenten om die doorgeslagen flexibilisering aan te pakken. Deze maatregel, die mijlpaal, is één onderdeel van een volledig traject. De minister heeft dat geschetst als de viertrapsraket. Vanuit de N-VA hebben we altijd gezegd dat er in het secundair onderwijs een goede oriëntering moet zijn, met een goede instaproef, en dan nog bijsturen, omdat studenten dan, als het toch nog misloopt, tijdig en snel kunnen heroriënteren. Wat het niét is, collega D'Haese ... het zit in een decreet, en het geldt voor alle studenten. Het geldt voor iedereen, er is geen onderscheid voor degenen die nog een extra jaar kunnen betalen of niet. Dat is het niet. U verkondigt dat hier, maar dat is gewoon onwaar. Dat is gewoon niet juist. Langs deze weg doe ik dus de oproep, vanuit onze fractie, om alle actoren mee te hebben. Een goede voorbereiding, een goede oriëntering in het secundair onderwijs, advies door de klassenraad – de deliberaties komen eraan –, een goede start en een goede studentenbegeleiding. Daar gaan we voor! *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de omgevingsvergunning voor de ethaankraker van INEOS in de Antwerpse haven

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, afgelopen week gaf u een eeuwigdurende vergunning aan INEOS voor een ethaankraker die fossiele grondstof omzet in goedkope grondstof voor nieuwe plastics. Sinds de uitvinding van het plastic groeit de plasticafvalberg. De oplossing om die berg te verminderen is recycleren. Om te recycleren, minister, hebben we fabrieken nodig die recycleren: recyclagefabrieken.

We hebben niet alleen enkele pilootprojecten nodig, neen, we moeten grote fabrieken hebben, die ervoor zorgen dat we van de plasticafvalberg nieuwe gerecycleerde plastics kunnen maken. 'Te veel' los je niet op door nog meer te gaan produceren.

Wat u nu doet, met die omgevingsvergunning voor onbepaalde duur, is dat u een rode loper uitrolt voor een industrie gebaseerd op fossiele grondstof die de recyclage-industrie wegconcurrereert, want plastic gemaakt uit fossiele energie is veel goedkoper dan plastic gemaakt uit gerecycleerd materiaal. Met andere woorden: door de komst van die ethaankraker zorgt u ervoor dat de recyclage-industrie in de haven van Antwerpen eigenlijk geen toekomst heeft.

Minister, hoe kunt u als minister van Omgeving verantwoorden dat er een omgevingsvergunning voor onbepaalde duur wordt geleverd aan een bedrijf dat als basisgrondstof fossiele grondstof kiest, en niet werkt met gerecycleerde materialen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Goedemiddag, collega's. Mevrouw Schauvliege, u weet dat een project dat ingediend wordt ofwel voldoet aan de regels die we hier in Vlaanderen hebben, ofwel niet. Indien niet, dan wordt de vergunning niet verleend.

In dit concreet dossier is, naast het feit dat de installatie veel minder CO₂ zal uitstoten dan de eerder geweigerde installaties van de gascentrales, aan het bedrijf ook gevraagd dat ze binnen die tien jaar klimaatneutraal moeten zijn, voor zover de techniek en de infrastructuur op dat moment beschikbaar zijn.

Er is een tweede element dat in dit dossier van groot belang is, zeker als we kijken naar de stikstofuitstoot. U weet dat ik daar voorzichtig in ben sinds ik minister ben. We hebben intussen een arrest gehad, en dat betekent dat je de regels die er op dit moment zijn – het gaat hier dan over de de-minimisdrempel – niet mag overschrijden. In dit concreet dossier is de impactscore van stikstof 0,31. Dat is aan de lage kant, zoals u weet.

Misschien ter vergelijking, ook altijd interessant: voor de nieuwe installatie van INEOS hebben we een uitstoot van 168 ton NO_x en 18 ton ammoniak. Voor de geweigerde gascentrale van Vilvoorde bijvoorbeeld hadden we 538 ton NO_x en 107 ton ammoniak. Mevrouw Schauvliege, u weet ook dat ammoniak op hoge temperatuur uit een torenhoge schouw in een havengebied niet dezelfde impact heeft als ammoniak op lage temperatuur op lage hoogte vlak naast een beschermingszone natuur. U weet dat. Dat is de wetenschap, tenzij u daar een andere mening over hebt. Alle adviezen in dit dossier waren gunstig, ook het advies van de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie (GOVC).

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, binnen tien jaar moet het bedrijf klimaatneutraal zijn op basis van de beschikbare technieken. Als die niet beschikbaar zijn, dan zal dat niet gebeuren, en dat naast het feit dat men vertrekt van een niet-klimaatneutrale grondstof en daarboven nog eens plastic produceert. Ik denk dat dit een open deur is voor de milieuorganisaties om dat aan te vechten.

Maar ik wil eigenlijk een andere vraag stellen, minister, want het gaat in dit dossier niet alleen over stikstof. Heel veel bedrijven in de Antwerpse haven stoten stoffen uit die vervuilend kunnen zijn in grote hoeveelheden. Vandaag worden vergunningen verleend op individueel niveau. Men kijkt eigenlijk veel te weinig naar het totale plaatje. Wat is de impact van al die verschillende lozingen op de gezondheid en het milieu van de mensen? Minister, dat was ook een

conclusie uit de PFOS-commissie (perfluorooctaansulfonzuur): wanneer zult u als u vergunningen verleent ook kijken naar het globale plaatje zodat er naar de gezondheid van de mensen en naar de gezondheid van de omgeving wordt gekeken in plaats van vergunningen te verlenen op individueel niveau?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik heb een andere vraag, maar ze sluit er wel bij aan. We stemmen hier straks over een voorstel van decreet van de meerderheid waarbij we mensen verbieden, terecht trouwens, om binnen een paar jaar nog huizen te bouwen die verwarmd worden op aardgas omdat we daarvan af willen. U voert een streng beleid inzake stikstof, terecht overigens. Ik hoop dat de voorzitter mij terzijde toelaat om even te zeggen dat het duidelijk moet zijn dat het bedreigen van politici en hun medewerkers in een democratische samenleving onaanvaardbaar en niet ludiek is. *(Applaus)*

Het mag vooral nooit leiden tot het bijsturen van beslissingen die democratisch bereikt worden.

Ik kom tot mijn vraag, minister. Als we mensen niet meer toelaten om te verwarmen met fossiele brandstoffen en daar nieuwe installaties voor te bouwen, als we de stikstofuitstoot aanpakken, hoe denkt u dan dat de Vlaamse economie beter wordt van het verlenen van een eeuwigdurende vergunning aan een bedrijf dat stikstof uitstoot, het weze weinig, en dat voor 100 procent afhankelijk is van aardgas en dus van een fossiele brandstof? Hoe verklaart, rechtvaardigt en rijmt u die tegenstelling? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik denk dat we allemaal een duurzaam economisch energiemodel willen in Vlaanderen. Talloze rapporten, resoluties en decreten wijzen allemaal in die richting. We moeten kijken wat we kunnen en wat we willen.

We kunnen vandaag niet zonder plastics. Dat kan niet. Mevrouw Schauvliege roept op dat je moet opletten als je een vergunning geeft voor een centrale of voor een bedrijf dat nieuwe plastics maakt, weliswaar met veel minder CO₂-uitstoot en ook goedkoper, want dan gaat recyclage onbetaalbaar worden. Ja maar, wacht even, het kan toch niet de bedoeling zijn dat we nieuwe technologieën tegenhouden om koste wat het kost recyclaten rendabel te houden? Dat is een andere vraag. Dan moeten we ervoor zorgen dat recyclaten een gunstiger fiscaal regime krijgen, dat ze meer doorgang kunnen krijgen en dat er productnormering wordt opgelegd. Daar ben ik allemaal voor. Hier gaat het concreet over een bedrijf dat plastics maakt op een manier die veel minder CO₂ uitstoot dan concurrenten. Ik ben ervan overtuigd dat we daarmee de plasticproductie, voor zover we die nog nodig zullen hebben, de komende tien, twintig, dertig jaar wereldwijd kunnen dwingen om minder CO₂ uit te stoten. Minister, het is wel een pertinente vraag in welke mate een bedrijf, dat nieuwe plastics maakt, virgin plastics, impact heeft op het circulaire model dat we in Vlaanderen willen installeren.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, collega's, ik kom graag even tussen op deze vraag. Wij vinden het een goede zaak dat ministers vergunningsregels volgen. We hebben hier een aanvraag die conform de regels is, zelfs aan het tijdelijke strenge kader voor stikstof. We hebben het bovendien over een investering die hoogtechnologisch is, innovatief is, honderden jobs meebrengt en de chemische cluster in Antwerpen verankert. Ik denk dat we in plaats van hiertegen ten strijde te trekken eerder moeten applaudisseren.

Andere collega's verwezen er al naar. De capaciteit voor die hoogwaardige kunststoffen zal de eerste jaren niet verminderen, integendeel. Ik denk aan pvc-ramen, isolatiebuizen, auto-onderdelen, benodigdheden voor iPhones en dergelijke. Ofwel produceren we die zelf, hier bij ons, onder de meest strenge regels, ofwel laten we het over aan andere continenten waar het waarschijnlijk op een nog veel vuilere manier zal gebeuren.

Deze vergunning valt onder het ETS-systeem waar Groen in andere dossiers ook zo graag naar verwijst, maar we zien dat deze ...

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Inez De Coninck (N-VA): Minister, kunt u wat meer toelichting geven over de gevolgde procedure en meer bepaald over de binnengekomen adviezen?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ja, mevrouw Schauvliege, zonder plastics zaten wij hier vandaag niet. Zonder plastics bestond onze welvarende samenleving, onze hoogtechnologische samenleving simpelweg niet. Ik zeg 'plastics', maar ik bedoel eigenlijk hoogwaardige plastics, hoogtechnologische plastics, plastics die inderdaad de primaire grondstoffen gebruiken. En dat zal nog heel lang zo zijn, en dat spijt mij zeer. Want wie naar de recyclage-industrie kijkt, kan alleen maar vaststellen dat de plastics die daar worden geproduceerd, niet alleen zeer veel energie en water vergen om tot die recyclage te komen, maar ook dat die producten afleveren die niet hoogwaardig genoeg zijn om onze samenleving zo welvend en vooruitstrevend te houden als ze vandaag is. We moeten een bedrijf als INEOS dus steunen in plaats van het hier weg te pesten.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, minister, ik heb een zeer concrete vraag hierover. Een aantal jaren geleden werd een memorandum of understanding (MOU) ondertekend door partijgenoten als Philippe Muyters, Bart De Wever, Annick De Ridder en Geert Bourgeois samen met INEOS. Daarin werden afspraken gemaakt die volstrekt niet ter inzage zijn. We hebben op alle mogelijke manieren geprobeerd om die in te kijken, maar dat werd allemaal geweigerd. Er werden tevens beloftes gedaan voor het verlenen van honderden miljoenen aan leningen en tientallen miljoenen aan subsidies. Bent u nog steeds van plan om leningen en subsidies te voorzien voor dit project in Antwerpen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bedankt voor de bijkomende vragen. Misschien eerst iets over de plastics. Collega Schiltz en anderen hebben daarnaar verwezen. Of u het wilt of niet, mevrouw Schauvliege, we gaan vandaag en in de toekomst nog altijd plastics hebben. Ik verwijs naar de uitspraken van professor Van Geem dat er capaciteit nodig is. Denk maar aan de windmolens, waar u groot voorstander van bent, en ook voor elektrische wagens. We gaan dat altijd hebben, maar het liefst van al als die plastics worden gemaakt op een milieuvriendelijke manier.

In dit geval ligt de CO₂-uitstoot veel lager dan bij anderen. We hebben ook aan Total een vergunning van twee jaar verleend. Daar was een probleem van stikstof. Zeggen dat we niet streng genoeg zijn, klopt in dit geval niet. Alle adviezen zijn positief of gunstig. Aan het agentschap Zorg en Gezondheid is advies gevraagd, ze hebben er geen verleend. Ik ga ervan uit dan dat er geen grote effecten zijn op gezondheid, anders zou men toch een advies hebben verleend.

U mag gerust de plan-MER nakijken. Daar wordt rekening gehouden met alle cumulatieve effecten waar u naar verwijst. Dat zit juist, of u het nu fijn vindt of niet. Dat is zo. U was grote voorstander van de gascentrales. U hebt me van alles genoemd. Maar de gascentrales leveren meer CO₂ op. Eigenlijk moet u content zijn dat hier aan de voorwaarden wordt voldaan. De klimaatneutraliteit is belangrijk. We hebben dat ook aan het bedrijf gevraagd.

Uiteraard, als de techniek er niet is, dan kunnen we dat niet afdwingen maar als die techniek er wel is, zullen we daar ook op tussenkomen, dat spreekt voor zich. In de berichtgeving van het bedrijf zelf lees ik dat men er prat op gaat dat men dat zou kunnen doen. Des te beter, maar we hebben dat wel aan het bedrijf zelf gevraagd. Ook wanneer het gaat over stikstof. Een impactscore van 0,31 procent lijkt me toch eerder aan de lage kant. Dit valt ook onder de de-minimisdrempel waarin we hebben voorzien.

Alle adviezen zijn gunstig, ook dat van de GOVC, weliswaar met een aantal voorwaarden die we dan ook hebben meegenomen. Zeker wanneer we zien dat het ook qua stikstof, en dat is natuurlijk het belangrijkste, onder die drempel valt, dan moeten we niet koste wat het kost zeggen dat we dit niet zullen verlenen. Het dossier voldoet immers aan alle regels waaraan ik maar ook u zich moet houden.

Wanneer het bijvoorbeeld gaat over de klimaatneutraliteit lijkt tien jaar me wel voldoende tijd om op zoek te gaan naar die technieken. Wanneer men zich daar niet naar schikt, zullen we ingrijpen, zeker wanneer de technieken bestaan. Vlaanderen zet enorm in op de recyclage van plastics. We zetten in op een circulaire economie maar we kunnen die plastics ook niet wegtoveren. Wanneer we ze toch nodig hebben, dan het liefst op een milieuvriendelijke manier. Het gaat hier ook over werkgelegenheid. In deze tijden van oorlog en crisis is het mooi meegenomen dat er in Vlaanderen nog grote investeringen kunnen gebeuren

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik stel vast dat u niet antwoordt op de vraag in welke mate deze fabriek, die van fossiele brandstof nieuw plastic maakt, de recyclagesector wegconcurrereert. U spreekt over enkele pilootprojecten maar de roep van de recyclagesector is net dat er opschaling moet gebeuren. Wanneer we echt willen gaan naar een circulaire economie, moeten we opschalen en ervoor zorgen dat de recyclagefabrieken er komen in Vlaanderen.

Minister, ik stel vast dat u een eeuwigdurende vergunning verleent die in strijd is met het klimaatbeleid omdat men werkt vanuit fossiele energie en nieuw plastic produceert. By the way, tegelijkertijd met die vergunning hebt u ook het bos dat daar ligt vogelvrij verklaard. Ik stel samen met u vast dat u als minister bevoegd voor klimaat en bos een vergunning verleent voor een vervuilende industrie die slecht is voor het klimaat en dat u bos kapt in plaats van beschermt, waarvan akte. *(Opmerkingen van minister Zuhair Demir. Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over fietslessen voor senioren met een elektrische fiets

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik wil u meteen ook bedanken dat u een aanbeveling die het Vlaams Belang al twee jaar heeft gedaan in de

commissie, ook in de praktijk wilt omzetten, namelijk het aanbieden van fietscursussen voor senioren met een elektrische fiets.

Vlaanderen en OKRA gaan nu samenwerken en Vlaanderen zal de cursussen financieren. Dat is een goede zaak want in Vlaanderen geeft een op de tien gebruikers van een elektrische fiets aan al een ongeval te hebben gehad met een andere weggebruiker. Daarnaast is 26 procent van de elektrische fietsers ook al gevallen met die fiets.

Een heel somber cijfer gaat over het aantal fietsers dat vorig jaar om het leven kwam en met een elektrische fiets reed, met name 33. Dat is bijna de helft op een totaal van 70 doden die te betreuren vielen op onze Vlaamse wegen. En als er dan doden vallen met een elektrische fiets, gaat het in 1 op de 8 gevallen om 65-plussers. Als oorzaak wijzen verkeersspecialisten op de link met de ouderdom. Ze doen dan ook de aanbeveling om ouderen met een e-bike te leren hoe ze daarmee moeten omgaan. Met de workshop 'veilig en economisch elektrisch fietsen' wil OKRA die aanbeveling in de praktijk omzetten om de fietsvaardigheden van de senioren met een elektrische fiets te verbeteren.

Ook u blijkt dat nu een prioriteit te gaan vinden, ik zou zeggen: eindelijk. U wilt dit jaar nog 3500 senioren bereiken om hen veilig te leren fietsen. U voorziet daarvoor een budget van 50.000 euro – dat is allemaal heel goed en wel – waarmee u dan lessen fietsvaardigheden en een opfrissing van het verkeersreglement zult geven. Dat kunnen we alleen maar toejuichen.

Daarbij stel ik mij echter de vraag of die middelen ook recurrent zijn? Zullen die ook de volgende jaren voorzien worden? Zo kunnen de cursussen voor senioren met een elektrische fiets ook de volgende jaren nog steeds worden gevolgd.

De voorzitter: De minister heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: De elektrische fiets is alsmaar populairder, dat zien we continu. Dat is sowieso goed in het kader van de modal shift, want we doen langere verplaatsingen met de fiets. Daarvoor is dat dus goed. Maar de keerzijde van de medaille is dat er ook steeds meer ongevallen zijn met de elektrische fiets, u hebt het al genoemd.

Het aandeel 65-plussers in die ongevallen is dan nog eens een stuk groter. Wat dat betreft zetten wij inderdaad in op educatie en sensibilisering. In het kader daarvan is OKRA-SPORT Vlaanderen me vorig jaar komen opzoeken met de vraag of zij zelf ook opleidingen konden organiseren voor hun leden. Het gaat dan om sessies waarbij ze enerzijds inzetten op de risicoperceptie voor fietsen met een elektrische fiets en anderzijds op de behendigheid en hoe men daarin kan bijscholen. Daarvoor is inderdaad een projectsubsidie van 50.000 euro toegekend aan OKRA-SPORT Vlaanderen, waarmee zij ongeveer een vijftigtal lesgevers willen gaan opleiden en tegelijkertijd een tweehonderdtal sessies willen organiseren in Vlaanderen, om zo ruim 3500 senioren te kunnen bereiken.

U vraagt of dat recurrent is. Het is een projectsubsidie, die voor dit jaar is goedgekeurd. Nadien volgt er een evaluatie en als die goed is, kan volgend jaar eventueel een nieuwe projectsubsidie worden toegekend.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Ik wil er een paar cijfers bij halen. In 2020 werden er 600.000 fietsen verkocht, 228.000 daarvan waren elektrische fietsen. Ik zal zeker niet zeggen dat die allemaal zijn gekocht door senioren, zeker en vast niet, maar ik ben er toch wel van overtuigd dat in die verkoopcijfers een belangrijk aandeel senioren vervat zit. 23 procent van die senioren heeft

ondertussen trouwens een elektrische fiets. Zullen die mensen allemaal een cursus volgen? Neen. Maar moeten we hen stimuleren om die cursus eventueel toch te gaan volgen? Ik vind van wel. We horen immers dat mensen die al een aantal jaren met een elektrische fiets rijden er ook zeker nog nut van hebben.

Ik denk dus dat het initiatief van OKRA een goed begin is, maar dat het beter kan. We zien ook dat politiezones en gemeenten zelf cursussen organiseren, maar heel wat anderen doen dat ook niet. We hebben hier in het parlement vaak de mond vol van sensibiliseren. Wel, ik zou zeggen: sensibiliseer de gemeenten die de cursussen nog niet aanbieden, want ook hun senioren hebben nut van dergelijke cursussen.

Mijn vraag is dus of u bereid bent om dat initiatief te nemen en de gemeenten te stimuleren om dergelijke cursussen aan te bieden.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, we zijn het er allemaal over eens dat fietsen de toekomst is en zelf ben ik er meer en meer van overtuigd dat elektrisch fietsen de toekomst is. Ik ontdek dat meer en meer. Zeker hier in Brussel is het een enorm interessante manier om zich door de stad te begeven. Minister Dalle knipoogt al naar mij, dus hij is het daar mee eens, denk ik.

We mogen niet uit het oog verliezen, collega's, dat de eerste oorzaak van ongevallen met fietsers niet bij de fietsers zelf ligt, maar dat het vooral ligt aan een slechte weginfrastructuur en aan het niet verlenen van voorrang door automobilisten, zo heeft recent studiewerk uitgewezen. Het blijft toch wel belangrijk om de focus niet alleen op de verantwoordelijkheid van de fietser zelf te leggen.

Goede opleidingen zijn echter ook belangrijk. Heel wat gemeenten doen dat al, zoals misschien niet toevallig Gent en Leuven, die ook Groenen in het bestuur hebben.

Minister, u kijkt nu specifiek naar ouderen, maar er zijn nog heel wat groepen in de samenleving die een steuntje in de rug kunnen gebruiken om de fiets te ontdekken. Ik denk bijvoorbeeld aan nieuwkomers in onze samenleving. De collega van het Vlaams Belang zal het, denk ik, ook zeer belangrijk vinden dat zij ook goed met de fiets kunnen leren rijden. Denkt u er ook aan om initiatieven in die richting te ontwikkelen?

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, het is inderdaad goed dat OKRA deze lessen organiseert. Maar ik hoop ook wel dat het opengetrokken wordt naar andere verenigingen, dat het niet alleen OKRA is. Er zijn tal van verenigingen die dat eventueel ook zouden kunnen doen of zelfs mensen die geen lid zijn van een vereniging. Hopelijk worden die ook niet vergeten.

Ten tweede moet het ook wel duidelijk zijn waar de accenten gelegd worden in deze opleidingen. U of uw diensten zijn momenteel bezig met een verregaande analyse van de verkeersongevallen, ook van de fietsongevallen. Het zou dus goed zijn dat de interessante informatie die uit die analyse komt, meegegeven wordt aan de lesgevers, zodat ze weten waar de accenten in deze lessen moeten liggen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): We hebben dit inderdaad, collega's, ook als eens behandeld in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken. Op 19 mei heb ik heb zelf een vraag gesteld over ongevallen en over hoe we omgaan met

ongevallen van senioren met elektrische fietsen. Er is toen gezegd dat er gesprekken gevoerd zouden worden met Mobia, de federatie van verkopers en verhuurders van voertuigen. Zij zouden de reflex moeten hebben bij de verkoop van elektrische fietsen, om aan de koper, of het nu een senior, een junior of een medior is, de mogelijkheid aan te bieden om daar even mee te oefenen. Dat geldt niet enkel voor senioren; maar dat geldt, volgens mij, voor iedereen. En inderdaad, het is heel goed dat OKRA-SPORT daarmee aan de slag gaat, maar zoals collega Fournier vermeldt, zijn er nog andere organisaties met wie wij in zee kunnen gaan. Het is belangrijk dat we het steeds aanbieden en dat we ook steeds de fiets blijven promoten, uiteraard ook bij senioren. Natuurlijk mogen we niet betuttelend zijn, maar we kunnen het gewoon als mogelijkheid meegeven. Dat geldt zeker en vast niet alleen voor senioren, ook mensen die bijvoorbeeld een eerste keer een speedpedelec gebruiken, hebben wel nood aan zo'n cursus.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister en goede collega's, ik zou toch ook willen waarschuwen voor overdrijving. Voor je het weet, zitten we met een soort van rijbewijs voor elektrische fietsers die 65 plus zijn. Daar verzet ik me tegen. Minister, u gaf in uw analyse eigenlijk het hele fenomeen weer: een gebrek aan behendigheid, door leeftijd, door onvoldoende reflexen, in verhouding tot de snelheid van die fietsen. Ik ben absoluut pro elektrische fietsen. Als ik zie bij ons in het gemeentehuis en bij de gemeentelijke diensten hoeveel mensen nu komen werken met de elektrische fiets en daarvoor de wagen thuis laten staan: dat is dit een manier waarop de modal shift zeker lukt. Dat is modal shift in de praktijk en dat is maatschappelijke winst. Laten we het fenomeen van de elektrische fiets dus alle kansen geven. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz en bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, steeds meer senioren vinden de weg naar die elektrische fietsen, en dat is goed: het zorgt voor beweging en het is gezond. Maar we mogen niet blind zijn voor de cijfers. Van al de verkeersdoden van ongevallen met die elektrische fietsen zijn er acht op de tien 65-plussers: veel te veel dus. Elektrische fietsen zijn zwaarder, logger en ze gaan sneller, en dus zijn fietslessen natuurlijk goed en broodnodig. Maar er is meer nodig. Ik daag u uit, minister, om meer seniorenverenigingen te betrekken en om samen te zitten met fietsverkopers en -verhuurders om meer mensen te sensibiliseren. We moeten er absoluut voor zorgen dat we niet enkel die senioren bereiken die aangesloten zijn bij een vereniging. Het moet iets zijn voor alle senioren.

U kondigde in de commissie een tijdje geleden al een fietsplan aan om meer mensen op de fiets te krijgen. Mijn vraag is, minister: wanneer komt dat fietsplan er en zal daarin ook oog zijn voor fietslessen voor zoveel mogelijk senioren? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen. Ik denk dat we allemaal op dezelfde golflengte zitten. Iedereen vindt het goed dat wij fietscursussen geven, zeker als we zien dat een bepaalde groep oververtegenwoordigd is in de ongevallenstatistieken: de elektrische fietsen en de senioren, en dan ook de combinatie van beide. Vandaar dat wij volop inzetten op die cursussen, op die educatie en ook op die sensibilisering. En het maakt mij absoluut niet uit wie deelneemt aan die cursus, en dat is ook wat OKRA-SPORT zelf heeft meegegeven. Ook andere mensen kunnen die cursus volgen, ook al zijn ze geen lid van OKRA zelf. En ten slotte was er de vraag of we dat niet ook naar alle gemeentebesturen moeten uitbreiden om ervoor zorgen dat dat in elke

gemeente plaatsvindt. Op dit ogenblik heeft OKRA Vlaanderen voor ogen dat zij een tweehonderdtal sessies gaan geven en zij nemen wat dat betreft contact op met alle OKRA-afdelingen van over heel Vlaanderen.

Ik ben afgelopen week in Beringen geweest. Er waren mensen uit andere gemeentes die ook afzakten naar die locatie om specifiek die cursus bij te wonen.

Een aantal collega's vroegen ook of we dat alleen met OKRA Vlaanderen doen. Neen, wij geven meerdere projectsubsidies aan een aantal instanties. Dat gaat ook niet alleen over senioren. We hebben onder andere het project Aya van Mobiel 21. Dat focust zich heel specifiek op verkeerslessen voor kleuters in de kleuterklassen. We hebben daarnaast ook Transport en Logistiek Vlaanderen (TLV), die focussen op dodehoekongevallen met de fiets. Kortom, we hebben een heel aantal aspecten. Ik denk ook nog aan Ouders van Verongelukte Kinderen (OVK), met 'Getuigen onderweg'. Er zijn dus veel meer verenigingen die een projectsubsidie aanvragen. Daar wordt dan een grondige analyse van gemaakt. Er wordt gekeken of het een meerwaarde is, en dan wordt daar ook op ingezet.

Kortom, de lessen, de cursussen die we geven, staan open voor alles en iedereen, voor allochtonen, voor autochtonen, voor jongeren, voor ouderen, voor mensen die wel lid zijn van een of andere vereniging en anderen. Iedereen kan daaraan deelnemen. We willen uiteraard zo veel mogelijk partners aan die educatie laten deelnemen.

Daarnaast is die sensibilisering sowieso ook van groot belang. Mijnheer Meremans, wij hebben inderdaad onlangs in de commissie het verhaal van Mobia nog gehad. Er is overleg met de verkopers van zowel e-steps als elektrische fietsen. Zij moeten altijd goed onderricht geven zodat mensen weten hoe om te gaan met al die nieuwe vervoersmodi, om zich zodoende altijd veiliger en comfortabeler te kunnen verplaatsen.

Ik blijf dan ook herhalen: het is een en-enverhaal. Het is en die educatie, en die veiligheid, en die veilige infrastructuur, en ook de sensibilisering naar alles en iedereen toe. Bij dezen dank om dat nog eens allemaal mee te onderstrepen, te benadrukken.

Ik zie dat u nog wat op uw honger blijft zitten, mevrouw Lambrecht, maar we zijn volop bezig met het fietsplan. Ik heb echter geen fietsplan nodig om nu al tal van acties te nemen, acties die er ook niet specifiek op vraag van één politieke partij komen, maar die we hebben opgenomen in ons verkeersveiligheidsplan. Daar zetten we volop in op al die maatregelen, om zo te zorgen voor meer verkeersveiligheid en zeker ook voor meer fietsveiligheid, hetgeen dan ook weer bijdraagt tot die modal shift.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw antwoord.

Ik sluit niet altijd met een goed gevoel af wanneer ik u aan de tand voel, maar vandaag gaat het nog. Dat zal komen door het mooie weer.

Er is inderdaad vooruitgang, en dat kunnen we alleen maar toejuichen. Maar ik denk toch dat er nog veel meer moet gebeuren tegen 2050, wanneer we naar nul slachtoffers in het verkeer willen gaan. Het aanbieden van die cursussen voor senioren met een elektrische fiets is daar één onderdeel van. Ik zou u dan ook willen aanraden om toch zoveel mogelijk met andere organisaties en met gemeenten te gaan samenzitten om de fietsveiligheid voor senioren, en dan vooral senioren die zich elektrisch verplaatsen, te verbeteren. Want, zoals u zegt, verkeersveiligheid is een en-enverhaal. Dit plaatje past daar perfect in.

En wat die betutteling betreft, collega Keulen, u zou moeten weten dat het Vlaams Belang allerm minst de partij van de betutteling is. Integendeel, ik denk dat uw partij en bepaalde andere partijen in de oppositie veel meer betuttelend zijn dan wij. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, over het tekort aan tenten voor zomerkampen van jeugdorganisaties

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, we naderen opnieuw een nieuwe zomer – dus ook nieuwe zomerkampen – en deze keer hopelijk eentje zonder bubbels, maar blijkbaar voor sommigen toch ook weer zonder tenten. Dat is een probleem dat we jaarlijks zien terugkomen, en ditmaal geven sommige organisaties aan dat ze op 9 november 2020 – dus niet vorig jaar, maar het jaar daarvoor – een aanvraag indienden voor kampmateriaal en dat ze daar pas in april of mei van dit jaar een antwoord op kregen. Dat is natuurlijk ongelooflijk laat om te weten of het materiaal beschikbaar is. Dat is voor deze organisaties heel kort dag om voor een alternatief te zorgen.

Dit jaar hebben we het blijkbaar over een tekort aan materiaal voor ongeveer 200 jeugdbewegingen. Dat is niet niks. Nochtans liet u mij eind april schriftelijk weten dat de verliezen vanwege het noodweer heel erg beperkt waren en dat er ongelooflijk hard geïnvesteerd is in het aantal tenten, niet minder dan 1,36 miljoen, waarvan 1 miljoen aan relancemiddelen. Dus tegen de zomer zouden er 207 zeilen van seniorententen en 179 volledige patrouilletenten geleverd moeten worden. In totaal komen we dan op een aantal van 5574 tenten.

Minister, mijn vraag is eigenlijk heel simpel. Wat schort er? Zullen er op tijd genoeg tenten zijn voor de kampen van onze jeugdverenigingen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega Perdaens, voor de vraag. Het is effectief de eerste zomer in deze bestuursperiode dat we op kamp, op activiteit kunnen gaan zonder coronaregels. We hebben twee jaar lang, in afspraak met de jeugdorganisaties, heel goed kunnen werken in niet-evidente omstandigheden. Deze keer kan het wel zonder regels en iedereen kijkt daar dus enorm naar uit.

Heel belangrijk is natuurlijk de infrastructuur daarvoor, de jeugdverblijven maar zeker ook de tenten. Het is een jaarlijks weerkerende vraag hoe het dan zit met de wachtlijsten en de oplossingen. U hebt er zelf al naar verwezen: met deze Vlaamse Regering hebben we een historische investering gedaan in dat tentenmateriaal, met meer dan 1 miljoen euro aan middelen om tenten aan te schaffen. Dat betekent ook dat we de grootste reserve aan tenten hebben, het grootste aantal tenten – zowel seniortenten als patrouilletenten – in de Vlaamse geschiedenis.

Desalniettemin is er ook dit jaar een wachtlijst geweest. Die bedroeg in maart 240 aanvragen. Vandaag zijn er volgens de net geactualiseerde cijfers nog 44 aanvragen. Hoe komt dat? Dat heeft ermee te maken dat er ook een historisch hoog aantal tenten aangevraagd werd. In totaal werden 17.564 tenten aangevraagd voor de zomerperiode. Dat is ongeveer 2000 meer dan vorig jaar. Dat maakt dat het, zelfs met die extra tenten, uitdagend is. Maar we zijn in constant overleg met de betrokken groepen, met de jeugdorganisaties en ook met de nationale koepels om ervoor te zorgen dat ook die 44 groepen een oplossing

vinden zodat alle groepen een fijne vakantie kunnen hebben en zodat er zoveel mogelijk steun is, ook wat tenten betreft, vanuit de Vlaamse overheid.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Dank u wel, minister. Ik moet toegeven dat ik blijer ben met uw antwoord dan ik durven hopen had. Het is fantastisch dat er genoeg tenten zijn, maar het blijft natuurlijk wel heel spijtig dat de organisaties zo lang moeten wachten tussen het indienen van hun vraag en het krijgen van een antwoord en dat het telkenmale tot het allerlaatste nippertje afwachten is of ze allemaal van de wachtlijst raken. Kunt u daar nog iets aan doen in de toekomst?

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Minister, ik heb begin april eveneens een aantal vragen aan u gesteld over hetzelfde onderwerp, naar aanleiding van dezelfde hulpkretten van de jeugdbewegingen die vreesden dat hun zomerkamp, meestal toch het hoogtepunt van hun jaarwerking, in duigen zou vallen na een negatief antwoord van de Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd (ULDK). In uw antwoord hebt u toen een aantal structurele maatregelen aangekondigd, onder andere de doorlichting van een aantal procedures. Maar op korte termijn had u toch niet zo heel veel te bieden. Daarom had ik ook gesuggereerd om contact op te nemen met Defensie, waar in het verleden toch regelmatig tenten en ander materiaal werden ontleend. U antwoordde toen dat de samenwerking in 2020 was gestopt.

Mijn concrete vraag vandaag is dan ook of u ondertussen nieuwe pogingen hebt ondernomen om contact op te nemen met Defensie? Want als er een organisatie is die het materiaal, minstens tijdelijk, heel vlug zou kunnen aanbieden, dan is het wel deze. Hebt u vandaag al initiatieven genomen of bent u van plan om die in de toekomst te nemen?

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Minister, onze jeugdsector heeft het moeilijk gehad de afgelopen zomers. Eindelijk kunnen ze, na corona, uitkijken naar een zomer zonder zorgen. Helaas is die niet voor alle groepen zonder zorgen, want sommige studenten zeggen me nu nog dat ze geen oplossing hebben en dat ze tijdens de examens moeten zorgen dat ze een oplossing vinden.

Ik ben zelf, als lid van het jeugdwerk, toch bijzonder trots op alle animatoren en vrijwilligers in die jeugdsector, omdat zij zich altijd aanpassen, heel flexibel zijn en uiteindelijk wel zorgen dat het in orde komt. Ik wilde dat u een beetje meer was zoals zij, want toen ik u de vraag stelde wat u zou doen aan het tekort aan tenten dat er op dit moment is, zei u dat u niet meer tenten kon voorzien omdat het magazijn te klein is. Wow.

Daarom heb ik twee concrete vragen voor u. Kunt u garanderen dat al die jongeren die op dit moment aan het studeren zijn en nog geen oplossing hebben voor hun kampen, ook deze zomer het recht hebben om op kamp te gaan met hun groep? Wilt u het structurele tekort aan tenten, dat we elk jaar hebben, nog aanpakken deze legislatuur? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): De vraag naar tenten komt elk jaar terug rond deze periode. Het is een steeds weerkerende vraag. U hebt gelijk, collega Rousseau. De jongeren hebben een groot aanpassingsvermogen, zijn flexibel en vooral creatief genoeg. Ik denk niet dat je veel groepen zult vinden waar er nog een

probleem is bij het begin van de vakantie. Meestal lossen de problemen zich op. Deze minister heeft ook een enorm engagement aangegaan door heel veel tenten bij te kopen, zo veel zelfs dat het magazijn vol zit. We gaan ervan uit dat de problematiek zal worden opgelost in de loop van de komende weken.

Ik heb een vraag die u wellicht moeilijk kunt beantwoorden en misschien beter als een schriftelijke vraag kan worden ingediend. Kunt u een evolutie van de stock tijdens de laatste tien jaar geven? Dan zullen we waarschijnlijk zien dat die stock alsmar groter is geworden, collega Perdaens. Dat is toch voor een stuk te danken aan deze minister van Jeugd, waarvoor dank.

De voorzitter: Onderschat minister Dalle absoluut niet. Misschien kan hij wel antwoorden op die vraag.

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik ga eerst in op de vraag over de snelheid. Voor de meeste groepen wordt vrij snel duidelijkheid gegeven. Midden maart wordt er opgemaakt hoeveel aanvragen positief kunnen worden beantwoord. Jammer genoeg zijn er op dat moment ook een aantal groepen die ontgoocheld moeten worden. Ik verwees al naar de wachtlijst van midden maart dit jaar. Er waren 240 aanvragen van groepen die in onzekerheid zitten. Week na week wordt er met die groepen gekeken wat de andere mogelijkheden zijn. Zijn er mogelijkheden met de jeugdbewegingen in de omgeving of bij de lokale besturen? Op die manier zijn we vandaag tot 44 groepen gekomen. We proberen samen met die organisaties oplossingen te vinden.

De samenwerking met Defensie is effectief beëindigd. We betreuren dat. Blijkbaar zijn er bij Defensie veel minder tenten beschikbaar dan vroeger het geval was. We zouden niets liever hebben dan dat Defensie die samenwerking opstart, maar die is op hun vraag gestopt. We vinden dat jammer, maar het is de realiteit. Ik moet toegeven dat het ook in het verleden niet over veel tenten ging. Dat is nu niet het grote verschil in de situatie.

Collega Brouwers, u peilde naar het aantal tenten dat vandaag beschikbaar is. Er is momenteel een historische hoeveelheid tenten beschikbaar. Dat zijn er 5547, inclusief de nieuwe levering die nog deels moet toekomen. Dat komt door de historische investering van 1,45 miljoen euro extra. Daarmee zijn 368 tenten besteld: 207 seniortenten en 179 patrouilletenten. Collega Rousseau, u bent heel kritisch voor wat ik heb gedaan, maar ik moet zeggen dat we een historische investering hebben gedaan die geen voorgaande kent. Tien jaar geleden, in 2012, waren er in totaal 5070 tenten en vandaag zijn dat er 5547.

Elk jaar komt die problematiek terug en is het moeilijk omdat er in de piekperiode veel aanvragen zijn. Ik lees u gewoon een citaat voor. Het zal u misschien bekend voorkomen, collega Rousseau. "Ik heb al eerder gemeld dat het een utopie is te denken dat elke groep automatisch kan ontvangen wat wordt gevraagd. Het zou eigenlijk geen utopie zijn als de Vlaamse overheid 14,5 à 17 miljoen euro extra zou uittrekken om in de piekperiode (...) de tenten te kunnen uitdelen. In de rest van het jaar, gedurende elf maanden dus, zouden die tenten daar dan gewoon blijven liggen. Als we maatschappelijke prioriteiten moeten stellen, meen ik dat de leden (...) het met me eens zullen zijn dat we dit misschien wel zouden kunnen doen in tijden wanneer het budgettaire manna uit de lucht komt vallen, maar dat we de komende jaren geen zulke tijden zullen kennen. Het is in die zin toch utopisch te denken dat we het aantal tenten kunnen kopen waarmee we iedereen de absolute garantie kunnen bieden dat zijn groep ook effectief materiaal krijgt." Collega Rousseau, u weet misschien wie dat heeft gezegd. Dat is de voormalige minister van Jeugd, Pascal Smet. Dat is toch

een onverdachte bron. Misschien kent u hem van de Brusselse afdeling. Ik weet dat dat niet evident is. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik heb geen lessen te krijgen van de Vooruitfractie als het gaat over tenten. We hebben een historische investering gedaan die geen voorgaande kent. We gaan er ook van uit dat we er tegen deze zomer voor kunnen zorgen dat al die groepen op vakantie kunnen vertrekken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, eigenlijk is het een goede vraag in het opzicht dat de vraag zodanig stijgt dat we zelfs met de hoge investeringen die gedaan worden, maar moeilijk de vraag kunnen bijhouden. Dat betekent dat steeds meer en grotere groepen op kamp vertrekken, en dat is een goede zaak.

De afgelopen jaren kregen onze jeugdwerkingen het heel erg zwaar. U gaf het zelf ook al aan. Corona was niet het enige. Ze kregen ook nog varkensgriep of watersnood op hun dak – of liever: op hun tent. Ik denk dat het heel wat stress wegneemt als ze te horen krijgen dat die wachtlijst vandaag nog maar op 44 staat en dat die ingetrokken zal worden, dus dat die verlaagt.

Op varkensgriep en regenval hebben we geen vat. Burgemeesters die beslissen of jongeren nog kampen mogen opstellen bij hun in het dorp, zijn ook een beperkt verhaal. Maar voor de tenten kunnen we alvast zorgen, en dat is toch een mooie zaak. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de overbruggingslening voor bedrijven die getroffen worden door de oorlog in Oekraïne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Goedemiddag, collega's. Het is goed dat we, als er een crisis is die onze ondernemingen treft, kunnen helpen door bij te springen. We hebben dat gedaan in de periode van corona voor een totaalbedrag van 2,5 miljard euro op het Vlaamse niveau, via waarborg, via leningen, via premies, via het Winwinconcept, via het Vriendenaandeelconcept ... Studies en analyses hebben aangetoond dat dit inderdaad het verschil maakt voor bedrijven, waardoor zij hun investeringsniveau op een bepaald peil konden houden en waardoor zij nog altijd hun facturen op een correcte manier konden betalen.

Een van de elementen was de overbruggingslening, waarbij ondernemingen tussen de 200.000 en 400.000 euro konden lenen bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) en de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) aan 1 procent. Daar was in totaal 100 miljoen euro voor gebudgetteerd tot 15 juni.

De regering heeft recent beslist om te kijken wat we doen in het kader van Oekraïne. En ook weer terecht, want we zien uit een enquête gelanceerd door Voka dat 80 procent van de bedrijven verwacht dat de Oekraïneoorlog een negatieve impact zal hebben op de bedrijven. Ze verwachten dat een op de zes bedrijven even zal stoppen met investeren, dat een op de vier bedrijven even zal stoppen met mensen aan te werven.

We zien een gigantisch probleem van stijgende energieprijzen, stijgende grondstofprijzen, en aanvoerketens die verstoord geraken. Dan is het een goede zet om te zeggen dat men de overbruggingslening nu ook zal toepassen voor

Oekraïne. We verdubbelen het bedrag. We passen even het percentage aan van 1 naar 1,5 procent, en we vragen aan Europa of we mogen gaan tot 15 december in plaats van 15 juni.

En dan is mijn eenvoudige vraag aan u ... We hebben soms kritiek gehad op voorbijgaande systemen. Wat hebben we daar nu uit geleerd, en wat gaan we van hetgeen we geleerd hebben – de lessons learned – meenemen voor de Oekraïneoverbruggingslening?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u, collega Gryffroy. Het is een belangrijke vraag. Ik denk inderdaad dat we de overbruggingslening succesvol kunnen noemen die 28 februari van dit jaar is goedgekeurd naar aanleiding van de covidproblematiek en de impact ervan op de liquiditeiten van heel wat Vlaamse bedrijven. Die is ook performant genoemd en werd zeer gewaardeerd door de werkgevers.

Als je dan gaat kijken naar de resultaten: 1803 aanvragen, dat is een volume van 167 miljoen euro. Uiteindelijk werden 845 aanvragen goedgekeurd voor 85 miljoen euro. Er zijn nog 176 aanvragen in behandeling, goed voor 13 miljoen euro.

Wat belangrijk is, is dat we een performant systeem opgezet hebben. De doorlooptijd was maar twaalf dagen, zeer kort, zeer goed. Alle sectoren zijn erin opgenomen. Ik denk dat het ook belangrijk is om mee te geven dat het gaat om bedrijven die intrinsiek gezond zijn. Er zijn een aantal voorwaarden aan gekoppeld. Ik denk dat het belangrijk is om dat te benoemen.

Er is een positieve ervaring mee, in een context die covidgerelateerd is. Never change a winning team. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VIAIO) en ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) laten zien dat ze goed op elkaar ingespeeld zijn en dat het een performant instrument is. We zitten vandaag in de nieuwe realiteit met Oekraïne die een aantal Vlaamse bedrijven opnieuw in de problemen brengt. Na die positieve evaluatie is er geoordeeld om dit instrument te continueren. U hebt verwezen naar het nieuwe kader waarbinnen dat zal gebeuren. De intrestvoet is van 1 procent naar 1,5 procent gegaan, het budget is van 100 miljoen euro naar 200 miljoen euro gegaan en de periode loopt tot 15 december van dit jaar.

Er is nood aan continuïteit, het is een performant instrument, het wordt gewaardeerd door de werkgeversorganisaties: al die elementen leiden ertoe dat het instrument vandaag een doorstart maakt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, op de vraag wat we hebben geleerd van het verleden hebt u nog niet geantwoord. Ik wil twee punten aansnijden die echt belangrijk zijn. Ten eerste, de fraudebestrijding. We hebben moeten vaststellen dat er op een totaalpakket van 2,5 miljard euro ongeveer 115 miljoen euro in terugvordering zit. Dat komt omdat er fraude is. De vraag is hoe we dat beter gaan aanpakken dan de vorige keer. Elke euro die wordt gefraudeerd is een euro te veel, of zelfs twee euro te veel als ik het zo mag uitdrukken.

Ten tweede, verschillende ondernemers hebben het soms over een teveel aan afvinkadministratie. Je krijgt een lijst met waaraan je allemaal moet voldoen, welke formulieren je moet invullen. Heb je die allemaal kunnen afvinken, dan krijg je groen licht. Als je een vinkje bent vergeten, krijg je rood licht en kun je niet meer herstarten.

Minister, hoe gaat u deze twee zaken aanpakken zodat de Oekraïnelening beter loopt?

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (cd&v): Na de coronacrisis werden heel wat ondernemers opnieuw getroffen door een crisis: de oorlog in Oekraïne. Heel wat van onze Vlaamse kmo's hebben te maken met hoge energieprijzen en gestegen grondstofprijzen. Het is belangrijk dat we in deze crisistijden onze economie kunnen rechthouden. Minister, we zijn u dan ook dankbaar dat u werk wilt maken van steunmaatregelen voor onze Vlaamse ondernemingen. De coronaoverbruggingslening heeft haar succes al bewezen maar we zijn blij dat u op dit elan kunt voortgaan.

De Oekraïneoverbruggingslening zal onder een ander Europees kader moeten vallen. Ik begrijp dat er veel overlap is, maar er zijn ook een aantal verschillen met de coronaoverbruggingslening. Kunt u nog eens duidelijk maken welke verschillen, naast het feit dat men een link met de Oekraïne-crisis moet melden in plaats van met covid, voor ondernemers van belang zijn als ze een aanvraag willen doen?

Minister, er wordt enerzijds gesproken over een semiautomatische toekenning, maar anderzijds ook over een grote manuele werklast waarvoor KPMG mogelijk moet worden ingeschakeld om de kredietwaardigheid te beoordelen. Ik apprecieer uiteraard altijd een goede enerzijds-anderzijds, maar misschien kunt u dat wat verder uitklaren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, we hebben uw voorgangster altijd gesteund in de coronacrisis als de bazooka moest worden opgesteld om de economie door de crisis te leiden. Vandaag hebben we een crisis op de arbeidsmarkt, we hebben een crisis in de kinderopvang, we hebben een crisis in de kinderbijslag. Uw partij heeft altijd aangegeven daar vol op te willen inzetten.

Minister, wilt u even gul, genereus en zorgzaam omgaan met onze gezinnen als met onze bedrijven?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Gryffroy, laat me duidelijk zijn, voor fraude is er een zero tolerance. Ik denk dat u dat volledig onderschrijft. Het gaat ons om intrinsiek gezonde bedrijven, iets wat u zelf ook altijd hebt benadrukt in het verleden, waar een hele reeks voorwaarden aan gekoppeld zijn om net dat te vermijden. De doorlooptijd van twaalf dagen is zeer performant en wordt goed geëvalueerd. Het kan niet de bedoeling zijn om een bijkomende administratieve last op te leggen, om er een log instrument van te maken. Er moet natuurlijk wel een minimum aan controle zijn om net die fraude te vermijden. Wat dat betreft kan een afvinklijst zonder meer – het een sluit het andere niet uit – nodig zijn om de controle te kunnen doen om net die fraude te vermijden.

Als er suggesties zijn om het nog performanter en nog beter te maken, dan zijn die meer dan welkom.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Eerst wil ik graag antwoorden op het voorstel van Caroline Gennez. Hier spreken we over een lening die wordt terugbetaald. Datgene waar u over spreekt, is geen lening, maar een meeruitgave op de

begroting. Dat is een klein verschil. Maar hier spreken we inderdaad over het fraudesysteem. Ik hoop dat de verklaring op eer via de boekhouder of accountant, om effectief te bevestigen dat je een bedrijf bent dat past binnen dat systeem, ondertussen in werking is.

Ten tweede denk ik dat het niet eenvoudig zal zijn om, zoals in uw voorwaarden staat, aan te tonen dat je bedrijf afziet door de oorlog in Oekraïne. Maar de hoge energieprijzen zijn al gestart vóór de oorlog in Oekraïne. En ook de grondstofprijzen stegen al vóór de oorlog in Oekraïne. Ik vraag mij dan ook af hoe je een aantal zaken zeer permanent zult kunnen opvolgen, zeker wanneer je werkt met een doorlooptijd van twaalf dagen. Want dan is het vechten tussen enerzijds je transparantie en toegankelijkheid en anderzijds je fraude. Ik stel voor om dit zeker nog te laten terugkomen als we deze cijfers na de zomer beginnen te evalueren.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het standpunt van de minister ten aanzien van het werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'

ACTUELE VRAAG van Ilse Malfroot aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tweede federale werkgelegenheidsconferentie

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de impact van de federale werkgelegenheidsconferentie

ACTUELE VRAAG van Tom Ongena aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanpak van de tewerkstelling van mensen met een migratieachtergrond

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de sanctionering van langdurig zieken

De voorzitter: Collega's, ik stel vast dat collega Bothuyne nog steeds niet is gearriveerd, maar ik stel toch voor om die vraag te behandelen, want minister Brouns is hier en minister Crevits nog niet. We zullen wel zien of collega Bothuyne misschien nog binnenkomt tijdens de vraagstelling.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, goed nieuws: vele collega's voelen de urgentie om u een vraag te stellen over iets dat in essentie een goede zaak is. Het laatste jaar, postcorona, krijgen we namelijk elke maand meer vacatures binnen. En dat is in essentie een goede zaak, collega's, omdat onze economie weer goesting heeft om te groeien, omdat er weer wordt geïnvesteerd.

Maar er is natuurlijk ook een keerzijde aan het verhaal. En daarom staan we hier met z'n allen. Het is verontrustend: 80.000 vacatures zijn oningevuld. Werkgevers schreeuwen om personeel, collega's, en werknemers die wel aan de slag zijn kreunen onder de werkdruk of onder het feit dat collega's noodgedwongen uitvallen.

En als je dan kijkt naar het beeld van Vlaanderen in 2022, dan word je daar toch niet vrolijk van: geen leerkracht voor de klas, geen garçon op restaurant, geen

verpleger in het woonzorgcentrum, geen mecaniciens op de werf en geen huishoudhulp thuis. Dit geeft aan dat we een probleem hebben. Onze economie en onze welvaart zijn gestoeld op werkende en ondernemende mensen, collega's. Vanuit Vooruit hebben we, zelfs vanuit de oppositie, al heel vaak de hand gereikt, met een actieplan knelpuntberoepen. We hebben de jobbonus mee goedgekeurd. De sociale partners hebben een werkgelegenheidsakkoord gesteund. Zij komen tot akkoorden. En daarom heb ik een heel concrete en urgente vraag aan u, minister. Wanneer en met hoeveel extra middelen zult u een Vlaams werkgelegenheidsakkoord honoreren? Ik dank u. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, hoe krijgen we meer allochtonen van buiten de Europese Unie aan de slag? Dat is de vraag die vandaag en ook gisteren voorlag op de tweede Werkgelegenheidsconferentie van minister Dermagne, waaraan ook u deelneemt, net als andere politici en andere sociale partners.

Nergens in Europa zijn er zo weinig mensen met een niet-Europese achtergrond aan het werk als in België. Ruim 4,4 op de 10 allochtonen van buiten de Europese Unie werken niet en zijn ook niet op zoek naar werk. En bij vrouwen ligt dat cijfer zelfs hoger: daar zijn 6 op de 10 vrouwen van niet-Europese origine aan het werk. 6 op de 10, minister.

Dat zijn harde cijfers die ook aankomen bij de man in de straat. Want stel u voor dat u uw kleinkinderen gaat afhalen aan school en dat u jarenlang hard hebt gewerkt voor een klein, zeer klein pensioen. U weet dat u jaren bent gaan werken en dat u zich hard hebt ingezet voor de maatschappij. En dan ziet u dat er talloze allochtone vrouwen zijn die wel in de mogelijkheid zijn om zelf hun kinderen af te halen aan de school.

U ziet dat er talloze jongeren zijn op beroepsactieve leeftijd tussen de 25 en de 64 jaar die wel zouden kunnen gaan werken, maar die dat toch niet doen. Die hebben de tijd om op straat te flaneren en in winkelcentra te gaan zitten. Hoe zou u zich voelen? Ik krijg het gevoel, net zoals vele mensen samen met mij in de straat, dat het hier in het land van melk en honing niet nodig is om te gaan werken want we krijgen toch alles zomaar voorgeschoteld. Dat is het cliché. Dat is ook het gevoel dat zich vandaag voordoet.

Anderzijds zien we dan dat er een krapte op de arbeidsmarkt is, dat de werkgevers schreeuwen om personeel, om mensen in de horeca, om mensen als poetshulp of als chauffeur aan te werven. Toch zien we dat er wel mensen zijn en ook jobs. En toch vinden die twee elkaar niet. Dat is nu natuurlijk ook het vraagstuk dat voorligt op de Werkgelegenheidsconferentie. Minister, hoe gaat u die talloze mensen met niet-Europese origine aan het werk zetten? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Gennez heeft het al geschetst: er is een enorme krapte op onze arbeidsmarkt. Dat weten we. Dat is bedreigend voor onze economie. Die dreigt stil te vallen. Maar het is ook bedreigend voor veel mensen die vandaag aan het werk zijn, die een enorme werkdruk ervaren en dreigen uit te vallen. Want zij moeten de gaten opvullen. Wij moeten er alles aan doen om mensen die vandaag kunnen werken, maar niet aan het werk zijn, aan de slag te krijgen. Er is inderdaad een belangrijke, specifieke groep waar heel wat potentieel in zit: de mensen van allochtone afkomst, van niet-EU-burgerschap. Het is al geschetst: 44 procent van hen, van tussen de 25 en 64 jaar, is in ons land niet aan het werk. Dat is meer dan onder Belgen. Ons land scoort daarmee niet goed. Ook Vlaanderen bengelt daarmee helemaal onderaan het lijstje. Wat

ons betreft is daar een enorm potentieel. Het is daarom niet toevallig dat ook de federale minister van Werk het initiatief genomen heeft om daarrond vandaag en gisteren een Werkgelegenheidsconferentie bijeen te roepen. Het is natuurlijk logisch dat u en ook wij daarop uitgenodigd zijn. We hebben natuurlijk ook heel veel hefboomen om daar iets aan te doen.

Minister, met welke voorstellen, plannen of ideeën bent u naar die conferentie gegaan of moet u nog gaan om die mensen meer aan de slag te krijgen? Want als we hen kunnen activeren, kunnen we veel van die openstaande vacatures ingevuld krijgen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): 'VDAB moet uitbreken en naar revalidatiecentra en pijnklinieken gaan en langdurig zieken daar activeren of een rode kaart geven.' Minister, dat zei u eind vorige week op het VRT-journaal. Wat bedoelt u daarmee? Dat langdurig zieken niet hun best doen om te genezen? Dat langdurig zieken die te lang over hun geneesproces doen sancties moeten krijgen? Minister, na uw uitspraak is er een kleine storm losgebarsten op sociale media met tal van reacties. Ik lees een reactie voor op Twitter van een zekere Lydie, die rechtstreeks gericht is aan u. De dame zegt: 'Ik heb een hartstilstand gehad en vijf maanden moeten revalideren. Dat is je te pletter werken om beter te worden, terug te leren lopen, spreken, eten, lezen. Alle mensen die ik in de centra tegenkwam, werken keihard. Dan komt de minister vertellen dat wij zagezegd profiteren.' Minister, langdurig zieken activeren in de revalidatiecentra? Wat gaat het volgende zijn? Langdurig zieken activeren in rusthuizen? Alle bewoners zonder rollator aan het werk zetten of een rode kaart geven? Collega's, ik trek het misschien op flessen, inderdaad. *(Opmerkingen bij de meerderheid)*

Maar, onderschat niet dat het een heel belangrijk debat is voor de vele langdurig zieken in onze samenleving. We moeten iets doen aan de oorzaken van het fenomeen. Waarom gaan mensen naar een revalidatiecentrum? Om te herstellen van chronische pijnen, kapotte ruggen, kapotte ellebogen, kapotte knieën en van hernia's. We gaan die niet helpen door hen te activeren. Die mensen moeten genezen. Sancties helpen niet om te genezen. Sancties helpen niet in het geneesproces van die mensen. Tal van onderzoeken, alle ervaringen uit het buitenland, tonen dat aan.

Daarom mijn vraag, minister, heel concreet: wat bedoelt u met 'een rode kaart geven' aan mensen in revalidatiecentra en in pijnklinieken, die u wilt activeren? *(Applaus van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel voor de vele belangrijke vragen. Als we vandaag naar Vlaanderen kijken, dan zien we dat op 100 Vlamingen er 75 zijn die werken, dat er 3 – maar 3 – werkloos zijn, maar dat er inderdaad een hele groep mensen zijn die vandaag om een of andere reden in hun leven niet actief zijn. Dat is natuurlijk net de essentie op dit ogenblik: om met het Vlaamse instrumentarium dat we hebben, heel goed te kijken naar die groep. Het gaat over vele honderdduizenden mensen, dus nog veel meer dan de vacatures die we hebben. Dat is een heel groot arbeidspotentieel. Hoe kunnen we die groep gaan activeren?

Het is alsof u een glazen bol hebt, mevrouw Gennez, want dit is een zeer actuele vraag. Het is nog maar van vanochtend geleden dat we, met de Vlaamse Regering, met de sociale partners hebben samengezeten om dat werkgelegenheidsakkoord – waarvoor er bilateraal al heel wat werk geleverd werd door de sociale partners – zo snel als mogelijk voor de zomer nog goed te keuren. Daar zitten vier pijlers in. Er is de activering, en daarbij heb ik inderdaad gezegd dat VDAB,

veel meer dan vandaag, mag uitbreken. Dat wil zeggen: naar de werkvloer gaan om samen met de personeelsdiensten, samen met de werkgever, te kijken hoe die jobs beter ingevuld kunnen worden. Dat is door te vertrekken vanuit de individuele noden, en trajecten op te zetten. Maar het gaat er ook over dat als je met uitkeringsgerechtigden een heel traject opzet, dat dat een verhaal is van rechten en plichten. Wanneer die niet worden nagekomen, mijnheer De Witte, dan kan daar inderdaad een rode kaart voor gegeven worden aan de uitkeringsgerechtigde werkzoekende.

Het is voor mij vandaag niet mogelijk om hier alles in detail te gaan vertellen over het werkgelegenheidsakkoord. Dat is vanwege de collegialiteit die ik moet naleven. De basisprincipes liggen vast. Er zitten heel concrete maatregelen in, er staan budgetten tegenover. Ik hoop dat we dat zo snel mogelijk kunnen communiceren. U zult dan zien dat het zal tegemoetkomen aan de vragen die u concreet gesteld hebt.

Wat de werkgelegenheidsconferentie betreft, ik kom net van daar ...

Voorzitter, ik antwoord nu aan alle collega's?

Dit was een antwoord voor mevrouw Gennez.

De voorzitter: Ik ben van plan om collega Bothuyne zo meteen twee minuten te geven, zodat hij zijn vraag kan stellen.

Ja, u antwoordt nu op alles.

Minister Jo Brouns: Goed, wat de werkgelegenheidsconferentie betreft, daar lag de focus binnen de groep inactieven inderdaad op de groep van mensen met een migratieachtergrond. Dat is een specifieke doelgroep, en als we daarop inzoomen, dan gaat het over vele tienduizenden mensen, in de richting van vijftigduizend. Dat vergt natuurlijk een bijzondere aanpak. We stellen daar inderdaad vast dat de taalproblematiek, de cultuurproblematiek en ook een stuk discriminatie nog altijd drempels zijn om die groep meer en sneller toe te leiden tot de arbeidsmarkt. De antwoorden liggen daar voor een stuk, als het gaat over de problematiek van de taal, in het plan Vijf voor Taal. We stellen inderdaad vast dat voor een aantal vacatures de taalvereisten te hoog liggen, en dat taalopleiding een deel kan zijn van de 'training on the job'.

Als we gaan kijken naar de inburgering: het Inburgeringsdecreet voorziet in een snellere inschrijving binnen de twee maanden, en kennismaking met VDAB, dat is een positief element. Er zijn heel specifieke, mooie voorbeelden van trajecten met vrouwen met een migratieachtergrond – we stellen inderdaad vast dat vrouwen in die groep meer inactief zijn – om vanuit de competenties die ze doorheen hun leven aangescherpt hebben, vaak als zorgende in het gezin, toe te leiden naar jobs in het kleuteronderwijs of in de zorg. Dat doe je op een manier waarbij je ook echt naar die mensen toe gaat, eventueel met rolmodellen die hen voorgaan. Het aantal EVC-trajecten (elders verworven competenties) om met die mensen aan de slag te gaan, krijgt de komende jaren ook een aangroei. Dat is ook belangrijk om mee te geven. De drempel van discriminatie werken we weg door te starten met de nulmeting. Dat is een onderzoek van professor Baert dat al loopt. Daarin wordt nagegaan waar die discriminatie juist zit, onder welke vorm, hoe vaak dat zich voordoet, binnen 38 sectoren, om daarop de gepaste antwoorden te geven.

Ik wil nog drie zaken meegeven specifiek met betrekking tot de mensen met een migratieachtergrond. Het is ook een oproep naar werkgevers, personeelsbeleid en hr-diensten om op strategisch vlak een beleid te voeren rond diversiteit om tot een meer inclusief Vlaanderen te komen en ook om onthaland te zijn op dat

vlak. De krapte die er vandaag is, is niet alleen nooit gezien, maar biedt ook een kans, ook voor die groep. De krapte is een kans. Werkgevers zetten letterlijk en figuurlijk de deur meer open voor mensen die moeilijker toe te leiden zijn naar de arbeidsmarkt. We zien bijvoorbeeld ook een groei in de groep van mensen met een arbeidshandicap.

Ten slotte is ook het activerend ontslagbeleid duidelijk op tafel gelegd richting de Federale Regering en de arbeidsdeal die er nu zit aan te komen. Het is een generieke maatregel ook voor die groep die sowieso iets meer kwetsbaar is en vaker geconfronteerd kan worden met ontslag. Ontslag is eigenlijk geen eindpunt maar zou een doorstart moeten zijn. In dat verband is het ook belangrijk dat we het asymmetrisch beleid op de tafel van die werkgelegenheidsconferentie hebben gelegd om daar zo snel mogelijk werk van te maken.

Tot slot, collega De Witte, vind ik het eigenlijk heel fijn dat u die vraag stelt. Het geeft me de kans om daar eens duidelijk mijn mening over te geven. Ik heb daarstraks al gezegd dat men in de activering van VDAB veel proactiever moet zijn dan men al is door naar de werkvloer met expertenteams te gaan. Ze doen dat. Die shift wordt gemaakt: in plaats van te wachten in het kantoor gaat men naar de werkgever. Een tweede element is het vertrekken vanuit de individuele noden. Ga met de werkzoekende op pad in functie van zijn noden. Zet daarrond een traject uit. Maar als die uitkeringsgerechtigde werkzoekende uiteindelijk, na alle inspanningen die wij vanuit de Vlaamse Gemeenschap met VDAB doen, de afspraken niet nakomt, dan wordt de rode kaart getrokken.

Dat is niet voor de groep langdurig zieken. Dat is een heel ander verhaal. Daar heb ik een heel positieve benadering. Die mensen moet je ondersteunen en begeleiden. Die mag je per definitie niet loslaten. Dat moet je heel nauw opvolgen. Die moet je onder de arm nemen, daar waar ze zijn. Ga naar die mensen waar ze zijn, om ze van daaruit te ondersteunen en van daaruit te kijken welke individuele noden richting werk er zijn als ze aan het revalideren zijn.

Daar ligt natuurlijk ook een heel grote opdracht voor de werkgevers, voor de personeelsdiensten, want daar wordt vaak het verschil gemaakt. Ik stel vandaag heel duidelijk vast dat heel wat bedrijven erin slagen om die mensen vanaf dag een niet los te laten maar het signaal te geven dat ze morgen al opnieuw welkom zijn. Maar bij langdurig zieken ligt uiteraard de eerste focus op herstel, vanuit vrijwilligheid. Het is absoluut belangrijk om dat aan te geven. Mijn boodschap is: ondersteun ze, begeleid ze, laat ze vooral niet los, geef ze het gevoel dat ze opnieuw welkom zijn op de werkvloer, die vaak deel is van het probleem en vaak de oorzaak is van een burn-out bijvoorbeeld. De werkgever moet zich daarvan bewust zijn om dat te voorkomen. U hebt mijn pleidooi daarrond al eerder gehoord in de commissie. Ik ben absoluut voorstander om maximaal in te zetten op het voorkomen daarvan.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, we hebben geen glazen bol bij Vooruit. Wij zijn gewoon heel erg ongeduldig omdat de sociale partners al in maart het werkgelegenheidsakkoord hebben afgesloten en omdat de krapte niets nieuws is. Er is urgentie om te handelen vanuit de Vlaamse Regering. U hebt heel veel instrumenten in handen: opleiden, opleiden, opleiden. Maar ook als het gaat over mensen met migratieroots. Wij zijn schandalig slecht in Vlaanderen om hen naar de arbeidsmarkt te begeleiden. Dat kan perfect door drempels weg te werken. Investeer in taallessen. Investeer in beter openbaar vervoer zodat mensen op hun job geraken, ook buiten de reguliere werkuren. Laat mensen die hier legaal zijn, niet alleen Oekraïense mensen maar iedereen die hier legaal verblijft, vanaf dag een meewerken. Nu laten we hen vier maanden op de bank zitten. En vooral:

zorg er ook voor dat discriminatie op de arbeidsmarkt voor eens en voor altijd tot het verleden behoort. En ja, er is een nulmeting maar praktijktesten werken echt. Dus ook daar moet de Vlaamse Regering haar verantwoordelijkheid nemen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, telkens als het over deze problematiek gaat, zijn de conclusies hetzelfde. Er is een cultuurverschil dat we moeten omarmen. Het zijn problemen die we moeten aanpakken. Het zijn drempels waar niemand schuld aan heeft. Maar steeds komen we op hetzelfde terug: er is niemand schuldig maar er is ook niemand onschuldig volgens wat ik hier allemaal heb gehoord.

Ik vind het dus van belang, minister, dat u ook daar uw gedeelde verantwoordelijkheid neemt. Zo moeten we die mensen aan het werk krijgen. U hebt al talloze projecten in het leven geroepen, u hebt ernaar verwezen: mentoring naar werk, buddytrajecten, noem maar op. Toen hebben we doorheen de jaren vastgesteld dat die trajecten niet of nauwelijks hebben gewerkt. Ze hebben niet het beoogde resultaat gerealiseerd. Wat we nodig hebben, zijn meer exclusieve bevoegdheden voor Vlaanderen, zodat Vlaanderen zelf specifiek kan werken aan een Vlaams arbeidsmarktbeleid en meer kan inzetten op de controle van mensen die geen werk zoeken en geen moeite doen om te gaan werken.

Gaat u binnen die werkgelegenheidsconferentie ook pleiten voor meer Vlaamse arbeidsbeleidbevoegdheden? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

U krijgt twee minuten in plaats van één minuut.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u, voorzitter, voor uw welwillendheid.

Collega's, dit is een zeer belangrijk onderwerp. Ik wil eerst even reageren op collega De Witte. Mijnheer D'Haese, ik denk dat u de naam van uw partij moet veranderen. U moet de naam van uw partij veranderen. Partij van de Arbeid dekt de lading niet. Dit moet dringend veranderen. Dit is de Partij tegen de Arbeid. Collega's, de manier waarop hier werk wordt voorgesteld als ziekmakend, als iets heel negatiefs, vind ik bijzonder jammer en fout. Het is nefast voor de doelstelling die we hier allemaal hebben, namelijk mensen kansen geven op werk en ontplooiing in onze samenleving en economie.

Ik kwam gisteren nog iemand tegen die geconfronteerd werd met borstkanker. Zij vertelde mij hoe ze moest vechten tegen haar ziekte en tegen haar omgeving en mensen die haar voortdurend afraadden om aan de slag te blijven. Terwijl werk – deeltijds in haar geval – haar energie gaf en kansen om sneller weer in te schakelen in de maatschappij, om zich nuttig te voelen, om zich goed te voelen. Op die manier kon ze het ziektebeeld even achter zich laten.

Collega's, laat ons werk omarmen als een kans. *(Applaus bij cd&v)*

Minister, er is een werkgelegenheidsconferentie van uw federale collega. Hij heeft een heel belangrijke doelstelling: mensen met een migratieachtergrond aan het werk krijgen. U hebt daarnet gezegd dat u al heel wat doet, zoals extra taalopleidingen. Meer en betere taalopleidingen zijn een verantwoordelijkheid van VDAB en zijn partners. Het is bijzonder belangrijk om elke werkzoekende die zich inschrijft bij VDAB en onze taal niet machtig is, een aanbod op maat te bieden. Daarnaast legt deze regering meer dan ooit de link tussen VDAB en inburgering. Er zijn de outreachende projecten. In Gent is er bijvoorbeeld een project waarbij

achthonderd allochtone – voornamelijk – huisvrouwen opgeroepen zijn door VDAB en zo betrokken geraken bij de arbeidsmarkt en maatschappij. Minister, ik wil u vragen om daarop verder te gaan, en ...

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Robrecht Bothuyne (cd&v): ... de link te maken tussen taal en dienstencheques. Kunt u bekijken op welke manier we iedereen die aan de slag gaat bij een dienstenchequebedrijf een taalopleiding kunnen geven als ze de taal niet machtig zijn?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De UGent heeft onlangs uitgebreid onderzoek gevoerd naar inactiviteit. Blijkt dat in Vlaanderen op dit moment 665.000 mensen tussen 25 en 64 niet aan het werk zijn, inactief zijn. Dat is een heel leger, drie keer het Belgisch leger, om u een idee te geven. Daarvan zijn er 49.000 van niet-Belgische afkomst. Dat is dus niet de grootste groep, dat moeten we hier niet beweren. Maar het is wel een groep met potentieel. Vooral de allochtone vrouwen – het is al gezegd – vormen een potentieel, 6 op de 10 werken niet. Daar moeten we extra op inzetten.

Waar ik vooral naar kijk, is: hoe kunnen we de lokale besturen daar meer bij betrekken? Zij kunnen er een belangrijke rol in spelen. Zij hebben netwerken. Zij kunnen die vrouwen bereiken en overtuigen om aan de slag te gaan. Behalve de arbeidsmarkt in haar geheel kunnen we de vrouwen zelf daar een groot plezier mee doen. Zo maken we hen zelfredzaam en onafhankelijk van hun man als er ooit problemen zouden zijn.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik hoor dat u zegt: geen rode kaart aan langdurig zieken. (*Instemming*)

Dat is heel goed, want we moeten, collega Bothuyne, mensen kansen geven. Straffen is niet hetzelfde als kansen geven. Minister, ik was extra teleurgesteld toen u in het VRT-journaal kwam, omdat we net daarvoor effectief het debat gehad hadden in de commissie. U zei toen: 'Langdurig zieken moeten we ondersteunen en werkgevers responsabiliseren. We moeten werken op die twee assen, zorgen dat mensen kansen krijgen om te re-integreren in de arbeidsmarkt.'

Minister, wat zult u doen voor de responsabilisering van bedrijven waarvan we zien dat er heel veel mensen uitvallen. Zult u daar een rode kaart trekken of zult u daar andere concrete maatregelen nemen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik ga even in op de problematiek die de collega's Ongena en Gennez hebben aangekaart, namelijk het activeren van mensen met een migratieachtergrond. Ik ontken niet dat al het een en ander is gebeurd maar gezien de potentie die daar zit, denk ik dat we toch een tandje zullen moeten bijsteken. Drempels wegwerken betekent voor ons ook investeren in een kwalitatieve kinderopvang. Uit studies is gebleken dat ook dat een drempel blijft. Wat non-discriminatie betreft, zullen we eveneens een tandje moeten bijsteken. Het gaat niet alleen over sensibilisering maar ook, zoals collega Gennez zei, over praktijktesten.

Minister, uw voorganger heeft bedrijven ook richting het klimaatpad getrokken met klimaatplannen. Ik denk ook dat we van werkgevers die we subsidiëren,

mogen verwachten dat zij positieve diversiteitsplannen opzetten om op die manier heel dat reservoir te activeren, want we hebben iedereen nodig op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, chapeau, ik vind dat u er nog betrekkelijk goed uitziet wanneer u zegt dat u van de werkgelegenheidsconferentie komt. De vorige werkgelegenheidsconferentie was een soort communistisch partijfeest, een grote Dermagneshow waarin uw voorganger slechts een bijrol mocht spelen.

Collega Gennez, als ik u hier hoor zeggen dat er een tekort is aan mecaniciens, obers, leerkrachten, mensen in de zorg enzovoort, dan stel ik voor dat u uw partijgenoot Dermagne eens wat zout en peper geeft en ervoor zorgt dat hij doet wat moet, dat Vlaanderen de vrijheid krijgt om werkloosheidsuitkeringen te beperken in de tijd, dat we vandaag geen mensen meer op SWT (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage) sturen, dat we ervoor zorgen dat we wie langdurig ziek is en nog in staat is om te werken ook echt mogen activeren en meer kunnen doen dan hen louter een vragenlijstje te laten invullen. Ik stel voor om te stoppen met werkgelegenheidsconferenties te organiseren en ons te laten doen wat moet, want er zijn 1,3 miljoen mensen op beroepsactieve leeftijd die inactief zijn terwijl we 81.000 vacatures hebben die maar niet ingevuld geraken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Mevrouw Gennez, geduld is een luxe die ik me niet kan of wil permitteren maar er is zoiets als een afspraak met de sociale partners en binnen de regering. Ik zou u heel graag in geuren en kleuren alle details vertellen maar ze zullen er heel snel aankomen. Hand aan de ploeg met het werkgelegenheidsakkoord, zou ik zeggen, activeren, opleiden, werkbaar werk en als sluitstuk interregionale mobiliteit en economische migratie voor specifieke knelpuntberoepen.

Mevrouw Malfroot, wat de federale overheid betreft, heb ik een uur geleden letterlijk gezegd dat ik de arbeidsdeal liever vandaag dan morgen zou hebben. Het zou voor vrijdag zijn. Daar zit activeren in, een activerend ontslagbeleid, veel meer flexibiliteit tussen werken en een uitkering, en inderdaad het inschrijven van mensen die vandaag tijdelijk werkloos zijn, wat niet gebeurt. Wij vragen om dat te doen bij VDAB.

Wanneer we vandaag naar 665.000 inactieve mensen gaan die daar in een bepaalde fase van hun leven een reden voor hebben, is het toch wel aan ons om het Vlaams instrumentarium ook daarop af te stemmen. Daar zijn heel wat goede praktijken.

Ik heb al verwezen naar het DSF-project waarbij men met vrouwen met een migratieachtergrond vanuit hun competenties gaat werken. Ik was vorige week nog in het dienstenhuis in Antwerpen waar met Oekraïense vluchtelingen wordt gewerkt, ook met iemand als rolmodel die veel sneller toegang had tot het netwerk. Dat leidde tot een snellere instroom in de dienstenchequesector, collega Bothuyne. Al die goede praktijken vinden we heel vaak terug bij de lokale besturen, en dan sluit ik me aan bij collega Ongena. Ik ben absoluut een believer om daar samen met VDAB de regierol mee op te nemen in die lokale besturen. De ambitie is om tegen het einde van dit jaar met elk Vlaams lokaal bestuur een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten, iets wat geen papieren tijger mag zijn maar een effectief actieplan. Want het zijn inderdaad de lokale besturen die heel vaak weten hoe en met wie het beste aan de slag kan worden gegaan ter activering van die verschillende doelgroepen.

Collega De Witte, ik geloof heel erg in een sterk personeelsbeleid, daarmee zien we vaak het verschil op het terrein. De bedrijven die erin slagen om mensen, die bijvoorbeeld langdurig ziek zijn, niet los te laten in dat proces, zien een veel snellere terugkeer dan zij die daar niet toe komen, om welke reden dan ook. Ik zal er ook alles aan doen om, in de mate van het mogelijke, bedrijven te kunnen ondersteunen bij het behoud van de band met de mensen die langdurig ziek zijn. Dat is een belangrijk onderdeel van werkbaar werk, wat betreft welbevinden, en ik geloof daar heel sterk in. De werkbaarheidscheques kunnen daar alvast een middel zijn.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega Ronse, u weet dat Vooruit in het federale regeerakkoord asymmetrisch beleid mee mogelijk heeft gemaakt, ook op het vlak van de arbeidsmarkt. In tegenstelling tot uzelf misschien, ben ik ook een grote believer in het goed gebruiken van onze eigen Vlaamse bevoegdheden en daar is er toch nog wel wat ruimte voor verbetering.

VDAB? De meeste mensen geven aan nooit een jobaanbieding voor 55-plussers gezien te hebben. Investeren in flexibele kinderopvang, ook buiten de reguliere werkuren? De Vlaamse Regering geeft niet thuis. Investeren in openbaar vervoer, om ook buiten de reguliere werkuren en op afgelegen plaatsen op bedrijventerreinen te geraken? De Vlaamse Regering geeft niet thuis. Ik zou eigenlijk een toontje lager zingen, eerlijk gezegd. Ik ben blij dat de sociale partners er in Vlaanderen wel in slagen om akkoorden te sluiten en ik hoor bij de minister de ambitie om dat ook te honoreren.

Ik hoop dat we nu, na de coronacrisis waarin we de bazooka hebben opengezet om de economie overeind te houden, gaan investeren om de grote en uitslaande brand op de arbeidsmarkt te blussen. Niet met een emmertje of een waterpistool, maar ook met een bazooka. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik zal de cijfers nog eens herhalen, minister: nergens in Europa zijn er zo weinig mensen met een niet-Europese achtergrond aan de slag. Vier op de tien allochtonen werkt niet, zes op de tien allochtone vrouwen van buiten de Europese Unie werkt niet.

Voor links is de oorzaak natuurlijk discriminatie en is de oplossing natuurlijk de praktijktesten. Ik garandeer u echter dat, als een chauffeur zich gaat aanmelden bij een transportbedrijf en die beschikt over een rijbewijs, een minimum aan kennis van de Nederlandse taal en een goede mentaliteit, hij wel aan de slag zal kunnen bij dat bedrijf. Dat bedrijf heeft immers niet de luxe om mensen te discrimineren op basis van huidskleur of eender wat.

Het probleem dat zich hier altijd stelt is wijzen naar iemand anders, want u wijst ook naar het federale niveau. Het wordt hoog tijd dat we nu in eigen boezem gaan kijken, dat u ook uw eigen bevoegdheden opneemt en zorgt voor een doortastend Vlaams arbeidsmarktbeleid, dat strenger toeziet op wie niet werkt en geen werk zoekt. De huidige sinterklaaspolitiek en het huidige pamperbeleid moeten stoppen. Het is aan u, minister. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega's, we hebben inderdaad 84.000 openstaande vacatures. Er is een crisis op onze arbeidsmarkt: geen werkloosheid, maar oningevulde vacatures. Er zijn mensen die te lang aan de kant gezet of gaan staan zijn en hen kunnen we nu kansen geven. Deze crisis is dan ook een

kans voor het beleid om mensen kansen te geven: om langdurig zieken kansen te geven zich sneller opnieuw te integreren in de maatschappij en de arbeidsmarkt, om leefloners weer aan boord te halen van onze economie, arbeidsmarkt en samenleving, en inderdaad ook om mensen van allochtone origine kansen te geven, door bijvoorbeeld meer en betere taalopleidingen.

We verwachten echter ook dat iedereen die kansen krijgt, die kansen ook grijpt. Minister, we rekenen erop dat VDAB streng toeziet op hen die de geboden kansen niet grijpen. Er moet een stok achter de deur zijn om effectief een goed arbeidsmarktbeleid te gaan voeren. Minister, we rekenen op u.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Om mensen met een migratieachtergrond meer naar de arbeidsmarkt te krijgen, moeten we inderdaad verschillende sporen bewandelen. Wat ons betreft zijn er drie zaken die we zeker wel moeten doen en één zaak die we zeker niet moeten doen.

Op de eerste plaats moeten we discriminatie aanpakken. Het is ook al door collega's gezegd, hoewel – in alle eerlijkheid – een werkgever die vandaag, met de krapte die er vandaag is, iemand niet aanneemt vanwege zijn afkomst, toch vooral een oerdomme werkgever is. Ten tweede moeten we het nieuwe inburgeringsbeleid zo snel mogelijk ingang laten vinden, want er zit veel meer nadruk op arbeidsbemiddeling. Ten derde, schakel de lokale besturen in om de allochtone huisvrouwen te bereiken. Wat moeten we dus zeker niet doen? Dat wat de partij van mevrouw Malfroot voorstelt. Dat is namelijk om alle huisvrouwen – en dus ook de allochtone huisvrouwen – een opvoedersloon te geven, want op die manier gaan we ze zeker niet aan het werk krijgen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, heren ministers, sinds 1 januari 2022 – begin dit jaar – staat burn-out op de internationale classificatie van 'diseases'. Burn-out wordt momenteel erkend als syndroom, een echte ziekte. De omschrijving van het syndroom is opgesteld door een internationaal panel onder leiding van de Wereldgezondheidsorganisatie. Wat zegt de gezondheidsorganisatie? De oorzaak van burn-out ligt in het werk. De term burn-out mag alleen nog gebruikt worden gekoppeld aan werkgerelateerde ziektes, syndromen.

Collega's, dat is heel belangrijk. De grootste groep van niet-actieven in onze samenleving zijn de langdurig zieken. We moeten nadenken over hoe we die groep kleiner kunnen maken. 40 procent zijn mensen met een burn-out en een mentale aandoening. Collega's, er is zoiets als een burn-outepidemie in onze samenleving en we moeten nadenken hoe we omgaan met de factor arbeid om ervoor te zorgen dat we de belangrijkste bron van welvaart in de toekomst niet verder kapotmaken.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toename van het aantal jeugdbeschermingszaken bij de jeugdparquetten

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Collega's, minister, vorige week was er een zeer interessant persbericht dat van het College van procureurs-generaal kwam. Men heeft daar een analyse gemaakt van het aantal jeugdbeschermingszaken dat

men in de periode 2012-2021 langs de verschillende jeugdparquetten heeft zien passeren.

Voorzitter, maak u geen zorgen, ik ga niet alle cijfers opnoemen in de twee minuten die ik maar heb. Wat ik wel ga doen, zijn de zaken opnoemen die me zijn bijgebleven. Dat zijn toch wel een aantal belangrijke vaststellingen.

Ten eerste zien wij in de afgelopen tien jaar een globale stijging van het aantal MOF- (als misdrijf omschreven feit) en VOS-zaken (verontrustende opvoedings-situatie). Kort gezegd gaat het over minderjarigen die een misdrijf hebben gepleegd en minderjarigen die slachtoffer zijn. En vooral in de dossiers waar de jongeren slachtoffer zijn, zien wij een immense toename. Maar als we dan een beetje dieper in de cijfers graven, zien we in die tien jaar, voor wat betreft zowel slachtoffer als dader, niet minder dan een explosie van het aantal dossiers waarin er sprake is van seksueel misbruik, van kinderporno, van aanrandingen, van ontucht en ga zo maar verder. Dat stemt mij als moeder, als voormalig hulpverlener, maar ook als volksvertegenwoordiger, allesbehalve gelukkig, minister. Daarom dat ik hier vandaag ook sta.

Daarom dat ik vandaag volgende vragen voor u heb.

Wat denkt u dat de onderliggende oorzaak van de toename van het aantal jeugd-beschermingszaken is, in het bijzonder de dossiers waar het gaat over seksuele misdrijven? En acht u bijkomende acties en stappen vanuit het beleid nodig?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega, voor de vraag.

De cijfers die u hanteert, zijn geen cijfers van het agentschap Opgroeien, het zijn cijfers die van de federale parquetten komen. Het zijn ook de parketmagistraten die uiteraard zelf beslissen welk gevolg ze al of niet aan bepaalde zaken geven. Maar ik stel samen met u vast dat er echt wel een stijgende tendens te merken is inzake die verontrusting. Dat betekent dus dat er sowieso ook bij ons een verhoogde aandacht moet zijn voor de hele problematiek.

We zien trouwens dat er bij onze eigen diensten, bij de hulpverleners, bij de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), bij de politie, bij het parket niet alleen een verhoogde aandacht is, die is ook nodig, want er bereiken ons sterke signalen.

Vandaar, collega's, dat ik het heel belangrijk vind dat we in Vlaanderen het actieplan mentaal welzijn hebben. Maar – en u verwees er zelf al naar – er is een internationale tendens naar een stijging van het aantal jeugddelicten in de subgroep 'ontucht en seksuele uitbuiting'. We hebben het in de commissie al gehad over het jaarrapport van Child Focus, met een grondige bespreking van wat er allemaal aan de hand is. Daarom was het ook geen dag te vroeg dat we, samen met collega Zuhail Demir, een actieplan hebben opgemaakt rond deze problematiek, het actieplan seksueel geweld. Daarenboven hebben we vorige week nog extra acties gepland inzake de online hulpverlening. Collega Benjamin Dalle is ook sterk betrokken bij de hele campagne rond sexting en e-safety.

Er staan dus heel wat acties op stapel, preventief maar ook inzake de begeleiding bij de dossiers in kwestie. Want ik kan niet anders dan meegeven dat de verhoogde aandacht niet alleen terecht is maar dat ze ook een uiting is van diepgewortelde problemen die in de samenleving aanwezig zijn.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik ben het grotendeels met u eens. Ik denk dat we met de invoering van het jeugddelinquentierecht in 2019 al een ferme stap vooruit gezet hebben. We zijn tot een systeem gekomen dat mild is als het kan en kordaat als het moet. We hebben ook volop de kaart van de slachtoffers getrokken. Ik denk dat de cijfers van de jeugdparketten ons ook leren dat dat nu nog meer nodig is dan ooit.

Minister, ik moet wel met heel veel spijt vaststellen dat er vandaag nog wat schort aan de uitvoering op het terrein. Dan heb ik het specifiek over het veilig verblijf. Uw voorganger antwoordde in april op een vraag van mij nog dat die capaciteit voor veilig verblijf vanaf 1 september 2022 in orde zou zijn. Nu hoor ik dat er een vertraging is van zes maanden en wordt de nieuwe datum dus 1 maart 2023. Daardoor lopen we nu wel het risico dat de minderjarige slachtoffers en de daders samen in de gemeenschapsinstellingen terecht komen, wat niet de bedoeling kan zijn. Ook jongeren uit een verontrustende opvoedingssituatie kunnen mogelijk anderszins in een politiecel belanden omdat er geen plaats is, wat we natuurlijk ook niet willen.

Ik heb dus de volgende vraag aan u, minister, die u niet zal verbazen. Hoe zult u ervoor zorgen dat het bij deze ene verlenging met zes maanden blijft? Kunt u in de tussentijd voldoende opvangcapaciteit garanderen?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, dat er meer onveilige situaties voor kinderen worden gedetecteerd, is goed nieuws: we komen ze op het spoor. Maar wat mij veel zorgen baart, is wat er nadien gebeurt. Er zijn een pak kinderen waarbij wordt vastgesteld dat ze opgroeien in erg gevaarlijke situaties, waarvoor er – ondanks het feit dat er een onmiddellijke uithuisplaatsing nodig is – geen plek wordt gevonden. Ze blijven in die onveilige situatie. Wat er dan gebeurt, is dat er – helaas heel kortdurend, gedurende enkele maanden – iemand aan huis komt, wat een vals gevoel van veiligheid creëert. Daarna worden de dossiers vaak afgesloten op het ondersteuningscentrum jeugdzorg of op het vertrouwenscentrum kindermishandeling. Dat zijn kinderen die blijvend groot gevaar lopen.

Mijn vraag is de volgende. U hebt het goed gemeten en u weet waar er gevaren zijn. Hoe kunnen we er alsjeblieft voor zorgen dat er voor die kinderen een veilige plek is? Hoe zorgen we ervoor dat, als we weten dat een kind thuis niet veilig is, het elders wel veilig kan zijn? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, ik ga wel een cijfer aanhalen. Die stijging die collega Verheyen daarnet aanhaalde – van het aantal dossiers betreffende ontucht, uitbuiting, kinderporno enzovoort – bedraagt op tien jaar tijd niet minder dan 546 procent! Ik denk dat het nog zacht uitgedrukt is als ik zeg dat we ons daar toch grote zorgen over moeten maken.

We zien die trend ook in andere verslagen, waaronder die van Child Focus, terugkomen.

Minister, in het verleden gaf u al aan dat het Vlaamse actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van tienerpooiers zich richt op de strijd tegen seksuele uitbuiting van jongeren. Het agentschap Opgroeien zou daarvoor heel nauw samenwerken met Child Focus en de stuurgroep zelf zou kijken hoe ze een aantal zaken kan verbeteren. Daarom heb ik de volgende vraag voor u: wanneer zullen de huidige knelpunten in het beleid

weggewerkt zijn zodat die onrustwekkende stijging eindelijk een halt kan worden toegeroepen?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het College van het openbaar ministerie had gezegd dat we de cijfers van 2021 met enige nuance moeten nemen en dat we vooral moeten kijken naar de evolutie op langere termijn. Voor de inbreuken tegen de familie en de publieke moraal zie ik een stijging sinds 2012 met 95 procent: van 2.244 zaken naar 4.307 zaken. In 2020 zien we dat de cijfers van aanranding, verkrachting, ontucht, seksuele uitbuiting allemaal gestegen zijn. Mijn vraag is vooral hoe we daarmee zullen omgaan. Hoe zullen we ervoor zorgen dat die cijfers niet meer verder stijgen maar integendeel dalen?

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik heb naar aanleiding van de vraag van de collega met een hulpverlener gebeld. Die zei in de eerste plaats dat een toename van een cijfer twee zaken kan betekenen. Ofwel is het aantal zeer hoge 'dark numbers' gedaald, en dan hoeft dat niet het slechtste teken te zijn. Ofwel is er een grote toename. De hulpverlener sprak het vermoeden uit dat het gaat om het eerste, maar gaf wel mee dat er een ander probleem is. Zoals op heel veel plekken is tijdens de coronacrisis de situatie van een jongere – Daan of Mieke – verergerd. Er is veel miserie. De hulpverleners vinden geen contextbegeleiding. Er zijn wachtlijsten voor begeleiding aan huis. Er is geen crisisbegeleiding. Die jongere loopt een paar keer weg. Op een bepaald moment haalt hij of zij uit naar zijn of haar mama. Wat gaan de hulpverleners doen? In de psychiatrie zeggen ze dat die jongere niet gemotiveerd is. De hulpverleners weten niet waar ze naartoe kunnen. Uiteindelijk wordt er een kapstok gezocht om die jongere naar een gemeenschapsinstelling te sturen. De hulpverlener stelde voor om aan de minister te vragen hoeveel van die zaken worden weggemoffeld. In een gemeenschapsinstelling vinden ze nog wel een plek, maar niet meer voor een verontrustende thuissituatie.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, als er zoveel zaken bij het parket binnenkomen, dan betekent dat dat er heel veel dossiers op tafel komen bij de hulpverlening. Ook daar loopt het niet van een leien dakje. De nood is op dit moment zo hoog dat de sociale diensten jeugdrechtbank de richtlijn hebben gekregen om niet meer alle dringende aanvragen te behandelen. Daarvan worden er maar een aantal besproken. Dringende aanvragen kunnen vandaag niet meer worden behandeld.

De sector van de jeugdhulp trekt al lang aan de alarmbel. Er is een chronisch gebrek aan plaatsen. Dat is nog verergerd na de invoering van de integrale jeugdzorg in 2014 en het probleem is sindsdien nooit echt aangepakt. Als die cijfers stijgen, wat de oorzaak ook is, geeft dat een veel grotere druk op de hulpverlening, die zich vandaag al niet in een gemakkelijke situatie bevindt. Hoe wilt u dat aanpakken? Gaat u daarin verder investeren?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Als we zien dat er zoveel kinderen en jongeren opgroeien in een verontrustende opvoedingssituatie, dan moeten we ons de vraag stellen hoe dat komt. We moeten niet alleen focussen op hoe we met die kinderen en jongeren omgaan en hoe we daarvoor de hulpverlening kunnen inschakelen, wat vanzelfsprekend belangrijk is, maar ook hoe we zo veel mogelijk kunnen voorkomen dat kinderen en jongeren in zo'n situatie terechtkomen. Een

aantal jaar geleden was er in dit parlement een commissie ad hoc over jeugdzorg, minister. Die focuste specifiek op waarom de instroom van kinderen en jongeren zo groot was en ook op het feit dat ze alsmaar jonger waren. De conclusie was toen dat het een verantwoordelijkheid van alle beleidsdomeinen samen is om een front te vormen voor die kinderen en jongeren vanuit verschillende beleidsdomeinen. Minister, binnen uw beleidsbevoegdheden is er bijvoorbeeld de preventieve gezinsondersteuning. We hebben recent het decreet over de gegevensdeling vanuit Kind en Gezin met de OCMW's goedgekeurd. Mijn vraag is of u zult proberen om ook de collega's met andere bevoegdheden daarvan te overtuigen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst even op de cijfers ingaan en ook op de opmerking van collega Groothedde. Dat was ook mijn eerste vraag: komt het door een betere administratie omdat er minder onder de waterlijn blijft zitten – wat een heel goede zaak zou zijn, we willen eigenlijk dat er niets onder de waterlijn blijft zitten –, of komt het door een effectieve stijging? Sommige collega's hebben gewezen op de coronaeffecten. Ik ga ervan uit dat het een mix zou zijn van de twee, al kan ik dat natuurlijk niet precies weten. Ik hoop op het eerste, maar het zou wel een cumul kunnen zijn van de twee.

Collega Van den Bossche en collega Verheyen, we hebben vorige vrijdag op de ministerraad beslist om fase 2 van het jeugddelinquentierecht inhoudelijk effectief in werking te laten gaan in september. We hadden beslist om een aantal plaatsen veilig verblijf te maken, om een onderscheid te maken tussen jongeren die een delict hebben gepleegd en jongeren die in een verontrustende situatie terechtkomen, want dat is een totaal andere groep. De verblijven zijn nog niet helemaal klaar. We moeten vermijden dat er plots iets in werking gaat treden en dat we dan in een situatie komen die minder goed is dan ze vandaag is. Ook al besef ik dat de situatie vandaag absoluut niet goed is.

Daarom heb ik samen met minister Demir gevraagd aan de Vlaamse Regering om voor dat luikje zes maanden uitstel te krijgen. Dat betekent niet dat er 'vermoft' wordt. De jongeren blijven ofwel in de ene, ofwel in de andere situatie zitten, maar ze komen verder mogelijk terecht op een bepaalde plaats of in een gesloten instelling.

Dat is geen goede situatie. Jongeren die in een verontrustende thuissituatie zitten, horen niet thuis in zo'n instelling. Zij horen thuis op een veilige plaats. Dat kan voor een dag zijn, voor twee dagen of voor even. Ik hoop dat we over zes maand voluit die kaart kunnen trekken. Dit lijkt me trouwens een heel belangrijk issue.

Collega Saeys, u zei terecht dat men er onmiddellijk bij gezegd heeft dat je die cijfers goed moeten interpreteren. Als we naar de evolutie op lange termijn kijken, zien we op alle vlakken ook wel een stijging, met de nuances die er zijn. Het kan ook zo zijn omdat we veel beter registreren.

De Vlaamse overheid is zowel voor preventie bevoegd als voor wat er nadien moet gebeuren. Daarom moeten we ons beter wapenen op die twee fronten.

Het is voor mij onmogelijk om in het kader van een actuele vraag al die plannen die in het verleden ook al zijn uiteengezet, hier uit de doeken te doen. Ik vind het wel van belang dat zowel het actieplan seksueel geweld dat samen met minister Demir is uitgewerkt, als de tweede fase van ons jeugddelinquentierecht, echt vooruit kunnen gaan.

Collega Verheyen, ik hoop met u dat het uitstel eenmalig is. Als ik moet kiezen tussen een uitstel van zes maanden en terechtkomen in een situatie waarbij

jongeren nergens terecht kunnen omdat het ene nog niet klaar is en je het andere niet meer binnen kunt, ja, dan is het de logica zelf dat je kiest voor het uitstel. Dat betekent dat de huidige situatie nog zes maanden langer zal duren.

Collega Schryvers, ik heb hier al enkele van mijn collega's vermeld. Elke dag ben ik op pad om daar een co-verantwoordelijkheid van iedereen van te maken. Ik zal dat in de toekomst ook zeker blijven doen.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, neemt u het mij niet kwalijk dat mijn fractie bezorgd is. Ik merk dat iedereen hier bezorgd is en ook terecht. Het gaat over heel kwetsbare minderjarigen die aan de overheid worden toevertrouwd en dat vereist een zeer kordate aanpak. Dat geven de cijfers van de jeugdparketten ook aan.

Met de invoering van het jeugddelinquentierecht hebben we een trendbreuk ingezet. Die trendbreuk willen we natuurlijk zo snel mogelijk op het terrein zien en voelen.

Minister, ik noteer uw engagement dat u daar zeker werk van gaat maken en dat jongeren die uit een verontrustende opvoedingssituatie komen, zeker niet naar een gemeenschapsinstelling moeten gaan, want daar horen ze niet thuis. Ik noteer uw engagement dat dit tegen 1 maart 2023 zeker in orde komt. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ann De Martelaer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over perspectief voor personen met een handicap in prioriteitengroep 2 en 3

ACTUELE VRAAG van Tine van der Vloet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebrek aan perspectief voor personen met autisme

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de wachtlijsten voor personen met autisme

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, 5034 mensen in prioriteitengroep 2; 10.590 mensen in prioriteitengroep 3. Dat zijn cijfers van mensen op een wachtlijst. Achter die cijfers zitten ook mensen. We konden dit weekend getuigenissen lezen van mensen op die wachtlijsten.

Mensen met autisme zijn een bijzondere groep waarvan de handicap niet zo zichtbaar is, maar die heel divers is in uiting.

Minister, collega's, die getuigenissen kwamen bij mij binnen, echt binnen, heel diep. Ongelooflijk schrijnende situaties, uitzichtloze situaties ... En dan lees je dat deze groep van mensen, omdat ze het niet meer aankunnen, omdat ze geen perspectief hebben, als enige perspectief zien om een euthanasiedossier op te stellen. Dat is verschrikkelijk.

Uit het jaarverslag van Vonkel van 2021 blijkt dat 41 procent van de euthanasieaanvragen door mensen met autisme of een vermoeden van autisme ingediend zijn. Minister, u weet ook dat personen met een handicap die een klein netwerk hebben – ouders, broers of zussen – sowieso in prioriteitengroep 2 of 3 terechtkomen.

Die getuigenissen van vorig weekend bewijzen ook dat het netwerk op is. Het is gedaan. Het water ligt boven de lippen. Iedereen heeft een gebrek aan perspectief. En al negen maanden, minister, wordt er gezegd dat de mensen uit prioriteitengroep 2 met de helft van het budget geholpen gaan worden, dat daar 20 miljoen voor is. En slechts een klein deeltje daarvan zal misschien het lot uit de loterij kunnen winnen. Maar voor wie geen netwerk heeft, is er totaal geen oplossing.

Ik heb vandaag ook het onderzoek gekregen van prioriteitengroep 3. En eerlijk gezegd, minister, hoefde ik geen onderzoek te hebben om de conclusies al op voorhand te kunnen zeggen. Maar ik wil ze toch nog even voor u op een rijtje zetten.

De conclusie van het onderzoek is: de ondersteuningsnood is reëel en heel divers. Er is een betere afstemming nodig tussen de verschillende sectoren. We moeten zoeken naar laagdrempelige oplossingen en het informele netwerk inzetten. Minister, er is nood aan actie, actie en geld.

Bent u bereid om voor de mensen van prioriteitengroep 2 en 3 nog deze legislatuur te zoeken op welke manier ze ondersteund kunnen worden, zodat ze niet naar een euthanasievraag moeten gaan? (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, perspectief bieden aan mensen met een beperking, is van groot belang. De collega heeft het juist al geschetst. Het jaarverslag verwees er al naar, vooral naar de prioriteitengroep 2 en de prioriteitengroep 3. Er was ook een artikel in Knack dat ging over mensen met autisme die opvallend vaak een euthanasievraag hebben. Dat is natuurlijk zeer schrijnend. Wat was hun vraag? Hun vraag was eigenlijk de vraag naar ondersteuning, waar ze op wachten, en de vraag naar perspectief.

Dat is niet nieuw. Ik vraag dat al sinds 2017. Waarom kan de plaats op de wachtlijst niet gewoon duidelijk worden meegegeven aan die mensen? In 2017 heb ik dat de eerste keer gevraagd aan minister Vandeurzen, en minister Vandeurzen vond dat op zich een heel goed idee. Hij heeft daar middelen voor vrijgemaakt en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) heeft daarnaar gewerkt. In september 2019 kregen we in de commissie te horen: 'Het kan technisch in orde gebracht worden. Via de website mijnvaph.be kunnen wij de rangorde op de wachtlijst meedelen.' Dat was natuurlijk heel goed nieuws, maar het is daar ook gewoon bij gebleven. Het is nooit uitgerold. Daarom heb ik de vraag in januari gesteld aan minister Beke. Minister Beke zei dat dit inderdaad technisch kon, maar dat hij dacht dat niemand er baat bij had. De mails stroomden in mijn mailbox, want uiteraard hebben mensen daar wel baat bij. Dat zien we nu ook in dat artikel.

Mijn vraag is nu aan u: hoe staat u ertegenover om perspectief te bieden, om de rangorde van de mensen op de wachtlijst toch bekend te maken?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, u bent nieuw als minister van Welzijn, maar u gaat al een tijdje mee, dus u kent het probleem van de wachtlijsten voor mensen met een beperking. Ik heb zelf een zus met een beperking. We kennen allemaal mensen met een beperking, en we weten – het is hier al vaak aan bod gekomen – hoe mensonterend die wachtlijsten zijn, en hoe ellenlang die vooral zijn.

Ik wou dat eens visueel voorstellen. Als ik één A4'tje voor elke wachtende op de wachtlijst zou gebruiken, dan zou u kunnen denken dat ik aan deze hoop papieren kom. (*Maurits Vande Reyde heeft een doos boordevol gevuld met papieren bij.*)

Maar dat is niet zo. Dan kom ik aan elf – elf! – van deze dozen. Ik had niet genoeg papier om dat allemaal mee te nemen. Er staan meer dan 15.000 mensen momenteel te wachten. Ik weet het, we hebben al veel gedaan deze legislatuur, maar we moeten nog een tandje bij steken.

Er is nu op korte termijn 20 miljoen euro voorzien voor prioriteitengroep 2. Daar kunnen we heel veel mensen al een budget mee geven. Het duurt naar mijn gevoel – dat is uiteraard niet uw verantwoordelijkheid of uw schuld – iets te lang voordat die mensen geholpen worden.

Op de lange termijn moeten we gaan naar een strategie waar we in ons warm Vlaanderen iedereen van die wachtlijst kunnen helpen. Dat is mijn voornaamste doel in de politiek, en ik denk dat dat gevoel hier door iedereen wordt gedeeld.

Mijn concrete vraag is dan ook: wat zult u op korte termijn doen aan prioriteitengroep 2? En kunnen we deze legislatuur een langetermijnstrategie ontwikkelen om iedereen van die wachtlijst te halen? (*Applaus van Willem-Frederik Schiltz en Gwendolyn Rutten*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor jullie vragen. Ook ik heb dit weekend in De Standaard het artikel gelezen van Filip Rogiers, die trouwens heel goed schrijft. Het artikel is bij jullie binnengekomen, maar bij mij ook. Ik mocht op voorhand reageren, maar als je reageert, heb je nooit de volledige context. Ik ben absoluut bijzonder gevoelig voor de problematiek die jullie hier op tafel leggen. Ik heb me ondertussen ook wat verdiept in cijfers.

Er zijn hier al heel wat debatten geweest over dit dossier. Ik zal die niet helemaal herhalen, daar heb ik ook geen tijd voor.

Ten eerste, ik denk dat er zelfs 16.000 mensen op de wachtlijst staan, collega Vande Reyde. Ik zal er niet flauw over doen: dat is enorm veel. Maar 12.000 daarvan hebben op de een of andere manier al iets van ondersteuning: hetzij persoonsvolgende ondersteuning, maar ze vragen meer of hebben recht op meer, hetzij rechtstreeks toegankelijke hulp, hetzij zorgbudget. Het is dus niet zo dat het 16.000 mensen zijn die niets hebben. Er is iets voorzien, maar ze kunnen meer krijgen.

Er is inderdaad een groep van 4000 à 5000 mensen die absoluut nog niets hebben. Een stuk daarvan zit in prioriteitengroep 2, een ander stuk in prioriteitengroep 3. De investeringen die we deze legislatuur hebben gedaan, zijn ronduit historisch. Dat moeten we erkennen. Het was een keuze van de Vlaamse Regering om, zeer terecht wat mij betreft, voluit op prioriteitengroep 1 in te zetten. Maar ik begrijp zeker dat prioriteitengroepen 2 en 3 zich afvragen wanneer er nu ook fundamenteel in hen wordt geïnvesteerd.

Ik zie daar twee grote lijnen. Ten eerste, zoals jullie zeggen, is er een budget van 20 miljoen euro dat nu normaal zal worden besteed voor prioriteitengroep 2. Er is bij mij nog wat onduidelijkheid over hoe we dat precies willen doen, met deelbudgetten of op een andere wijze. Ik vermoed dat de sector vragende partij is om met deelbudgetten te werken. Er is door mij nu nog – dat zult u mij hopelijk vergeven – een overleg gepland met de stakeholders om eensgezind een bepaalde keuze te kunnen maken over hoe we die 20 miljoen euro inzetten.

Er is ook nog 19,5 miljoen euro, collega's, voor een aanvullend budget op de rechtstreeks toegankelijke hulp. Dat budget moeten we ook nog in werking laten treden. Daarmee kunnen we ook een groep mensen weer perspectief bieden. Maar ik zal er ook niet flauw over doen: daarmee zijn de wachtlijsten niet weg. Dus vandaag beloven dat ik deze legislatuur budget heb om alles weg te werken, kan ik niet.

Maar wat de sector wel vraagt, is perspectief. Er is een zorginvesteringsplan. Collega Beke heeft daar heel veel voor gedaan. Ik wil daar eigenlijk een perspectiefplan op bouwen. Wat betekent dat? Dat betekent dat we samen met de sector bekijken hoe we op de best mogelijke wijze aan de slag kunnen met prioriteitengroepen 2 en 3 en welke budgetten we daarvoor nodig hebben. Dat betekent dat, als er in de toekomst, deze of volgende jaren, budgetten zijn, je die eigenlijk gewoon maar moet toewijzen.

Maar voor mij is het ook van belang, zeker voor die groep 3, collega De Martelaer, dat ik precies weet hoe we die ondersteunen. Er zijn daar mensen die al negentien jaar aan het wachten zijn. Negentien jaar! Dat is nu toch wel een extreem lange periode, als je het mij vraagt. Ik vraag mij dan ook af: hoe gaat dat bij hen?

U zegt dat u al de resultaten van het onderzoek hebt. Dat verbaast mij nogal, want ik heb vandaag nog navraag gedaan en er is inderdaad een ontwerp, maar er zijn nog geen beleidsaanbevelingen en het moet nog worden besproken op het raadgevend comité. Dus ik weet niet wélk stuk u hebt, maar u hebt in ieder geval geen stuk dat is goedgekeurd door het raadgevend comité. En er zijn ook nog geen beleidsaanbevelingen. Maar uit de resultaten daarvan en uit de stakeholdergesprekken die ik wil voeren, zou ik willen komen tot dat, zoals ik het zelf noem, perspectiefplan.

Wat zal daarin ook belangrijk zijn, collega's? Want iets in dat artikel triggerde mij enorm, namelijk het feit dat die mensen zeiden dat ze autismespectrumstoornis (ASS) hebben en dat ze nooit kans maken om in prioriteitengroep 1 terecht te komen, dat ze altijd elders zitten. En dat vinden ze oneerlijk. Daarop zegt mijn administratie dat ze dat allemaal op heel correcte wijze doet. Kijk, in het kader van de Brede Heroverweging heeft collega Beke gevraagd om de manier waarop mensen worden toegeleid, toch eens onder de loep te nemen. Ook die resultaten krijgen we heel binnenkort. En dat zal voor mij ook belangrijk zijn om te kijken of het klopt dat er problemen zijn in de wijze van toeleiden en of die mensen een punt hebben. Want de plaats op de wachtlijst, collega van der Vloet, kan relevant zijn – als ik nog een seconde krijg, vertel ik daar straks nog iets meer over –, maar voor mij is het heel belangrijk dat de mensen het gevoel hebben dat het op een correcte wijze gebeurt en dat ze evenveel kans hebben als een ander. Want u weet dat je op basis van ASS niet zomaar in een-twee-drie ... Het is de entourage, de ondersteuningsnood die je hebt die bepaalt waar je terechtkomt. Voor mij is het belangrijk dat we een goed zicht krijgen op hoe dat gebeurt en of we dat kunnen verbeteren. En als we dat kunnen verbeteren, wil ik dat doen.

Wat de plaats op de wachtlijst betreft: ik moet eerlijk zeggen dat, toen ik uw vraag zag deze middag, ik meteen dacht om dat te doen. U kent mijn

enthousiasme: hands-on, voilà, dat kan, dus we gaan dat doen en dat is mogelijk. Maar de enige zorg die ik daarbij heb, zijn de mogelijke wijzigingen. Als mensen een plaats krijgen op de lijst en je ziet dan op een bepaald moment dat er wijzigingen zijn of dat de noden veranderen of de manier waarop je ingeschaald bent, dan kan het zijn dat je plaats op die lijst plots gaat wijzigen. Ik ga dat nu niet in het kader van deze vraag doen maar ik wil toch nog eens grondig bekijken of dat een meerwaarde is dan wel of dat alleen maar tot extra frustraties zou leiden. Je staat bijvoorbeeld dag één op plaats driehonderd, en dan een jaar of vijf maanden later op plaats zevenhonderd, door een of andere omstandigheid. Dat wens ik niet. Als we dat opgelost krijgen, is dat voor mij dus geen punt.

Maar veel belangrijker dan je plaats is voor mij het perspectief dat we bieden. Uit die eerste gesprekken heb ik uitdrukkelijk afgeleid dat mensen dankbaar zijn voor wat er deze legislatuur is gebeurd. Maar ze willen perspectief op de toekomst en zelf bepalen op welke wijze ze het gaan doen. Ik wil ook echt perspectief op hulp bieden, samen met onze mensen, met de sector en met jullie ook, want ik denk dat dit een debat is waarin we het met meerderheid en oppositie over eens kunnen geraken. We hebben al een heel traject afgelegd maar voor sommige mensen is er vandaag nog geen perspectief en dat is eigenlijk iets wat we ons niet kunnen permitteren.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, u spreekt over historische investeringen, en dat klopt wel. Het is niet oké dat we vandaag eigenlijk weer allerlei beloftes gaan doen tegen de volgende verkiezingen, tegen 2024. Beloven dat dan de wachtlijsten zullen opgelost raken, is niet oké. Want hoe je het ook draait of keert, nog deze legislatuur moeten er forse bijkomende investeringen gedaan worden. Mensen uit prioriteitengroep 2 en 3 willen nu vandaag een oplossing. Er groeit opnieuw een wachtlijst: alle mensen die na 1 januari 2021 ingeschreven zijn, komen in prioriteitengroep 1. Ons standpunt vanuit Groen is dat we eigenlijk pleiten voor een open enveloppefinanciering. Want uit de getuigenissen blijkt dat op een wachtlijst staan geen oplossing is, omdat daardoor je handicap niet verdwijnt. Integendeel, het zorgt voor extra en complexere hulpvragen. Want hoe langer mensen daarop staan, hoe problematischer de situaties worden en hoe sterker het netwerk eronderdoor gaat, en dat vergt ook bijkomende middelen.

Minister, mijn vraag is: gaat u binnen de Vlaamse Regering pleiten voor extra middelen deze legislatuur en nu, in 2023 en 2024, een echt actieplan maken en geen beloftes doen naar de komende verkiezingen?

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, het is inderdaad zo dat je kunt wijzigen van getal, van nummer, maar volgens mij kan je nooit van driehonderd naar zevenhonderd gaan, bijvoorbeeld, want men staat daar te wachten op een datum. Je kunt wel op een andere datum terechtkomen als je zelf je vraag aanpast. Als je zelf een meervraag stelt, dan kom je met een andere, nieuwe datum en dan heb je natuurlijk een andere plaats. Het kan ook wel verschuiven omdat er mensen voor u bijvoorbeeld door een maatschappelijke noodzaak van plaats veranderen of door een automatische toekenning gekregen te hebben. Dan kan je plaats ook wijzigen, maar dan is het alleen maar in je voordeel. Maar dit terzijde.

Heel veel mensen staan inderdaad te wachten in prioriteitengroep 2 en 3. Dat komt natuurlijk omdat ze nog een heel netwerk rond zich hebben. Vaak zijn het mensen met autisme, mensen met een hoge begaafdheid, die een gezin of nog een hele kring rond zich hebben, en daarom komen zij vaak in prioriteitengroep 2 en 3. Ik zou dit dus wel heel graag vragen: kunt u dit bij de Vlaamse toewijzingscommissie

toch nog wel eens ernstig onder de aandacht brengen, zodat die mensen ook de mogelijkheid hebben om in die prioriteitengroep 1 terecht te komen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik kende uw enthousiasme al en ik waardeer ze nog steeds, des te meer in deze kwestie. Maar ik ga een boodschap brengen die misschien wat atypisch is. Extra geld in deze problematiek gaat inderdaad niet altijd alles oplossen. We hebben al 270 miljoen euro extra geïnvesteerd tijdens deze legislatuur en we zien dat de noden groot blijven. Wat u ook moet doen – en ik heb uw voorganger daar al een aantal conceptnota's over meegegeven – is het systeem ook mee veranderen.

Ik ga daar twee dingen bij zeggen zonder in de techniciteit te vallen. Enerzijds zijn er heel veel mensen, sociaal ondernemers, die mensen met een beperking willen helpen maar die worden tegengehouden door te starre regels, te starre verplichtingen, te starre vereisten om hulp, om zorg te kunnen bieden. Dat moeten we durven te doorbreken. Mensen die hulp willen bieden, die zorg willen bieden, die moeten we dat volop toelaten.

Ten tweede zijn er heel veel verschillen die te maken hebben met de historiek van de sector waarbij iemand met een gelijke zorgnood niet overal dezelfde steun krijgt. Mensen die op plaats A geholpen worden krijgen minder steun door het systeem waar ze in zitten. Dat moeten we ook durven te doorbreken. Dat is wat ik bedoel met een langetermijnstrategie. Ja, er zal nog extra geld voor nodig zijn. Dat is zeker. Maar als we het systeem op zich niet durven te hervormen, dan gaat al dat geld ook niet helpen. Laat ons dat deze legislatuur vastleggen en zorgen dat het bijkomende budget dan de volgende jaren kan volgen. *(Applaus van Willem-Frederik Schiltz)*

De voorzitter: Collega Schiltz is een hevige supporter van zijn eigen fractie vandaag. *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

U bent vandaag heel enthousiast. Neen, ik heb niet selectief gezegd. *(Rumoer. Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, ik vind prioriteitengroep 2 en 3 slecht gekozen woorden. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Ja, dat doet uitschijnen alsof je minder belangrijk bent, alsof in prioriteitengroep 1 er echt hulp nodig is en in prioriteitengroepen 2 en 3 zullen we dat nog wel zien. Ik zeg niet dat het beleid zo is, maar dat komt zo over. Dat is niet zo, dat zijn mensen met een ernstige fysieke beperking, mensen met het syndroom van Down, met ASS, mensen die nood hebben aan een volwaardige ondersteuning. Het is heel goed dat u dat probleem inziet, benoemt, er iets aan wilt doen en nu moet dat natuurlijk ook nog gebeuren. Want u verwijst naar een aantal mensen op die lijsten die al een stuk hulp hebben, die al een deel van hun budget krijgen. Maar in de definitie zit al dat het niet voldoende is om de ondersteuning te krijgen die nodig is om menswaardig te leven. Er is het zorgbudget. Ik moet u niet vertellen dat dat niet bijzonder hoog ligt en al lang niet meer geïndexeerd is. Dan is er de rechtstreeks toegankelijke hulp. Als ik daarvoor op de website van het VAPH kijk, dan is dat per definitie hulp voor iemand die dat af en toe nodig heeft. Maar dat is natuurlijk voor heel veel mensen uit prioriteitengroep 2 en 3 niet het geval.

Met mijn vraag wil ik graag aansluiten bij mevrouw De Martelaer: welk perspectief gaat u deze legislatuur nog bieden voor die mensen om hun rechten te kunnen opnemen?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Ik sluit me graag aan bij de goede vragen die hier gesteld zijn. Minister, u speelt daar op een heel correcte manier op in. U stelt de juiste vragen en legt de juiste accenten. Ik vind het wat apart. Het is goed dat we kunnen debatteren over prioriteitengroepen 2 en 3. Een tijd geleden hebben we heel lang gedebatteerd over de mensen met de zogenaamde hoogste zorgnoden. Inderdaad is de terminologie voor verbetering vatbaar. Voor hen is de wachtlijst weggewerkt, althans voorlopig, want onze budgetten beperken zich inderdaad tot een legislatuur.

Mevrouw De Martelaer, ik ben het niet zo met u eens. Natuurlijk, moeten wij deze legislatuur beleid en budgetten voorzien, out of the box denken, nieuwe oplossingen brengen. Maar minister, u spreekt over een perspectiefplan. Dat is waar de mensen met een handicap en hun gezinnen naar snakken, maar ook naar een stuk zekerheid op lange termijn. Is dat mogelijk? Wilt u erover nadenken om te gaan kijken hoe we de historische budgetten – die we deze legislatuur hebben voorzien en die ervoor zorgen dat de wachtlijsten binnen prioriteitengroep 1 weg zijn – ook als een evidentie in een volgende legislatuur houden? Kan er in dat perspectief ook een langetermijnelement gestoken worden?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, we zien steeds meer jongvolwassenen, jonge mensen met een mentale beperking en ASS voor wie de school wegvault. Zij worden volwassen en ze hebben geen kansen op een zinvolle dagbesteding. De situaties lopen thuis uit de hand en ze worden aangemeld in de psychiatrie na een ernstig agressie-incident of een suïcidepoging. De gesprekken verlopen daar nu als volgt: er is een gesprek tussen hulpverleners en ouders die beseffen dat de enige manier om meer hulp te krijgen voor hun kind dat ze niet in de steek willen laten, is om het op straat te zetten. Dat zijn echte gesprekken waarbij de ene ouder zegt: 'We moeten dat doen in het belang van het kind.' De andere zegt: 'Ik krijg het niet over mijn hart. Gaat mijn kind een aantal weken of maanden op straat kunnen wonen?' Dat zijn gesprekken die er nu gaande zijn. Hoe kunnen we dat doen? Want er zijn ouders die nog bereid zijn om hun kinderen als ze volwassen zijn verder thuis op te vangen, maar niet constant. Die gaan er dan zelf onderdoor. We kunnen toch niet van hen vragen dat ze zich volledig terugtrekken om kans te maken op steun? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, wat we nodig hebben van u is een beleid waarbij elke persoon met een beperking telt en krijgt waar hij recht op heeft, en natuurlijk ook wat hem beloofd werd. U erfde inderdaad dit dossier van uw voorganger minister Beke, die de mensen in prioriteitengroep 1 terecht gaf waar ze recht op hebben, maar die in dezelfde beweging de mensen in prioriteitengroepen 2 en 3 in de kou zette. Naar aanleiding van het jaarverslag van het VAPH zijn er inderdaad opnieuw schrijnende verhalen van personen die op de schier eindeloze wachtlijst staan. Het enige perspectief dat de mensen in prioriteitengroep 2 hebben, dat zijn de deelbudgetjes, de deeloplossinkjes. En voor prioriteitengroep 3: dat we het hier eens tegen het licht zullen houden, en eens zullen kijken of die mensen echt nog wel een beperking hebben. Minister, dat is echt Vlaanderen onwaardig. Die mensen hebben recht op de hun beloofde financiële en materiële ondersteuning, niet morgen, niet vandaag, maar gisteren. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor de aanvullingen, collega's.

Ik start bij collega De Martelaer. Ik ben eigenlijk een beetje geschoffeerd als u zegt dat ik verkiezingsbeloftes ga doen. Dat heb ik net niet gedaan. Wat ik gedaan heb is antwoorden op uw vraag. U zegt dat u graag zou hebben dat ik een perspectiefplan maak. Ik heb gezegd dat ik dat wil maken, maar ik ben zo eerlijk om te zeggen dat ik hier geen miljarden uit mijn hoed kan toveren. U zou dat misschien wel kunnen. Wat ik wel kan doen is samen met de sector kijken wat er nodig is, en hoe we op de best mogelijke manier met mensen kunnen werken. Ik heb daarvoor een aantal ingrediënten gegeven die ik belangrijk vind. Ik wil ze aanvullen met wat collega Vande Reyde en collega van der Vloet en de andere collega's hier geantwoord hebben.

Collega De Reuse, ik heb het resultaat van die bevraging nodig, omdat er in die prioriteitengroep 3 ook vandaag al mensen een stukje geholpen zijn. Ik wil weten wat precies de noden zijn, en wat de beste manieren tot hulp zijn.

Er was het voorbeeld van collega Van den Bossche. Ik heb dezelfde redenering gemaakt toen ik bepaalde procedures hier zag. Ik dacht, als je zo een redenering opbouwt, dan kun je... En dan volgt uw redenering. Daarom zijn we op dit ogenblik ook aan het kijken hoe die toeleidingsprocedures verlopen. Op welke wijze komen budgetten bij mensen terecht? Hoe gaan we keuzes maken? Ik vind het belangrijk dat we die evaluatie nu doen. Als we een perspectiefplan maken om zulke zaken op te lossen. We moeten zorgen dat mensen niet, bij manier van spreken, afstand gaan nemen van het netwerk om hoger op de lijst te komen of om sneller hulp te krijgen. Het is zo vreemd dat ik, als nieuwe minister, nu vaststel dat er zulke redeneringen zouden kunnen ontstaan. Daarvoor is dat niet gemaakt. Dat is gemaakt om aan de grootste noden het eerst tegemoet te komen, het is natuurlijk niet gemaakt voor de organisatie op de grootste noden. Vandaar, laat ons voor het perspectiefplan die bouwstenen goed bekijken, samen met de sector. Is er meer budget nodig? Zeker, collega's.

Collega van der Vloet, ben ik bereid om die nummering nog eens te bekijken? Het antwoord is ja! Heb ik daarmee ja gezegd? Nee! Maar ik antwoord wel ja op de vraag om het nog eens van dichtbij te bekijken.

Collega Vande Reyde, extra geld lost zeker niet alles op. Ik ben blij dat u het zegt. Maar er is wel extra geld nodig. We gaan daar ook niet flauw over doen. U gaf een voorbeeld over sociale ondernemers. Ik ben zeker bereid om te kijken hoe het beter kan. Maar ik verwijs naar een andere discussie, die van de kinderopvang: kwaliteit van hulp is ook belangrijk. Je moet de twee hand in hand laten gaan. Wat is hulp die goed is, en hoe kun je zorgen dat als mensen hulp inkopen deze ook voldoende kwaliteitsvol is? Dat wil ik aanvullend ook meegeven. U zei dat er mensen zijn met een gelijke zorgnood die niet dezelfde steun krijgen. Dat is net de bedoeling van de vraag naar hoe we die toeleiding doen. Lossen we daarmee op een correcte wijze alle problemen op? Als daar zorgen rond zijn, dan nemen we die mee.

Collega D'Haese, u hebt het over de namen van de prioriteitengroepen. Ik heb 1, 2 en 3 niet uitgevonden. Voor mij is dat een abstracte benadering, maar je moet wel een goede manier vinden om groepen mensen met noden te gaan benoemen, volgens groot, groter, grootst. Of dat dan met een cijfer is, of iets anders? Ik denk dat de groepen zelf wel weten over wie het gaat.

Collega Jans, u hebt eigenlijk perfect samengevat wat ik wilde zeggen. Het zorginvesteringsplan van collega Beke is een historische sprong die gemaakt is, om nu extra budgetten te voorzien voor hen die dat het meest nodig hebben. Dat zijn budgetten van deze legislatuur. Wat ik graag zou willen – dat is een grote ambitie – is dat we het komende jaar werk maken van de evaluatie, het perspectiefplan naar de toekomst, kijken wat er nu nog kan, maar ook kijken hoe we

op termijn zicht kunnen geven op een toekomst. Dat zouden we allemaal graag hebben, denk ik, wetend dat daarvoor uiteraard ook extra geld nodig zal zijn.

Collega Van den Bossche, ik heb het antwoord op uw vraag gegeven door te erkennen dat zo'n redenering mogelijk is, maar ik hoop dat we dat mee kunnen bekijken in de oefening die vandaag gemaakt wordt.

Collega De Reuse, ik ben het eigenlijk niet eens met uw opmerking dat investeren in de groep met de grootste noden betekent dat andere groepen in de steek worden gelaten. Het gaat over extra budgetten, heel veel honderden miljoenen euro's die geïnvesteerd zijn in mensen met zeer grote noden. Ondertussen is er ook gewerkt aan het opvangen van de grootste noden in de prioriteitengroepen 2 en 3.

Collega's, dat er nog veel werk aan de winkel is, dat beseft ik absoluut. Ik heb ook het historisch aantal debatten over dit dossier eens bekeken in het parlement, zowel plenair als in de commissie. Ik beseft dat ik hier vandaag wellicht weinig nieuwe dingen heb gezegd, behalve dat ik echt een perspectiefplan wil schrijven, maar liefst samen met de sector. We hebben in dat verband nog een aantal vergaderingen met hen gepland.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, als reactie op de getuigenissen schreef Sien Lagae een opiniestuk. Ik citeer: "Zolang mensen met een beperking niet zelf aan de alarmbel trekken en tot in de parlementen komen, wordt er zo goed als niets voor ons gedaan. Maar helaas, ik heb een assistent nodig om tot daar te raken." U kent Sien want zij komt uit uw streek.

Minister Hilde Crevits: Zij is fractieleider van haar fractie in mijn gemeenteraad.

Ann De Martelaer (Groen): Ze heeft een ernstige beperking. Maar weet u ook dat zij niet zonder ondersteuning kan en dat zij al ruim acht jaar aan het wachten is op haar budget, minister? Zij geraakt hier niet. Ik citeer nog een laatste keer uit wat zij schreef: "Ik word misselijk en kwaad van de goednieuwsshow van minister na minister, die eigenlijk bespaart op de zorg, maar met een kleine investering voor één specifieke groep zichzelf in de kijker werkt. De nood is hoog, de wachtlijst dodelijk. Of willen we belangengroepen met elkaar laten concurreren om wie het meeste nodig heeft?" (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Ik denk dat het vandaag niet meteen een goednieuwsshow was maar wel een minister die er wil invliegen voor deze doelgroep, die het wil aanpakken. Dat doet me wel deugd.

Ik ben ook tevreden dat u het hebt over prioriteitengroep 2 en dat u toch nog eens rond de tafel gaat zitten met de mensen uit de sector want er zijn inderdaad heel wat voor- en nadelen te vinden in dat experiment, zoals minister Beke heeft gezegd.

Ik wil nog meegeven dat er voor de rechtstreeks toegankelijke hulp nog een kleine 20 miljoen euro op tafel ligt. Die is er al. Mensen kunnen ook al een beroep doen op die rechtstreeks toegankelijke hulp. Als ik dan nog eens ga kijken naar de doelgroep van mensen met autisme, zie ik dat zij daar heel weinig gebruik van maken. Waarom? Omdat de zorg die aangeboden wordt, net niet de zorg is die ze nodig hebben. Ik heb dat al heel vaak meegegeven. Het kan vrij simpel zijn. Wat nu kan met het cashbudget, zou ook moeten kunnen met een

budget voor rechtstreeks toegankelijke hulp. Zo simpel kan het zijn. Ik zou graag hebben dat de rechtstreeks toegankelijke hulp veel vraaggestuurder wordt en dat u dat ook meepakt in de besprekingen daarrond. Dank u wel. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega van der Vloet, Tine, neem het ons niet kwalijk, maar ik en Hilde hebben een zeer sterke band door het verleden. Maar desondanks ga ik mijn slotwoord richten aan jullie, niet aan de regering maar aan het parlement. Ik voel de voorbije jaren ook al dat we hierover allemaal in dezelfde richting denken, kleine verschillen niet te na gesproken. Ik heb er al interessante gesprekken over gehad met collega Anaf, collega Rzoska, collega De Martelaer, met iedereen eigenlijk. Ik weet dat we als parlement de oplossing kunnen aanreiken. Er zijn drie dingen voor nodig. Wij zouden moeten vastleggen welke hervormingen in de sector nodig zijn. Dan moeten we ze ook wel durven doorvoeren. Dat is vaak een beetje moeilijker. Het tweede is het budget vastleggen. Eigenlijk zouden we dat niet aan de regering moeten laten. Wij kunnen als parlement bepalen welk budget daarvoor nodig is. Dat moet effectief worden uitgegeven aan de wachtlijst voor mensen met een beperking. De derde voorwaarde is misschien de allermoeilijkste: zodra je dat budget hebt vastgelegd, moet je natuurlijk ook wel zeggen waar je het vandaan gaat halen, welke dingen je als Vlaamse overheid misschien niet meer gaat doen om dit belangrijker probleem op te lossen.

Mijn deur, mijn mailbox, alles staat open voor jullie om daar samen aan te werken. Ik ben ervan overtuigd dat we nog deze legislatuur eindelijk de oplossing kunnen bedenken.

Een slotapplaus van onze enthousiaste fractieleider. (*Applaus bij Open Vld en van Björn Rzoska, Hannelore Goeman en Jos D'Haese*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aangekondigde maatregelen om de behandelingstermijn van dossiers voor een zorgtoeslag te verkorten

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, ouders van kinderen met een extra ondersteuningsnood kunnen binnen het groeipakket, de nieuwe naam voor het kindergeld, een zogenaamde zorgtoeslag krijgen, dat was vroeger de verhoogde kinderbijslag. Die zorgtoeslag is al van bij het begin een beetje het zorgenkind van het groeipakket. Er is al vaak aangekaart dat mensen veel te lang moeten wachten en dat de procedures te moeilijk zijn om die zorgtoeslag toegekend te krijgen.

De coronacrisis heeft de zogenaamde evaluaties en onderzoeken ook nog vertraagd en heeft op dat vlak geen verbetering gebracht. Minister Beke heeft in de voorbije periode al een aantal maatregelen genomen, onder meer in het kader van de vergoeding van de artsen en de digitalisering. Momenteel wachten er zo'n 13.000 mensen op de toekenning van een zorgtoeslag. Er zijn jaarlijks zo'n 10.000 aanvragen voor een herevaluatie.

Minister, snel nadat u bevoegd werd voor Welzijn hebt u gesteld dat u deze problematiek echt op korte termijn zou aanpakken. Ik was ook tevreden om de voorbije dagen te lezen dat u met een aantal maatregelen kwam. Maatregelen

zoals de aanstelling van 43 zomerartsen, bijkomende artsen die de evaluaties zullen doen zodat we kunnen inlopen op de wachtlijsten. Er is ook iets wat al meermaals werd gevraagd, namelijk dat voor bepaalde aandoeningen er een vereenvoudigde procedure komt, omdat we weten dat bij sommige aandoeningen kinderen een heel zware zorgnood hebben. Toch vonden we het voordien altijd nodig dat die werden geëvalueerd door een arts.

Hoe zult u ervoor zorgen dat de procedures met betrekking tot de toekenning van die zorgtoeslag verbeteren zodat gezinnen die er recht op hebben, daar effectief een beroep op kunnen doen en ook zo snel mogelijk?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De integratie van de vroegere schooltoelage in de kinderbijslag is een dossier dat mij zeer ter harte gaat, omdat het uit een periode stamt dat ik minister van Onderwijs was en de twee helemaal uit elkaar getrokken waren. We hebben die geïntegreerd en dat is een goede zaak.

De eerste hoofdbekommernis was natuurlijk de stipte correcte en continue uitbetaling van het groeipakket voor alle gezinnen. Dat is goed gelukt, maar toen ik het dossier in handen kreeg, vond ik het zeer zorgwekkend dat mensen soms lang moeten wachten om die zorgtoeslag te krijgen. Vandaag verstrijkt er bijna een jaar vooraleer je de zorgtoeslag toegekend krijgt. Dat is geen kwestie van budget, het budget is er. Het is eigenlijk de schuld van de procedure. Men moet door een trechter van artsen die een evaluatie moeten maken en later dan nog een herevaluatie. We vroegen ons af of we dat niet eenvoudiger konden maken. Er zijn een aantal diagnoses die vrij frequent worden gesteld en waarvoor artsen nu zelf een kader hebben uitgewerkt om te zeggen dat dit niet allemaal individueel moet worden bekeken. Voor een aantal heel frequente diagnoses kan de beslissing worden genomen door experts zonder tussenkomst van een evaluerend arts. Dat kan ook voor een aantal herevaluaties. Je moet dat niet meer doen omdat het aandoeningen zijn die doorgaans niet meer verbeteren op termijn.

Er komt een heel ernstige vereenvoudiging van de procedure. We zetten extra artsen in en dat zou er moeten toe leiden, ik wik mijn woorden, dat tegen eind dit jaar de wachtlijst van 23.000 – 13.000 voor de nieuwe en 10.000 voor een herevaluatie – mensen kan krimpen van 1 jaar tot enkele weken. Ik kan begrijpen dat het voor een nieuw dossier nog 2 maanden duurt, maar dat zou echt niet langer mogen zijn.

We wisten dat we het niet konden oplossen door enkel mankracht alleen. We moesten de procedure sterk vereenvoudigen. Dat werd vrijdag goedgekeurd door de regering. Ik verwacht er bijzonder veel van. Ik hoop vooral dat mensen heel snel krijgen waar ze recht op hebben door deze wijziging.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Minister, dit is een heel duidelijk antwoord. U legt de lat duidelijk hoog en dat verdient deze groep vanzelfsprekend. Mensen moeten kunnen rekenen op die zorgtoeslag.

In een volgende fase zal ook worden bekeken hoe gegevens meer kunnen worden geautomatiseerd en verwerkt. We hebben na de evaluatie van het groeipakket ook een resolutie geschreven en daarin hebben we aandacht gevraagd voor deze thematiek. We hebben daarin gevraagd om maximaal gebruik te maken van al bekende gegevens om zo de administratieve lasten van ouders te beperken zodat ouders die er recht op hebben, de zorgtoeslag ook krijgen.

Natuurlijk moet men er ook voor zorgen dat, wanneer er digitale informatie nodig is, iedereen daarvan gebruik kan maken.

Minister, mijn bijkomende vraag is hoe de volgende periode werk zal worden gemaakt van die automatische rechtentoekenning.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik vond het een enigszins verrassende vraag. We hebben eind mei nog een discussie gehad in de commissie waarbij de minister toen al aankondigde dat ze dit op de regering zou brengen. Het is een beetje raar dat collega Schryvers dat blijkbaar niet wist. Het is goed dat we dit hier nog eens bespreken en dat een aantal stappen vooruit worden gezet, want uiteraard is het goed dat voor een aantal mensen de procedure zal worden ingekort. Daar was een heel grote nood aan.

Minister, ik heb u toen in de commissievergadering ook nog een aantal zaken meegedeeld. Het ging over signalen die mij ter ore waren gekomen, vooral vanuit de ziekenfondsen die duidelijk maakten dat zij de dossiers niet zelf kunnen aanvragen, dat zij geen toestemming krijgen om mensen te helpen. Ik heb u toen gevraagd of daar iets aan kon gebeuren.

De digitalisering is inderdaad een goede zaak en hopelijk kunnen we op termijn evolueren naar een automatische rechtentoekenning, maar nu zijn er dus mensen die uit de boot vallen omdat ze niet kunnen worden geholpen en omdat ze zelf digitaal niet voldoende onderlegd zijn. Geef mensen dus ook de mogelijkheid om als ze dat willen, alsnog hun aanvraag op papier te doen. Zo niet, zullen mensen uit de boot vallen en dat kan toch niet de bedoeling zijn van deze stappen. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Het klopt wanneer collega Anaf zegt dat we nog niet zo lang geleden dit debat in de commissie Welzijn hebben gevoerd. Ook tijdens de debatten met uw voorganger had de N-VA-fractie daarbij aangegeven om ouders die kinderen hebben met een dergelijke aandoening en waarvan we helaas weten dat er geen verbetering is en dat de medische wetenschap niet in staat is om het te genezen, het niet keer op keer aan te doen om dat opnieuw te moeten bewijzen. Dat is een vraag die de N-VA-fractie al lang stelt en ik ben blij dat u daar nu voor een oplossing hebt gezorgd.

Wat de digitalisering of het invullen van die dossiers of aanvragen betreft, vragen wij om veel meer automatisch te doen. De schooltoelage wordt automatisch toegekend op basis van gegevens die er zijn. Ik weet dat u achter die vereenvoudiging staat en we willen vanuit de N-VA bepleiten dat dit kan en dat externen die hulp kunnen realiseren. Wij vragen u dan ook om door te zetten op dat punt. Dat is in elk geval al een belangrijke stap vooruit.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, u onderkent de problemen rond de wachttijden en u zoekt naar oplossingen maar ik hoor ook dat er heel wat problemen zijn met de digitale toepassing voor het indienen van dossiers: stukken die verdwijnen, stukken die niet opgeladen geraken, dossiers die plots worden afgesloten zonder gevolg. Mensen worden er echt moedeloos van, en dit terwijl ze al zoveel aan hun hoofd hebben.

Minister, ik hoop dat hier enige flexibiliteit aan de dag kan worden gelegd en dat kan worden bekeken hoe dit eenvoudiger en gebruiksvriendelijker kan.

Wanneer mensen hierover problemen signaleren, moet ook naar hen worden geluisterd. Wanneer ze vragen stellen over dossiers die zonder gevolg worden gesloten, moeten zij daar uitleg over krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Het is natuurlijk een heel goede zaak dat we gaan naar een vereenvoudigde procedure. U hebt zelf gezegd dat het gaat over 23.000 dossiers. Dat is niet niks. Het is een goede zaak dat die zomerartsen worden ingezet naast die twintig evaluerende artsen. Die zomerartsen zullen niet recurrent worden ingezet, maar om de wachtlijst weg te werken. Maar bent u er dan zeker van dat die twintig evaluerende artsen voldoende zullen zijn?

En dan zal inderdaad in een volgende fase bekeken worden of we die gegevens nog meer kunnen automatiseren.

Hebt u daar een bepaalde termijn voor voorzien? Wanneer zal die automatisering er zijn?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, het is nu de tweede of derde keer vandaag dat ik u hoor zeggen dat u schrikt van hoe u een aantal zaken aantreft, op beleidsdomeinen die al bijzonder lang door uw partij worden bestierd en die voor de volle honderd procent Vlaamse bevoegdheid zijn. Er is dus nergens om naartoe te kijken, maar ik ben blij dat u schrikt. Toen ik hier aankwam in het parlement schrok ik er ook van dat een aantal zaken vandaag op zo'n manier lopen.

Ouders die een zorgtoeslag aanvragen omdat hun kind een aandoening heeft, beleven echt kafkaïaanse toestanden sinds dat een bevoegdheid is van Vlaanderen. Ze moeten hopen formulieren verzamelen, kunnen die vervolgens moeilijk of niet indienen via slechte digitale platformen, komen op wachtlijsten terecht en zo verder. Mensen worden er triestig van om dat kleine beetje extra geld te kunnen krijgen om voor hun zoon of dochter te zorgen.

We hebben meer dan een jaar geleden een resolutie ingediend, minister, om dat probleem aan te kaarten en jammer genoeg zijn de wachtlijsten sindsdien alleen nog maar gegroeid. Het is goed dat u deze zomer meer artsen voorziet en het is goed dat u bekijkt hoe we de procedure kunnen aanpassen, maar ik denk dat er veel meer nodig is: permanent meer artsen voorzien, team Zoë permanent versterken en zorgen dat we inderdaad iets doen aan de administratieve rompslomp.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Geheel tegen mijn gewoonte, collega D'Haese, zal ik met u starten. Ik werd een beetje kwaad als ik u hoorde. Ik ben mijn antwoord gestart met te zeggen dat ik trots ben op de hervorming die er gebeurd is. Weet u hoe het vroeger ging, hoe men de schooltoelage moest aanvragen? Met een bepaalde dienst. Mensen moesten naar Brussel komen om aan te schuiven om papieren in te vullen. Dat is allemaal gedaan. Alles is geïntegreerd in elkaar: zowel de schooltoelage als de sociale toeslag als de zorgtoeslag zitten in één systeem. Ik ben trots op Vlaanderen en trots dat we dat hebben gerealiseerd. *(Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Dat was eens nodig.

Ten tweede onderken ik echter ook dat er problemen zijn, niet alles verloopt perfect. Zo hebben we vandaag een mailtje gekregen van iemand die ik vrij goed

ken, die zegt dat die niet zo goed weg kan met de digitale toepassing. Ik ben dus volledig akkoord met wat collega Anaf zei: we moeten ervoor zorgen dat iedereen krijgt waar hij of zij recht op heeft. Dat gaan we ook doen, ik heb mijn engagement gegeven in de commissie en ik houd me daar ook aan, collega Anaf.

Ik vind ook dat mensen die niet digitaal geletterd zijn dat op papier moeten kunnen doen, maar anderzijds weten we ook, collega Anaf, dat ik een grote zorg heb rond de digitale ongeletterdheid in Vlaanderen. Wie digitaal ongeletterd is, kan niet mee in de samenleving en dat is de reden waarom ik in het kader van de relance een project heb voorzien om 100.000 mensen digitaal geschoold te maken. Ik ben daar ook trots op. Dat is nog zo'n projectje van Vlaanderen. Ik hoop dat we daarmee ook een sprong voorwaarts kunnen maken om meer mensen de kans te geven om digitale aanvragen te doen, via het feit dat ze digitaal geletterd zijn.

Collega Daniëls, collega Schryvers, collega Saeys, ik ben een grote fan van automatische toekenning in dit dossier. Ik kan niet zeggen dat dat morgen opgelost zal zijn. We moeten dat stapsgewijs doen, maar het antwoord daarop is zeker 'ja'. Volledig digitaal zal nooit kunnen, collega's. Collega Daniëls zei het ook, er zijn bij aanvang altijd een aantal gegevens nodig. Vervolgens kan er wel heel veel worden gedigitaliseerd. Ik ben ook voorstander van het principe dat als de informatie ergens aanwezig is bij de Vlaamse overheid, we ervoor moeten zorgen dat mensen die niet nog eens moeten geven. Ik ben een zeer groot voorstander van al die zaken en ik zal er ook werk van maken.

Collega Saeys, u maakte zich ook een beetje zorgen over die piek. De artsen zijn er nu natuurlijk om die 23.000 opgelost te krijgen. Dat is eenmalig en eigenlijk is het de bedoeling dat dat eenmalig blijft, omdat we nu de bulk kunnen wegwerken. Stel dat het wetenschappelijk comité advies geeft om extra aandoeningen op de lijst te zetten die zonder arts kunnen worden beoordeeld, dan heb ik ook de machtiging van de regering om die lijst wat langer te maken. We hebben dat nu voor de eerste gedaan – de aandoeningen waarvan men zegt dat ze veel voorkomen en waarvan we het kunnen riskeren om dat zonder arts te doen. Ondertussen zijn we echter ook artsen aan het aanwerven. Het is dus niet zo dat we niet meer kijken naar extra's. We hebben ook de lonen al een stuk verbeterd, maar we voelen dat er echt een groot tekort is aan mensen die dit willen doen en de kwalificaties hebben. Vandaar dat we nu zoeken naar manieren om het ook zonder te kunnen doen.

Dus, collega's, ik ben hier een zwaar engagement aangegaan om dat serieus te verbeteren tegen het einde van dit jaar.

Collega Schryvers, ik besef dat er nog werk aan de winkel is, maar het is een stap voorwaarts. Het zal niet ik zijn die het zal realiseren, het zullen de mensen op het terrein zijn die het zullen realiseren. Maar ik hoop dat we hen zo wat zuurstof geven om dit ook effectief gerealiseerd te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (cd&v): Dank u wel, minister.

Collega's, met het groeipakket hebben we hier in Vlaanderen drie jaar geleden een enorme omvorming van de vroegere kinderbijslag gedaan. We zijn gegaan naar een meer automatische rechtentoekenning. We hebben bijvoorbeeld sociale toeslag toegekend op basis van inkomen in plaats van op basis van statuut. De cijfers liegen er niet om, dat geeft resultaat. Vorig jaar kreeg 25 procent van de kinderen sociale toeslag, 14.000 meer dan het jaar daarvoor, in totaal 388.000. Niet minder dan 459.000 kinderen kregen vorig jaar automatisch de schooltoeslag. Dat zijn resultaten die echt wel gezien mogen worden.

Nu komt het erop aan om ervoor te zorgen dat ook die zorgtoeslag op een goede en snelle manier kan worden toegekend aan wie er recht op heeft. Minister, het is goed dat u initiatieven neemt ter zake. Die vereenvoudigde procedure voor een aantal aandoeningen lijkt een hele logische stap. Het is goed dat die beslissing is genomen. Ik hoop dat de resultaten er zijn tegen het einde van het jaar. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.07 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.22 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Guinee betreffende het luchtvervoer, gedaan te Conakry op 2 april 2015 – 1072 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Guinee betreffende het luchtvervoer, gedaan te Conakry op 2 april 2015.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1072/1)*

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Australië betreffende de luchtdiensten, gedaan te Canberra op 23 november 2012 – 1073 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Australië betreffende de luchtdiensten, gedaan te Canberra op 23 november 2012.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1073/1)

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst betreffende het luchtvervoer tussen het Koninkrijk België en Burkina Faso, ondertekend te Brussel op 5 juni 2018 – 1141 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot instemming met de overeenkomst betreffende het luchtvervoer tussen het Koninkrijk België en Burkina Faso, ondertekend te Brussel op 5 juni 2018.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1141/1)

– *Artikel 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – 1264 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Beste collega's, dit voorstel van decreet is eigenlijk vrij kort. Het gaat over het feit dat we de verplichting tot een vergunningsaanvraag voor een gasaansluiting bij nieuwbouw vervroegen naar 1 januari 2025,

in tegenstelling tot wat in de Vlaamse visienota voor het Energie- en Klimaatplan stond, namelijk 1 januari 2026. In diezelfde visienota stond ook de overgangsmaatregel om vanaf 1 januari 2022 te werken met de optie van een hybride warmtepomp. Die mogelijkheid wordt niet verder uitgewerkt in dit voorstel van decreet. Die mogelijkheid wordt niet verder uitgewerkt omdat we hebben moeten vaststellen dat de markt daar technisch niet echt rijp voor is. Wel willen we voorkomen dat mensen tot eind 2024 toch nog een installatie plaatsen die achteraf niet omgebouwd kan worden. Wat bedoel ik daarmee? Er zijn twee elementen in een woning: een voor de productie van warmte en een voor de afgifte van warmte. Als die twee op elkaar afgestemd zijn, zou het kunnen gebeuren dat de afgifte van de warmte op een te hoge temperatuur gebeurt, waardoor men verplicht is om in de toekomst altijd en overal met een ketel te werken. Dan kan men binnen tien à vijftien jaar bijvoorbeeld niet omschakelen naar een warmtepomp. Om dat te vermijden zal er, ook in de EPC-tool (energieprestatiecertificaat), vanaf deze zomer gevraagd worden dat men bij nieuwbouw altijd werkt met een lagetemperatuurstoepassing voor de warmteafgifte. Als men dan om een of andere reden beslist om toch nog een gasketel te plaatsen – bijvoorbeeld omdat het goedkoper is – en men wil omschakelen naar een warmtepomp, dan kan dat door eenvoudigweg enkel de productie te vervangen.

Wanneer werd de datum vastgelegd op 1 januari 2025, iets waarover gediscussieerd werd in de commissie? 1 januari 2025 is nog ongeveer twee jaar ver weg. We zien dat er momenteel twee gigantisch grote problemen zijn. Ten eerste duurt het zes tot negen maanden eer een warmtepomp geleverd kan worden. Een tweede probleem is de omscholing van technici.

Er zijn duidelijk nog heel veel techniekers nodig. Dat los je niet op een-twee-drie op. Daarom vragen we om daar een bepaalde tijd voor te geven en stellen we definitief voor om het niet meer mogelijk te maken om een aardgasaansluiting voor nieuwbouw te krijgen vanaf 1 januari 2025.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik dank collega Gryffroy en de andere collega's die mee dit voorstel van decreet hebben ingediend. Daarmee geven we een belangrijk signaal: Vlaanderen koppelt zich los van het gas en gaat voor een fossielvrije verwarming van de nieuwbouwwoningen vanaf 1 januari 2025. Dat is om verschillende redenen goed nieuws. Het is een keuze voor de toekomst en ook voor het gezond verstand, collega's, omdat het nu eenmaal de meest rendabele manier is om je woning te verwarmen, nu en zeker ook in de toekomst. Bij het voorstel van decreet zit ook een rekenvoorbeeldje van hoe je op vijf jaar tijd de verschillende kosten kunt inschatten. Het zal goedkoper zijn om een nieuwbouwwoning te verwarmen met een warmtepomp of een warmtenetaansluiting. Op die manier zorgen we voor duidelijkheid op de markt en geven we ook tijd aan de installateurs, zoals collega Gryffroy zegt, om zich te organiseren rond die nieuwe technologie, om de nodige opleidingen te organiseren en ervoor te zorgen dat iedereen straks op een klimaatvriendelijke maar vooral ook op een kostenefficiënte manier zijn of haar woning zal verwarmen. Ik dank de collega's voor de steun voor die stap vooruit in ons klimaatbeleid.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Dit voorstel van decreet van de meerderheidspartijen heeft onder andere de intentie om Vlaanderen en ook Europa minder afhankelijk te maken van de import van aardgas. Het is wel zo, collega's, dat twee tot drie decennia geleden Europa zelf een grote aardgasproductie had, zeker in Oost-Europa. Dat werd plotseling gezien als niet meer hip, niet groen genoeg en werd bedolven onder allerlei reguleringen zodat het niet meer

rendabel was. Het gevolg was dat we aardgas moesten gaan kopen buiten Europa want we hebben dat nog altijd nodig. Ik herinner me nog diverse handelsmissies van diverse federale regeringen. Onder andere in 2007 reisde Guy Verhofstadt met in zijn kielzog Karel De Gucht naar Rusland en maakte onder andere met Gazprom allerlei afspraken. Dat kaderde allemaal heel mooi in de nieuwe globalistische visie van 'de wereld is een dorp' en 'alles is zomaar vrij te koop op de vrije markt zonder dat er daarin geopolitieke belangen zouden meespelen'.

De realiteit is toch anders gebleken. De coronacrisis en zeker het conflict in Oekraïne hebben dat globalistische ballonnetje voorgoed doorprikt. Het is goed dat de rede opnieuw zegeviert en dat er nu wordt nagedacht om voor energievoorziening en voor basisbehoeften opnieuw meer naar eigen bodem en buurlanden te kijken. Ik hoop dat dat herwonnen goed verstand trouwens ook terugkeert in andere dossiers, zoals het stikstofdossier waardoor we onze voedselproductie ook weer gaan uitfaseren en afhankelijk maken van andere landen. Maar dat is een heel andere discussie, voorzitter.

Ik kan de intentie om ons minder afhankelijk te maken van gas volledig begrijpen. Dat is een grondstof die we in Vlaanderen niet hebben. De nationalist in mij zegt me dat dat logisch is. Maar het is niet logisch dat de verantwoordelijkheid om minder afhankelijk te zijn van aardgas volledig en alleen bij de burger wordt gelegd. Want twee van de drie partijen die nu met dit voorstel van decreet aankomen, zijn ook vertegenwoordigd in de Vivaldi-regering en die gaat gascentrales bouwen voor meer energieproductie. De burger mag zijn huis niet meer verwarmen met gas. Dat moet elektrisch gebeuren en om die elektriciteit op te wekken gaat de Federale Regering gascentrales bouwen. Dat krijg je uiteraard aan niemand meer uitgelegd.

Ten tweede is de timing nog slechter. Terwijl twee tot drie jaar geleden werd gewaarschuwd voor black-outs en er een afschakelplan werd afgekondigd, zeggen we nu dat we alles op elektriciteit zullen doen. We moeten verwarmen op elektriciteit, zeker voor nieuwbouw vanaf 2025, het jaar van de kernuitstap. Op het einde van dat jaar zullen er nog twee kerncentrales mogen draaien. Het jaar nadien is er de verplichte elektrificatie van alle bedrijfswagens. Dat zal enorm veel energie vreten. Fluvius heeft naast de investeringen van 7 miljard euro vorige week aangekondigd dat het nog eens 4 miljard euro in het netwerk zou moeten investeren omdat het anders de elektrificatie niet zal aankunnen. Dat zal uiteraard allemaal worden doorgerekend aan de consument die nu al enorm hoge bedragen moet betalen om zijn of haar woning te kunnen verwarmen.

Dus de intentie om ons minder afhankelijk te maken van de import van buitenlandse grondstoffen is goed, maar die verantwoordelijkheid enkel en alleen bij de consument leggen, terwijl de regering dat helemaal niet doet voor haar eigen zaken, is verkeerd. En de timing is nog erger. Daarom zullen wij niet voor dit voorstel van decreet stemmen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Voorzitter, ik nodig de collega's van het Vlaams Belang uit om toch wat beter op te letten in de commissies. We hebben al verschillende keren aangehaald dat, wanneer je gas gebruikt om elektriciteit op te wekken, dat veel efficiënter is dan wanneer elk individu een gascondensatieketel gebruikt om zijn woning te verwarmen. Maar dat is natuurlijk niet het hoofddoel. Wat ons betreft, is het liefst alle energie groene energie en hernieuwbare energie. Dus zelfs dat is op te vangen. U mag dat riedeltje blijven afsteken, maar u weet dat u daarmee fout zit en toch blijft u de mensen zand in de ogen strooien.

Want we hebben die omslag niet alleen nodig omwille van de energieonafhankelijkheid, we hebben die omslag ook nodig om de ondertussen desastreuze klimaatrapporten van de VN aan te pakken. Daarvoor hebben we die omslag ook nodig. Het is overduidelijk dat we af moeten van alle fossiele brandstoffen. En vandaag gebruiken we de helft van het aardgas om onze woningen te verwarmen, rechtstreeks via de persoonlijke ketel.

Met dit voorstel wordt die overstap versneld en kan in goed geïsoleerde nieuwbouwwoningen sneller de omslag worden gemaakt naar warmtepompen. Die overstap wordt met een jaar versneld. Dat vinden we een goede stap en die zullen we ook steunen. Maar tegelijkertijd zie je dat andere landen sneller gaan. Zo heeft Oostenrijk nog maar heel recent het initiatief aangekondigd om dat sneller op te pakken. Ook in Duitsland zie je dat er meer ambitie is.

Ik heb inderdaad in de commissie die vraag gesteld: waarom 2025 en niet 2024? Daar zijn dezelfde antwoorden gegeven als wat collega Gryffroy zei. Maar ondertussen heb ik vanuit de sector wel langs alle kanten vernomen dat zij zich wel helemaal klaar voelen. En het is ook niet zo dat in 2025 dan ineens de massale omslag gebeurt. Want het gaat om stedenbouwkundige vergunningen en het zal dus gespreid gebeuren, want je mag je stedenbouwkundige vergunning twee jaar laten liggen. Het gaat dus niet over 2025, maar over 2026, 2027 en de jaren nadien, waarin we het nog steeds gaan toelaten.

Wat ons betreft is dit een stap in de goede richting, maar hopelijk haalt de industrie ons in en kunnen we dit binnen een half jaar vervroegen naar 2024. Dan zullen we opnieuw die stap in de goede richting mee goedkeuren.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, als ik collega Claes daarnet bezig hoorde, dan kijk ik uit naar de foto's van het gesprek tussen de heer Dewinter en Vladimir Poetin, waarbij de heer Dewinter kwam uitleggen dat we zijn gas niet meer willen omdat het onverantwoord is. Als het over geopolitiek gaat, collega Claes, denk ik dat u slecht geplaatst bent om daarover de les te spellen. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega Tobback heeft het woord!

Bruno Tobback (Vooruit): Ik stel trouwens vast dat de heer Dewinter er niet is, waarschijnlijk is dat ook om strategische redenen, al dan niet geopolitiek. Maar goed, hij is misschien bij Assad, dat is ook mogelijk.

Dit gezegd zijnde, zoals collega Bothuyne opmerkte, waarvoor ik hem trouwens dank, is dit voorstel van decreet een stapje vooruit. En dus zal Vooruit met genoegene meestemmen met dit voorstel van decreet, zelfs vanuit de oppositie, omdat het eigenlijk vanuit een vrij heldere logica vertrekt. Als we ervan uitgaan dat verwarmen met gas, zeker met de huidige prijzen en de huidige wandaden van de vrienden van de heren Claes en Dewinter, op termijn niet slim, niet rendabel en vooral niet goedkoop zal zijn, is het beter om de mensen ook geen woningen te laten bouwen die gemaakt zijn om te verwarmen met gas. Al was het maar omdat die mensen daar zelf op zeer korte termijn het slachtoffer van zullen zijn en dat ze gevangen zullen zitten in een woning die hun ofwel een onredelijk fortuin kost om comfortabel te leven ofwel bijzonder weinig oplevert op het moment dat ze die moeten verkopen, omdat iedere verstandige koper de rekening zal maken en dat deel van de prijs zal aftrekken.

Dit is dus inderdaad een vrij logisch voorstel van decreet. Je kunt inderdaad, zoals collega Aerts zei, discussiëren over de termijn. Wij zijn er ook zeker en vast niet tegen om die te vervroegen. Anderzijds denk ik dat, indien de mogelijkheden er zijn om dat sneller te doen, om daar sneller in te stappen en die woningen

sneller te bouwen, de bouwers zelf wel zullen vooruitlopen op dit decreet. Het zou mij verwonderen dat er vandaag nog veel nieuwbouwwoningen worden gezet die niet zijn aangepast om op lage temperatuur te verwarmen en die niet in staat zijn om over te schakelen op een warmtepomp. Wie dat nog doet, is in ieder geval niet bijzonder verstandig bezig. Dus misschien zullen de burgers en de markt wel vooroplopen op het voorstel van decreet. Dat is dan geen drama. Als het de goede richting uitgaat, zoveel te beter.

Ik zou willen oproepen – en dat heb ik vanochtend in de commissie in het kader van een andere discussie ook gedaan – om de logica door te trekken. Wanneer we mensen willen stimuleren om elektriciteit te gebruiken voor verwarming – want dat is inderdaad goedkoper en efficiënter dan wanneer je thuis zelf gas verbrandt, laat staan iets anders – of om voertuigen op te laden en voor heel veel andere dingen, dan is het moment gekomen om een hele hoop belastingen die we op elektriciteit heffen, te schrappen. Misschien is de belangrijkste op de lange termijn wel die van de kost van de aanleg van het elektriciteitsnet.

Op dit moment is het nog altijd zo dat de terechte investeringen die Fluvius heeft aangekondigd om de elektrificatie mogelijk te maken, bijna automatisch zullen worden doorgerekend in de elektriciteitsfactuur van mensen die doen wat wij hun vragen. Dat is namelijk: elektrisch verwarmen met een warmtepomp, elektrisch rijden met de auto en elektrisch nog een hele hoop andere dingen doen. Eigenlijk is dat een aberrante logica. Het zou even logisch zijn om dat op een andere manier te financieren. Dat kan voor een deel met de groenestroomcertificaten en met andere dingen die het Vlaams Parlement kan beslissen om ze uit de factuur te halen, zoals het Duitse parlement dat heeft gedaan.

Voor de elektriciteitsnetten is dat niet zo evident, want dat zijn Europese regels. Maar ik zou bijzonder graag hebben en bijzonder graag zien dat we met dit Vlaams Parlement naar Europa toe een pleidooi houden om, wat betreft die investeringen in elektrificatie en in het versterken van het noodzakelijke wegn-net – want dat is het eigenlijk – te stoppen met die te betalen via een belasting op elektriciteit. Dat is een publieke infrastructuur van algemeen belang. Of het nu voor klimaatredenen is, voor energieonafhankelijkheid, voor comfort of voor betaalbaarheid bij het verwarmen van de woning: het is een publieke infrastructuur van algemeen belang. Het gebruik van elektriciteit als alternatief voor gas, olie en andere dingen is een prioriteit van algemeen belang. Het is absurd dat we de aanleg van dat wegn-net daarvoor blijven betalen met een belasting op elektriciteit.

Laten we proberen om dat samen te bereiken. We kunnen dat in de klimaatcommissie doen. Ik zou bijzonder blij zijn als we tot de conclusie komen dat we dringend heel hard moeten pleiten voor, en misschien zelfs voorsprong nemen in, het stoppen met het belasten van elektriciteit als we willen dat mensen elektriciteit gebruiken. Deze conclusie zou even logisch zijn als dit voorstel van decreet. Maar, nog eens, Vooruit zal dit decreet met overtuiging mee goedkeuren, zelfs vanuit de oppositie.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik wil vooral de collega's bedanken voor een rationeel debat, een open debat dat zich hierover in de commissie heeft afgespeeld.

Dit moet mij wel van het hart, collega Claes. Als volksvertegenwoordiger vertegenwoordigen wij het volk en worden wij toch ook geacht om een beetje realiteitszin aan de dag te leggen, om het volk niet voor te liegen en het geen blaasjes wijs te maken, om ons niet te bezondigen aan volksverlakkerij. Ik heb u in de commissie ook al gewezen op een denkfout. Als je een hoeveelheid gas

hebt en je gebruikt die om individuele gezinnen hun verwarming aan te zetten, of je gebruikt diezelfde hoeveelheid gas om een gascentrale aan te vuren en daar elektriciteit mee te maken, dan zal ik u zeggen dat de CO₂-uitstoot van die gascentrale vele, vele malen lager is en het energetische rendement vele, vele malen hoger. Het klopt dus helemaal niet dat die omslag van gas naar elektriciteit een ecologische aberratie of een CO₂-verzwarend verhaal zou zijn. Helemaal niet.

We kunnen natuurlijk van alles vertellen over hoe moeilijk het allemaal is. Eén ding is duidelijk: er zet zich een transitie in naar meer hernieuwbare energie. Gas hernieuwbaar maken is moeilijker dan elektriciteit. En dus is het logisch, op een moment dat het goedkoper wordt om elektrisch te verwarmen, wanneer de huizen al verplicht een isolatieniveau moeten halen, wat het mogelijk maakt om warmtepompen te installeren, dat wij op een bepaald moment voor duidelijkheid kiezen. En weet u waarom nog? Als de netbeheerder en de regulator weten dat wij met zijn allen stapsgewijs overschakelen op warmtepompen, kunnen zij ook bekijken hoeveel elektriciteit er over die netten moet kunnen passeren. Dan kunnen wij met andere woorden niet alleen de huishoudens, maar ook de overheid en ook alle tussenorganen, eindelijk eens met de neuzen in dezelfde richting zetten en een degelijke investeringskalender naar voren schuiven, die de gezinnen zal helpen om klimaatvriendelijker te zijn, maar vooral ook om in hun portemonnee te besparen.

Want het ergste wat je kunt doen, is aan de mensen zeggen dat ze niets moeten doen. Dan zitten ze op een bepaald moment vast, want of u het nu wilt of niet, op een bepaald moment zullen fossiele brandstoffen duurder blijven, vele malen duurder dan elektriciteit en hernieuwbare energie. En dus, alstublieft, leg die nood weg om nog snel even te scoren en in te gaan tegen wat niets anders kan zijn dan een rationeel voorstel. Als zelfs de heer Tobback het al aanvaardt en zegt dat het een oké voorstel is, dan moet u het niet van de meerderheid geloven. *(Opmerkingen)*

Iedereen in dit parlement zegt dat het een goed voorstel is. Het is een klein voorstel, maar een belangrijk voorstel, zodat onze gezinnen futureproof hun huis zullen kunnen bouwen en achteraf niet moeten zeggen: 'Wat heb je mij nu weer aangedaan?' Het is een voorstel dat de portemonnee van wie bouwt, op lange termijn vrijwaart en waarmee we een belangrijke stap zetten naar een properder en duurzamer Vlaanderen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dit decreet is eigenlijk een onderdeel van het klimaatplan dat de regering rap rap bij elkaar geschreven heeft om klaar te geraken tegen de Klimaatop in Glasgow. De zaken die daarin bij elkaar stonden, zijn een goed voorbeeld van de combinatie van het gebrek aan ambitie en het gebrek aan sociale rechtvaardigheid. Uiteraard moeten wij van aardgas af, en zo snel mogelijk, liever vandaag dan morgen. Maar ik denk niet dat we daar hiermee heel veel verder gaan geraken. Het ontbreekt echt aan ambitie. Als een warmtepomp goedkoper is dan een aardgasaansluiting, dan zal de burger dat zelf ook wel installeren. Daar heeft hij geen decreet voor nodig. Maar ondertussen blijft het wel uit om fors te investeren in hernieuwbare energie, om te investeren in warmtenetten en ook om op een goede manier te investeren in isolatie, zodat iedereen zijn huis kan isoleren. Het ontbreekt dus aan ambitie en ook aan sociale rechtvaardigheid. Dat wordt weer gewoon doorgeschoven. Als het goedkoper is, waarom zouden mensen dat zelf niet installeren?

Het is toch wel opvallend vandaag in deze plenaire vergadering dat we langs de ene kant gezegd hebben dat het een fantastisch idee is om ethaan naar hier te

halen, een bijproduct van schaliegas, de meest vervuilende fossiele brandstof die er is. Dat is allemaal geen probleem. Maar mensen moet dan wel worden verboden om binnen een aantal jaren nog een gasaansluiting te hebben. Ik ben ervoor dat we aardgas zo snel mogelijk uitfaseren, dat we volle bak investeren in warmtenetten, in hernieuwbare energie, in isolatie, om te zorgen dat de vraag naar gas zo snel mogelijk daalt. Maar dit vind ik niet de beste manier. Daarom zullen wij ons hier onthouden.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Ik wil even reageren op enkele collega's. Ik mag het volk niet voorliegen, maar ik kan alleen maar vaststellen dat bij elke maatregel die of door Groen of door Open Vld wordt voorgesteld en waarbij ze zeggen dat de prijs zal dalen, net het omgekeerde heeft plaatsgevonden. De prijs is alleen maar gestegen. Dat zal bij dit voorstel niet anders zijn. In combinatie met een kernuitstap, in combinatie met de elektrificatie van de wagens en in combinatie met een oud netwerk dat dringend vernieuwd moet worden: dat zal de prijs ook alleen maar doen toenemen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We hebben het hier over nieuwbouw. We hebben het over het niet meer mogelijk zijn om aan te sluiten op aardgas. Al de rest is een beetje discussie die in de rand valt. We hebben het daarover, en dat is belangrijk.

Collega Aerts, de datum is wel heel belangrijk. U zegt dat u gesproken hebt met een aantal mensen. Dat kan zijn, maar wat in Nederland, in Duitsland beslist is en hier nu straks bij ons in Vlaanderen, zorgt ervoor dat het aantal stuks dat geleverd moet worden per jaar de productiecapaciteit in Europa aankan. Als we te veel afhankelijk moeten zijn van allerlei andere landen zoals Japan, enzovoort, om bijvoorbeeld alle materiaal hier geleverd te krijgen, dat maakt ons weer afhankelijk. Dus we moeten eerst zorgen voor eigen productie. Men is ook bezig met de planning daaromtrent, maar dat doe je niet van vandaag op morgen. Ten tweede, het personeel omscholen doe je ook niet van vandaag op morgen. Dat vraagt ook zijn tijd. Geef toch ten minste de mensen de tijd om die overschakeling te doen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik wil nog een kleine poging doen om de collega's te overtuigen om alsnog mee te stemmen, zoals de collega's van Vooruit dat gaan doen. De collega's van de PVDA pleiten niet alleen om warmtepompen verplicht te maken, maar ook om te investeren in hernieuwbare energie, renovatie, enzovoort. Wel, beste collega's van de PVDA, ik heb goed nieuws: dat is exact wat deze regering doet. We trekken de premies en de ondersteuning op. We voorzien financiering voor wie niet de middelen heeft om te investeren in een energiezuinige woning. Ik hoop dat u alsnog het licht ziet en dit decreet gaat steunen.

Collega's van het Vlaams Belang, ik steun uw pleidooi tegen afhankelijkheid van vreemde mogendheden wat betreft onze energievoorziening. Brandstof elders halen en daar afhankelijk van worden, is altijd een slechte keuze, collega Claes. De enige bron van energie die we dan in de toekomst moeten gebruiken, conform de visie van het Vlaams Belang, is uiteraard hernieuwbare energie. Ik hoop dat we dus vanaf nu brede steun uit uw fractie gaan krijgen om massaal in te zetten op die goedkope hernieuwbare energie. Want dat is de manier om de factuur structureel naar beneden te krijgen en de enige manier om dat zonder

brandstoffen te doen van buitenaf. Ik ben blij met deze grote positieswitch van de Vlaams Belangfractie. Collega's, voortschrijdend inzicht bestaat dan toch.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1264/1)

– *Artikel 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Chris Janssens, Els Sterckx, Klaas Sloopmans en Jan Laeremans over een oproep aan het Brussels Parlement om het verbod op onverdoofd slachten goed te keuren – 1332 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Chris Janssens, Els Sterckx, Klaas Sloopmans en Jan Laeremans over een oproep aan het Brussels Parlement om het verbod op onverdoofd slachten goed te keuren.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Sinds het begin van deze legislatuur is er in het Brussels Parlement al redelijk wat commotie geweest over een voorstel dat daar ter bespreking voorligt, om na Vlaanderen en Wallonië ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest een verbod op onverdoofd slachten goed te keuren. Dat werd dan uiteindelijk vorige week in de commissie niet goedgekeurd, het werd verworpen. Een parlamentslid van Vooruit haalde zelfs de almacht van Allah aan om het niet goed te keuren. Laten we hopen dat Allah niet zal kunnen voorkomen dat het voorstel vrijdag opnieuw op de agenda zal staan van het Brussels Parlement, waar het dan plenair behandeld en goedgekeurd kan worden. Ik denk dus dat het nu het moment is voor de Vlaamse partijen, hier vertegenwoordigd in het Vlaams Parlement, om aan hun Brusselse afdelingen een signaal te geven: kiezen zij voor dierenwelzijn, of kiezen zij voor religieus radicalisme uit electoraal opportunisme?

Wat ons betreft is het heel duidelijk: wij kiezen voor dierenwelzijn, wij kiezen voor een verbod op onverdoofd slachten. Daarom willen wij met dit voorstel van resolutie druk zetten op het Brussels Parlement om volmondig te kiezen en te zeggen dat Brussel niet langer de hoofdstad van de barbarij kan zijn. Een verbod op onverdoofd slachten moet ook in Brussel ingevoerd worden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Dat ging ook al over de inhoud, maar bon.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat was al heel wat meer dan de motivatie voor de spoedbehandeling, voorzitter.

Collega, wij rekenen er in elk geval op dat onze collega's in het Brussels Parlement onze betuttelende vinger niet nodig zullen hebben om uiteindelijk de juiste beslissing te nemen, en te doen zoals wij dat hier in ons Vlaams Parlement hebben gedaan, en zoals ook de Waalse collega's dat hebben gedaan, en het onverdoofd slachten te verbieden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Eigenlijk hebben wij helemaal geen resolutie nodig. Als alle fracties die hier vertegenwoordigd zijn en in de vorige legislatuur het verbod op onverdoofd slachten hebben goedgekeurd, hetzelfde doen in het andere parlement, dan is het probleem vanzelf opgelost. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Het is een publiek geheim dat ik nogal houd van autonomie: autonomie van elk parlement en autonomie van elk gewest. Het zal u niet verbazen dat ik vind dat mijn collega's van Groen in Brussel een heel goed voorstel hebben ingediend, en dat ik hoop dat het vrijdag inderdaad wordt goedgekeurd, maar dan wel in het Brussels Parlement. *(Applaus bij Groen en de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord. Over de spoedbehandeling, collega Janssens, want daarnet was u over de inhoud bezig. Enkel over de spoed.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik vind dit natuurlijk een gemiste kans. De spoedbehandeling is nogal evident, omdat daarover aanstaande vrijdag in het Brussels Parlement zal worden gestemd. Ik heb hier alleen de partijen gehoord die het in Brussel zullen goedkeuren, maar ik heb de socialisten niet gehoord, ik heb de communisten niet gehoord. Waarom geven zij niet het signaal dat het in Brussel niet langer kan dat dieren met onnodig leed geslacht worden? Waarom blijft het stil bij de partij van Rousseau ... *(Opmerkingen. De voorzitter schakelt de microfoon van Chris Janssens uit.)*

De voorzitter: Collega Janssens, ik gebruik die knop niet graag, maar u had het niet over de spoed.

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ik denk dat een tegenproef niet echt nodig is.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie verwezen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van de Republiek Guinee betreffende het luchtvervoer, gedaan te Conakry op 2 april 2015 – 1072 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Australië betreffende de luchtdiensten, gedaan te Canberra op 23 november 2012 – 1073 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot instemming met de overeenkomst betreffende het luchtvervoer tussen het Koninkrijk België en Burkina Faso, ondertekend te Brussel op 5 juni 2018 – 1141 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 4.1.16/2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009

– 1264 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
81 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben neen geantwoord;
2 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 22 juni 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 17.59 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Filip Dewinter, Joris Nachtergaele, Manuela Van Werde: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri, Alessia Claes, Piet De Bruyn, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Klaas Sloomans, Lise Vandecasteele, Anke Van dermeersch: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Bart Dochy

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe

Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 2:**JA-stemmen:**

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

Stemming nr. 3:**JA-stemmen:**

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts,

Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Els Sterckx, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte